

IM. STEFANA
**FUNDACJA
BATOREGO**

1
4
15
16

Sprawozdanie 2015

Sprawozdanie

2015

Fundacja im. Stefana Batorego

Warszawa 2016

IM.STEFANA
**FUNDACJA
BATOREGO**

Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10a

00-215 Warszawa

tel. (48-22) 536 02 00

fax (48-22) 536 02 20

batory@batory.org.pl

www.batory.org.pl

KRS 0000101194

Konto bankowe:

Bank Handlowy I Oddział Warszawa

81 1030 1016 0000 0000 6145 0000 (PLN)

75 1030 1016 0000 0000 6145 0011 (USD)

48 1030 1016 0000 0000 6145 0012 (EUR)

Opracowanie sprawozdania: Anna Plewicka-Szymczak

Opracowanie graficzne: Hople Studio

Skład: TYRSA Sp. z o.o.

Nakład: 50 egz.

ISSN 1234-7272

Dziękujemy wszystkim naszym darczyńcom z Polski i zagranicy
oraz współpracownikom i wolontariuszom – dzięki Waszej
pomocy możemy prowadzić naszą działalność.

Spis treści

O Fundacji	8
Nasi darczyńcy	10
Fundacja 2015	12
Obywatele dla Demokracji	18
Równe Szanse i Fundusze Powierzone	46
Dla Białorusi	56
Debaty Fundacji Batorego	58
Masz Głos, Masz Wybór	61
Odpowiedzialne Państwo	67
Otwarta Europa	73
Warszawskie Biuro ECFR	80
Przeciwdziałanie Uzależnieniom	83
Skrócone sprawozdanie finansowe	85

O Fundacji

Fundacja im. Stefana Batorego, założona w 1988 roku przez George'a Sorosa, amerykańskiego finansistę i filantropa, oraz grupę przywódców polskiej opozycji demokratycznej lat 80-tych, jest niezależną organizacją pozarządową o statusie organizacji pożytku publicznego. Celem Fundacji jest budowa otwartego, demokratycznego społeczeństwa, społeczeństwa ludzi świadomych swych praw i obowiązków, angażujących się w sprawy swojej wspólnoty lokalnej, swojego kraju i społeczności międzynarodowej. Do priorytetowych zadań Fundacji należą:

Poprawa jakości polskiej demokracji

- Wspieramy inicjatywy służące zwiększaniu partycypacji obywatelskiej i wzmocnieniu poczucia odpowiedzialności obywateli za wspólne dobro. Działamy na rzecz przejrzystości życia publicznego i upowszechniania społecznego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych. Dążymy do podniesienia poziomu publicznej debaty i „uspółecznienia” procesu formułowania i wdrażania polityk publicznych.

Wzmacnianie roli instytucji obywatelskich w życiu publicznym

- Wspieramy rozwój organizacji i koalicji pozarządowych działających na rzecz poprawy jakości polskiej demokracji i rozwijania współpracy międzynarodowej. Dążymy do profesjonalizacji i legitymizacji prowadzonych przez nie działań, budowie ich wiarygodności i zwiększenia skali ich oddziaływania na sferę publiczną.

Rozwijanie współpracy i solidarności międzynarodowej

- Działamy na rzecz zbliżenia między państwami Unii Europejskiej i krajami sąsiadującymi z nią na wschodzie. Wspieramy działania sprzyjające wymianie między krajami Europy Środkowej i Wschodniej doświadczeń związanych z procesami przemian politycznych, budowaniem społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywaniem problemów społecznych.

Dążymy do zwiększenia roli polskich organizacji pozarządowych na arenie międzynarodowej. Fundacja prowadzi też działania mające na celu wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z uboższych środowisk.

Podstawową metodą działania Fundacji jest udzielanie dotacji organizacjom działającym na rzecz dobra publicznego. Realizujemy także własne projekty: organizujemy konferencje i debaty, wizyty studyjne i szkolenia, wydajemy publikacje, prowadzimy kampanie społeczne i działania rzecznicze, monitorujemy funkcjonowanie instytucji publicznych.

Fundacja współpracuje z wieloma instytucjami z kraju i zagranicą. Jest członkiem Forum Darczyńców w Polsce i Grupy Zagranica, a także Europejskiego Centrum Fundacji (European Foundation Centre). Uczestniczy w pracach Forum Społeczeństwa Obywatelskiego działającego w ramach

unijnej inicjatywy Partnerstwa Wschodniego (Eastern Partnership Civil Society Forum) oraz Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Unia-Rosja.

W swojej działalności przestrzegamy zasad przejrzystości, otwartości i równego dostępu w procesie przyznawania dotacji. O naszych działaniach, w tym o możliwości ubiegania się o dotacje oraz decyzjach o rozdziale środków, informujemy na bieżąco na stronie internetowej www.batory.org.pl.

Coroczne sprawozdania z działalności Fundacji, wraz z pełną listą przyznanych dotacji, poddawane są audytowi zewnętrznemu i udostępniane publicznie.

Nasi darczyńcy

Działania w roku 2015 prowadziliśmy ze środków pozyskanych od polskich i zagranicznych instytucji prywatnych i rządowych, a także dzięki darowiznom firm i osób prywatnych oraz wpłatom 1% podatku dochodowego.

Ze środków **Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego** (tzw. **Funduszy EOG**) prowadziliśmy program dotacyjny **Obywatele dla Demokracji**. Program ten, o budżecie 37 milionów EUR finansował dotacje na inicjatywy dotyczące partycypacji obywatelskiej, społecznej kontroli instytucji publicznych, przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczeniom oraz na projekty skierowane do dzieci i młodzieży.

Pozostałe działania programowe finansowaliśmy ze środków otrzymanych z **Fundacji Społeczeństwa Otwartego** (Open Society Foundations). Z dotacji z **Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia** oraz ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP prowadziliśmy część działań w programie **Otwarta Europa**. Ze środków **Komisji Europejskiej i Transparency International** współfinansowaliśmy działania w programie **Odpowiedzialne Państwo**.

Z darowizny **Fundacji Agory**, przychodów z wieczystego **Funduszu Małgorzaty Szejnert**, ze środków przekazanych przez **Fundację Rodziny Gavellów** oraz z **wpłat 1%** podatku dochodowego i darowizn osób indywidualnych finansowaliśmy dotacje dla organizacji prowadzących programy stypendialne wyrównujące szanse edukacyjne młodzieży szkolnej z małych miejscowości i niezamożnych środowisk.

Ze środków zgromadzonych w funduszach powierzonych: **im. Iwony Winiarskiej-Feleszko, Janiny i Tomasza Maczugów** oraz **„Rozwiń Skrzydła” im. J. i J. Putka**, wypłacaliśmy stypendia dla młodzieży akademickiej. Z **Funduszu im. Wandy i Jadwigi Chruściel** sfinansowaliśmy stypendia dla uczniów i absolwentów zespołu szkół z Gniewczyny Łąncuckiej. Z **Funduszu im. Staszka Jonczyka „Śpiewaj”** wspieraliśmy działalność amatorskich chórów. Z darowizny **Fundacji Karola im. Urygi-Nawarowskiego** z USA dotowaliśmy organizację, które zajmują się diagnozowaniem i terapią dzieci z zaburzeniami wywołanymi przez Płodowy Zespół Alkoholowy FAS (Fetal Alcohol Syndrome). Z **Funduszu ś.p. Beaty Pawlak** sfinansowaliśmy kolejną doroczną nagrodę Jej imienia.

Wszystkim naszym darczyńcom: osobom, firmom i instytucjom serdecznie dziękujemy!

Dziękujemy setkom osób, które obdarzyły nas zaufaniem, przekazując 1% swojego podatku na działania naszej Fundacji. Dzięki Waszemu wsparciu możemy pomagać innym.

Dziękujemy **firmom i instytucjom**, które przekazały nam pomoc rzeczową i niematerialną oraz **ekspertom i konsultantom**, którzy służyli nam *pro bono* fachową radą i pomocą.

Dziękujemy wszystkim, którzy w roku minionym pomogli nam w **kampanii pozyskiwania wpłat 1% podatku dochodowego** oraz promocji programu **Równe Szanse**. Za użyczenie bezpłatnych

powierzchni reklamowych i czasów emisyjnych serdecznie dziękujemy: Radiu Lublin oraz tytułom prasowym: „21. Wiek”, „Kropka TV”, „Postępy Biochemii”, „Przegląd Techniczny”. Dziękujemy firmie Google za bezpłatny pakiet reklamowy Adwords.

Dziękujemy spółkom Agora S.A., i Filmweb Sp. z o.o. za bezpłatną emisję w mediach elektronicznych banerów **kampanii informacyjnej**, prowadzonej przez koalicję **Masz Głos Masz Wybór** przed wyborami parlamentarnymi 25 października oraz „Tygodnikowi Przegląd” za publikację *probono* reklam kampanii.

Swoje podziękowania kierujemy do Bogumiły Berdychowskiej i Wojciecha Konończuka za pomoc w merytorycznym przygotowaniu spotkań w programie **Otwarta Europa**. Dziękujemy autorom: Antonowi Barbaszynowi, Joannie Erbel, Michałowi Fiszmanowi, Leszkowi Jażdżewskiemu, Łukaszowi Jurczyszynowi, Tomaszowi Kasprończowi, Magdalenie Kubeckiej Grigorijemu Ochotinowi, Janowi Śpiewakowi, Rafałowi Wosiowi i Marcie Żakowskiej, a także redakcjom: „Gazety Wyborczej”, „The Intersection Project”, „Liberté!”, „Nowej Europy Wschodniej”, „Res Publici Nowej” oraz Ośrodkowi Myśli Społecznej im. Ferdynanda Lassalle’a za zgodę na bezpłatny przedruk tekstów na stronie internetowej Klubu PL_RU. Podziękowania za bezpłatne udostępnienie swoich prac w publikacji pokonferencyjnej „Polityka bezpieczeństwa. Polska. Ukraina” składamy artystom: Władzie Rałko, Mariuszowi Tarkawianowi, Mariuszowi Libłowi i Krzysztofowi Sidorce (Grupa Twożywo) oraz Waldemarowi Tatarczukowi i Galerii Labirynt. Julii Sherwood i Pavelowi Pečowi dziękujemy za przetłumaczenie „Listu z Europy Środkowej” w sprawie uchodźców oraz pomoc w jego upowszechnianiu. Dziękujemy Joannie Szczepkowskiej za czytanie prozy Beaty Pawlak podczas uroczystości wręczenia Nagrody Jej imienia. Stażyście Ryszardowi Łuczynowi dziękujemy za pomoc przy organizacji **Debat Fundacji Batorego**.

Serdeczne podziękowania składamy **wolontariuszom** naszej Fundacji: Marzenie Płudowskiej i Marcelinie Bienias za pomoc przy organizacji akcji **Masz Głos, Masz Wybór**; Aleksandrze Suskiej i Paulinie Olczak za pomoc i zaangażowanie w organizację debat **Forum Debaty Wschodniej**.

Fundacja 2015

Prowadziliśmy działania w ramach dziewięciu programów krajowych i międzynarodowych. Trzy z nich udzielały wsparcia finansowego organizacjom pozarządowym w Polsce (**Obywatele dla Demokracji, Równe Szanse**) i zagranicą (**Dla Białorusi**), pozostałe sześć (**Debaty, Masz Głos, Masz Wybór, Odpowiedzialne Państwo, Otwarta Europa, Przeciwdziałanie Uzależnieniom, Warszawskie Biuro ECFR**) realizowało działania samodzielnie.

W [programach krajowych](#) nasza działalność koncentrowała się na rozwijaniu i wspieraniu inicjatyw służących angażowaniu obywateli w życie publiczne: poszerzaniu możliwości ich uczestnictwa w procesie stanowienia prawa i tworzenia polityk publicznych na poziomie lokalnym i ogólnopolskim, sprawowaniu kontroli nad funkcjonowaniem instytucji publicznych i włączaniu mieszkańców we współdecydowanie o sprawach dotyczących ich społeczności oraz zachęcaniu ich do świadomego uczestnictwa w wyborach. Dużą wagę poświęciliśmy problemom dyskryminacji i wykluczeń społecznych, a także inicjatywom skierowanym do dzieci i młodzieży.

Trzeci rok prowadziliśmy program dotacyjny dla organizacji pozarządowych **Obywatele dla Demokracji**, finansowany ze środków Europejskiego Obszaru Gospodarczego (tzw. Funduszy EOG). Program ten o budżecie 150 milionów złotych uczynił nas na trzy lata największym grantodawcą środowisk pozarządowych w Polsce.

Na początku 2015 roku rozstrzygnęliśmy czwarty, ostatni już konkurs dotacyjny na projekty tematyczne. Przyznaliśmy 176 dotacji na kwotę ponad 36,6 mln zł na inicjatywy dotyczące partycypacji obywatelskiej i społecznej, kontroli instytucji publicznych, przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczeniom społecznym oraz działania skierowane do dzieci i młodzieży.

W związku z kryzysem migracyjnym w Europie zdecydowaliśmy się zorganizować latem dodatkowy konkurs dotacyjny dla koalicji organizacji pozarządowych, działających na rzecz pomocy uchodźcom i migrantom, na który przeznaczyliśmy niewydatkowane środki przyznane w ramach poprzednich konkursów. Dofinansowanie na kwotę 3,7 miliona złotych otrzymało 17 koalicji, w których realizację zaangażowanych będzie 60 organizacji.

Ponadto, [31 organizacji](#) otrzymało dotacje o łącznej wartości [1,1 miliona](#) zł na nawiązanie lub wzmocnienie współpracy dwustronnej – między organizacjami z Polski i państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W ramach wsparcia merytorycznego dla wnioskodawców i grantobiorców programu zorganizowaliśmy [37 spotkań i warsztatów](#), które pomoc miały w przygotowaniu, zaplanowaniu, prowadzeniu i rozliczaniu działań finansowanych w programie. Skorzystało z nich [815](#) działaczy organizacji pozarządowych. W ramach wymiany doświadczeń i współpracy międzynarodowej zorganizowaliśmy trzy fora dla uczestników z Polski i z innych krajów Praktyków Partycypacji, Strażnicze oraz Forum Różnorodności – Razem przeciw Dyskryminacji.

Angażowaniu obywateli w życie publiczne – na poziomie lokalnym i ogólnopolskim – służyły działania prowadzone przez nas w programie **Masz Głos Masz Wybór**. Kontynuowaliśmy prowadzoną od 2006 roku akcję **Masz Głos Masz Wybór**, w której zachęcaliśmy lokalne organizacje pozarządowe i grupy nieformalne do podejmowania zadań służących pobudzeniu aktywności obywatelskiej, współpracy z samorządem i integracji wspólnot wokół rozwiązywania problemów ich społeczności. Tym razem uczestnicy akcji mieli do wyboru jedno z pięciu działań sprzyjających włączaniu obywateli w decydowanie o sprawach ich społeczności: poprawa kontaktu radnych z mieszkańcami, wprowadzenie mechanizmu inicjatywy lokalnej, wspólne zagospodarowywanie przestrzeni publicznej, dostosowywanie do potrzeb mieszkańców programu instytucji publicznych, wprowadzenie i rozwijanie budżetu obywatelskiego w gminie. Najlepsi uczestnicy Akcji zostali nagrodzeni w Konkursie Super Samorząd pod patronatem Prezydenta Bronisława Komorowskiego.

W minionym roku z racji podwójnych wyborów: prezydenckich i parlamentarnych, a także zarządnego przez Prezydenta na 6 września ogólnopolskiego referendum w sprawach ustrojowych, prowadziliśmy intensywne działania edukacyjno-informacyjne. W działaniach tych skupiliśmy się na informowaniu wyborców o kalendarzu wyborczym, procedurach i różnych formach uczestnictwa w wyborach (głosowanie korespondencyjne, głosowanie poza miejscem zamieszkania). Przed zarządnym przez Prezydenta RP ogólnopolskim referendum 6 września przeprowadziliśmy kampanię na temat pytań referendalnych oraz kalendarza i sposobów oddania głosu w referendum. W kampanii przed wyborami parlamentarnymi duży nacisk położyliśmy na popularyzację ułatwień dla osób, którym ze względu na wiek lub niepełnosprawność trudniej uczestniczyć w wyborach (głosowanie przez pełnomocnika, głosowanie za pomocą nakładki do głosowania).

Kontynuowaliśmy także działania służące poprawie jakości funkcjonowania instytucji, które mają decydujący wpływ na stopień angażowania się obywateli w życie publiczne: samorządu, partii politycznych, administracji wyborczej. W odpowiedzi na poważne niedociągnięcia organizacyjne podczas wyborów samorządowych 2014 roku, przedstawiliśmy szereg rekomendacji zmian organizacji wyborów koniecznych dla zwiększenia ich przejrzystości, poprawy systemu informowania obywateli o wyborach i kandydatach i usprawnieniu działań administracji wyborczej, w tym Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego. Dzięki współpracy z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych przeprowadziliśmy badanie kart z wyborów samorządowych, w celu ustalenia przyczyn wysokiego odsetka głosów nieważnych. W ramach działań mających na celu większą demokratyzację samorządu i otwarcie go na obywateli, wspólnie z 12 organizacjami pozarządowymi przygotowaliśmy listę postulatów służących zwiększeniu udziału obywateli w życiu gmin oraz wzmocnieniu roli radnych w stanowieniu prawa lokalnego i zarządzaniu gminą. Pod postulatami podpisało się ponad 200 organizacji i środowisk obywatelskich.

W programie **Odpowiedzialne Państwo** koncentrowaliśmy się na działaniach zmierzających do zapewnienia przejrzystości procesu legislacyjnego, ograniczenia ryzyka korupcji, nepotyzmu i kumoterstwa, związanych z występowaniem konfliktu interesów w życiu publicznym oraz wzmocnienia roli i ochrony prawnej sygnalistów. Wraz z Koalicją na rzecz Otwartego Rządu przeprowadziliśmy monitoring urzędów centralnych: Kancelarii Premiera i 17 ministerstw pod kątem spełniania kryteriów: dostępu do informacji publicznej, otwartości na konsultacje publiczne, zdolności do zapobiegania korupcji, konfliktowi interesów i nieuczciwemu lobbingsowi. Jego efektem jest ranking otwartości ministerstw dostępny na <http://otwartyrzad.org.pl/ranking-otwartosci-rzadu-ranking-instytucji-rzadowych/>. Rozpoczęliśmy też prace nad stworzeniem barometru ryzyka korupcji – interaktywnego narzędzia internetowego pozwalającego na identyfikację zagrożeń korupcyjnych w procedurach udzielania zamówień publicznych. Na zakończenie dwuletniego projektu dotyczącego wypracowania dobrych praktyk w zakresie konfliktu interesów w administracji publicznej opracowaliśmy dwa narzędzia edukacyjne: internetowy quiz <http://konflikt.batory.org.pl/>, opisujący przykłady konfliktu interesów występujących

w pracy urzędników i sposoby prawidłowego zachowania się w tych sytuacjach oraz przewodnik po przepisach i zasadach etycznych, pomagający urzędnikom odnaleźć drogę postępowania w sytuacji konfliktu interesów. Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych przez nas badań konfliktu interesów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i 18 ministerstwach znalazły odzwierciedlenie w *Rządowym programie przeciwdziałania korupcji na lata 2014–2019*, w którym zapowiedziano m.in. dokonanie przeglądu polityk resortowych pod kątem konfliktu interesów oraz wdrożenie edukacji antykorupcyjnej dla funkcjonariuszy publicznych.

W programie **Równe Szanse** wspieraliśmy inicjatywy mające na celu wyrównywanie edukacyjnych szans dzieci i młodzieży z niezamożnych rodzin. 37 organizacji lokalnych, prowadzących programy stypendialne dla młodzieży szkolnej, otrzymało od nas dotacje w wysokości ponad 494 tysięcy zł. Środki te, powiększone o fundusze zebrane przez organizacje, pozwoliły na ufundowanie w roku szkolnym 2015/2016 całorocznych stypendiów dla 780 uczniów. Finansowanie tego programu możliwe było dzięki darowiznom od osób prywatnych i instytucji komercyjnych oraz dzięki wpłatom 1% podatku dochodowego.

W minionym roku do administrowanych przez nas **funduszy powierzonych**, z których większość oferuje pomoc stypendialną dla uczniów i absolwentów szkół średnich z niezamożnych rodzin (**Małgorzaty Szejnert, Rodziny Gavellów, Janiny i Tomasza Maczugów, im. Iwony Winiarskiej-Feleszko, „Rozwiń Skrzydła” im. J. i J. Putka**) dołączył nowy: **Jadwigi i Wandy Chruściel**. Fundusz ten, utworzony przez córki jednego z dowódców Powstania Warszawskiego, generała Antoni Chruściela ps. „Monter”, finansuje stypendia dla uczniów i absolwentów Zespołu Szkół w Gniewczynie Łądcuckiej, rodzinnej miejscowości generała. Kolejny rok z **Funduszu Karola Urygi-Nawarowskiego** wspieraliśmy organizacje, które zajmują się diagnozowaniem i leczeniem dzieci z zaburzeniami wywołanymi przez Płodowy Zespół Alkoholowy. Z **Funduszu im. Beaty Pawlak** ufundowaliśmy po raz trzynasty nagrodę Jej imienia dla autorów publikacji na temat innych kultur, religii i cywilizacji. Ze środków **Funduszu im. Staszka Jonczyka „Śpiewaj”** wspieraliśmy rozwój amatorskich chórów.

W **działaniach międzynarodowych** skupiliśmy się na rozwijaniu kontaktów między Polską a jej najbliższymi sąsiadami: Ukrainą oraz przedstawicielami niezależnych prodemokratycznych środowisk z Rosji i Białorusi. Kontynuowaliśmy wspieranie demokratycznych przemian i inicjatyw obywatelskich w krajach Partnerstwa Wschodniego. Podejmowaliśmy działania na rzecz promocji spójnej polityki zagranicznej Unii Europejskiej oraz włączania polskich środowisk politycznych i eksperckich w ogólnoeuropejską debatę o problemach Wspólnoty Europejskiej.

Już trzeci rok wspieraliśmy działania organizacji białoruskich służące pobudzaniu aktywności obywatelskiej, poprawie szkolnictwa i edukacji wyższej, zwiększaniu ochrony praw człowieka, rozwojowi niezależnych mediów i wydawnictw. Kilkadziesiąt organizacji i inicjatyw obywatelskich otrzymało wsparcie na kwotę 3,3 miliona złotych (**Dla Białorusi**).

W programie **Otwarta Europa** inicjowaliśmy szereg przedsięwzięć, których celem była promocja proeuropejskich i prodemokratycznych aspiracji społeczeństwa ukraińskiego na arenie międzynarodowej. Przygotowaliśmy wizytę studyjną w Polsce dla 20 młodych deputowanych z Ukrainy z międzyfrakcyjnej grupy parlamentarnej „Eurooptymiści”, podczas której zapoznali się oni ze sposobem tworzenia prawa w polskim parlamencie i polskimi rozwiązaniami dotyczącymi ordynacji wyborczej. Zorganizowaliśmy też kilka spotkań i debat publicznych z udziałem ukraińskich ekspertów i polityków na temat wyzwań i problemów Ukrainy, w tym trzecie już spotkanie z cyklu Forum Polska-Ukraina, które tym razem koncentrowało się wokół polityki bezpieczeństwa obu krajów.

Sporo miejsca w naszych działaniach poświęciliśmy współpracy z prodemokratycznymi środowiskami z Rosji. Zorganizowaliśmy dwa kolejne spotkania Klubu PL_RU: na temat miasta i ruchów miejskich

w Polsce i Rosji oraz o relacjach między ustrojem politycznym a modelem gospodarczym w obu państwach. Wspólnie z warszawskim biurem Fundacji im Friedricha Eberta przygotowaliśmy ocenę przyszłości Europejskiej Polityki Sąsiedztwa oraz relacji UE z trzema krajami Partnerstwa Wschodniego, które podpisały umowy stowarzyszeniowe (Gruzją, Mołdawią i Ukrainą).

W 2015 roku, wobec zapowiedzi zniesienia wiz dla Gruzji i Ukrainy, zakończyliśmy prowadzone od paru lat działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego Unii Europejskiej dla obywateli krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji. Projekt ten wraz ze stroną Koalicji na rzecz ruchu bezwizowego w Europie przekazaliśmy naszemu ukraińskiemu partnerowi stowarzyszeniu Europa bez Barrier.

Podczas spotkań eksperckich, organizowanych przez działające przy Fundacji **Warszawskie Biuro Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych (ECFR)**, dyskutowano o zagrożeniach jakie niesie ze sobą tzw. Państwo Islamskie, o kryzysie migracyjnym na Bliskim Wschodzie i w Europie. Nie zabrakło też gorących dyskusji na temat ewentualności wyjścia z Unii Europejskiej Grecji i Wielkiej Brytanii, a także sytuacji w Rosji i na Ukrainie. Dużym powodzeniem cieszyły się organizowane we współpracy z Fundacją im. Heinricha Bölla poranne spotkania dyskusyjne dla dyplomatów krajów UE, przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych i biznesu.

W ramach regionalnego programu **Przeciwdziałania Uzależnieniom**, kontynuowaliśmy upowszechnianie polskich doświadczeń i osiągnięć w dziedzinie terapii alkoholizmu i narkomanii w krajach Europy Środkowej i Wschodniej oraz byłego Związku Radzieckiego. Prowadziliśmy szkolenia dla polskich emigrantów w krajach Europy Zachodniej na temat problemów alkoholowych i patologii rodzinnej.

W sumie w minionym roku przekazaliśmy **638** dotacji i **137 stypendiów** na łączną kwotę blisko **68,9 miliona złotych**. Na realizację własnych projektów wydaliśmy **8,8** miliona złotych.

Rada

Przewodniczący

prof. Marcin Król

Wydział Stosowanych Nauk Społecznych
i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Członkowie

Jan Krzysztof Bielecki

przewodniczący Rady Partnerów EY Polska

Bogdan Borusewicz

wicemarszałek Senatu RP

Agnieszka Holland

reżyserka, prezydent Polskiej Akademii
Filmowej

Olga Krzyżanowska

lekarz

Helena Łuczywo

redaktorka, współzałożycielka wydawnictwa
Agora S.A.

Andrzej Olechowski

wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku
Handlowego

prof. Zbigniew Pełczyński (do czerwca)

Pembroke College, Uniwersytet Oksfordzki

prof. Andrzej Rapaczyński

Szkoła Prawa, Uniwersytet Columbia

Henryk Woźniakowski

wydawca, prezes SIW Znak

Zarząd

Prezes

Aleksander Smolar

politolog

Członkowie

prof. Klaus Bachmann

politolog, Instytut Nauk Politycznych Szkoły
Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie

Nathalie Bolgert

konsultantka, specjalistka ds. organizacji
pozarządowych, nauczycielka historii

Mirosław Czech

publicysta, komentator polityczny „Gazety
Wyborczej”

Szymon Gutkowski

dyrektor generalny agencji reklamowej
DDB Warszawa

Irena Herbst

ekonomistka, adiunkt w Szkole Głównej
Handlowej

Karolina Wigura

socjolożka, adiunkt w Instytucie Socjologii UW

prof. Andrzej Ziabicki

chemik, Instytut Podstawowych Problemów
Techniki PAN

Zespół

Dyrektor

Ewa Kulik-Bielińska

Sekretariat

Anna Jakubik
Karolina Tejchman

Informacja i promocja

Kaja Kulesza (urlop wychowawczy)
Anna Plewicka-Szymczak

Programy:

Obywatele dla Demokracji

Anna Rozicka, dyrektor
Alicja Garlińska-Cieślak, kierownik
Sylwia Sobiepan, kierownik
Bazyli Batko (od lipca)
Zuzanna Cichowska
Katarzyna Dumańska (do września)
Justyna Frydrych
Ingeborga Janikowska-Lipszyc
Aneta Kluszczyńska
Agata Maksimowska (od maja)
Magdalena Pocheć
Joanna Pietruszka
Marta Smagowicz (urlop macierzyński)
Justyna Szolańska
Agata Szypulska
Karolina Szymańska (od sierpnia)
Monika Treichel
Karolina Walkiewicz
Alina Wasilewska

Równe Szanse i Fundusze Powierzone

Magdalena Brzozowska
Agnieszka Zowczak (urlop macierzyński)

Dla Białorusi

Łukasz Byrski
Dominika Kupniewska

Debaty

Piotr Kosiewski
Masz Głos, Masz Wybór

Joanna Załuska, dyrektor
Magdalena Pieczyńska
Katarzyna Rakowska (od stycznia)
Olga Skarżyńska (urlop macierzyński)

Otwarta Europa

Jakub Benedyczak (do kwietnia)
Piotr Kosiewski
Krzysztof Mrozek
Jan Walc

Odpowiedzialne Państwo

Grzegorz Makowski, dyrektor
Grażyna Czubek
Grażyna Kopińska, ekspert
Marcin Waszak
Anna Wojciechowska-Nowak

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Ewa Woydyło-Osiatyńska, dyrektor
Małgorzata Prejzner

Warszawskie Biuro ECFR

Piotr Buras, dyrektor
Marta Makowska

Księgowość i finanse

Alina Muzińska, dyrektor
Ilona Dmowska-Wołoszyn
Elżbieta Muras

Administracja

Grażyna Fiszer-Rutkowska, dyrektor
Anna Cybulska (do lutego)
Karolina Płatek
Andrzej Wydrych
Michał Ostrowski, administrator sieci
(od maja)
Tomasz Ostrowski, administrator sieci
(do listopada)

Obywatele dla Demokracji

Program, realizowany we współpracy z Polską Fundacją Dzieci i Młodzieży i zaplanowany na okres od lipca 2013 do grudnia 2016, jest finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (tzw. Funduszy EOG), przekazanych przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię. Poza Polską, programy dla organizacji pozarządowych finansowane z Funduszy EOG funkcjonują jeszcze w 15 krajach Unii Europejskiej: Bułgarii, Chorwacji, Cyprze, Czechach, Estonii, Grecji, Hiszpanii, Litwie, Łotwie, Malcie, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Węgrzech.

Celem programu jest zwiększenie udziału obywateli w życiu publicznym, upowszechnianie wartości demokratycznych i praw człowieka, rozwój działalności rzeczniczej i kontroli obywatelskiej, wspieranie grup narażonych na wykluczenie, wzmocnienie kondycji organizacji pozarządowych i tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi trzeciego sektora. W programie przywiązywana jest też duża waga do takich kwestii jak: zwalczanie mowy nienawiści, przestępstw z nienawiści i ekstremizmów, przeciwdziałanie zjawiskom rasizmu i ksenofobii, homofobii i antysemityzmu, molestowaniu seksualnemu, przemocy wobec kobiet i handlowi kobietami, problemom mniejszości romskiej oraz promocji tolerancji i porozumienia między kulturami.

Podstawową formą działania programu jest udzielanie dotacji na projekty prowadzone przez organizacje pozarządowe. Wsparcie oferowane jest w trybie konkursowym na trzy rodzaje projektów:

- **projekty tematyczne**, umożliwiające realizację działań w ramach pięciu obszarów tematycznych: partycypacja publiczna, kontrola obywatelska, zwalczanie dyskryminacji (w tym działania na rzecz pomocy i integracji uchodźców), przeciwdziałanie wykluczeniu, dzieci i młodzież;
- **projekty systemowe**, służące wzmocnieniu i podniesieniu jakości funkcjonowania całego sektora pozarządowego lub jego poszczególnych „branż”;
- **współpraca dwustronna**, działania służące nawiązaniu i wzmocnieniu współpracy między organizacjami pozarządowymi z Polski a Norwegią, Liechtensteinem i Islandią.

W ramach programu organizujemy też spotkania i warsztaty dla organizacji pozarządowych, przygotowujemy wydarzenia służące nawiązaniu współpracy z instytucjami z państw-Darczyńców i wymianie doświadczeń między organizacjami realizującymi projekty finansowane z Funduszy EOG w Polsce i w pozostałych 15 krajach UE, a także podejmujemy inicjatywy dotyczące przeciwdziałania mowie nienawiści, ksenofobii i dyskryminacji.

Konkursy dotacyjne

W styczniu 2015 roku nastąpiło rozstrzygnięcie ogłoszonej w ubiegłym roku III edycji konkursu na projekty tematyczne. Przyznano 176 dotacji na łączną kwotę prawie 36,6 milionów zł. Cztery organizacje zrezygnowały z odebrania dotacji. 19 mniejszych organizacji, które przedstawiły projekty o budżetach

nie przekraczających kwoty 70 000 zł, otrzymały ze środków własnych Fundacji dotacje uzupełniające w wysokości do 3500 zł na pokrycie wymaganego w programie własnego wkładu finansowego.

W związku z kryzysem migracyjnym w Europie niewydatkowane środki przyznane organizacjom w ramach poprzednich konkursów zostały przeznaczone na dodatkowy konkurs adresowany do koalicji organizacji działających na rzecz pomocy i integracji uchodźców. Otrzymaliśmy 50 wniosków. Wybrano 17 projektów, które będą realizowane w partnerstwach przez 60 organizacji w okresie styczeń–kwiecień 2016. Dotacje na te projekty – przyznane na łączną kwotę prawie 3,7 miliona zł – będą przekazane w 2016 roku.

W 2015 roku o dotacje na działania dotyczące **współpracy dwustronnej** z podmiotami z państw-Darczyńców (Norwegia, Islandia, Liechtenstein) mogły ubiegać się organizacje, które otrzymały dofinansowanie na projekty tematyczne. Wnioski przyjmowane były na bieżąco. Otrzymaliśmy 43 wnioski i przyznaliśmy 31 dotacji na łączną kwotę ponad 1,1 miliona zł.

Lista dotacji przyznanych we wszystkich edycjach konkursów grantowych oraz z informację o projektach (z)realizowanych dzięki przyznanym dotacjom są dostępne na stronie internetowej programu www.ngofund.org.pl. W niniejszym sprawozdaniu przedstawiamy listę rat dotacji przekazanych w roku 2015.

Pozostałe działania

Spotkania i warsztaty dla organizacji

W 2015 roku przygotowaliśmy 37 spotkań i warsztatów, w których uczestniczyło 815 przedstawicieli organizacji z całej Polski, realizujących projekty dotowane w ramach programu. Zaproponowaliśmy im udział w dwu cyklach spotkań. Pierwszy z nich dotyczył zarządzania projektem, zagadnień finansowych i prawnych, nowoczesnych metod komunikacji i promocji, a także praktycznego zastosowania polityk horyzontalnych (zrównoważony rozwój, równe szanse i dobre rządzenie). Drugi cykl – dwudniowe warsztaty dla organizacji działających w poszczególnych obszarach tematycznych – służył podniesieniu wiedzy i kompetencji oraz wymianie doświadczeń i sieciowaniu organizacji, które realizują podobne działania.

Współpraca dwustronna z podmiotami z Państw-Darczyńców

Poza przekazywaniem dotacji na nawiązanie lub wzmocnienie współpracy z organizacjami i instytucjami z Państw-Darczyńców zorganizowaliśmy cztery wizyty studyjne: trzy w Norwegii i jedną w Islandii, w których wzięło udział 62 przedstawicieli polskich organizacji.

Pierwsza wizyta studyjna w Norwegii (14–16 kwietnia) została przygotowana we współpracy z Fundacją Ideas Bank z Oslo. Wizyta, w której wzięło udział 17 osób, dotyczyła planowania przestrzeni publicznej oraz rewitalizacji, a także lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego. Uczestnicy odwiedzili instytucje publiczne (np. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Modernizacji, Urząd Miasta Oslo), wybrane dzielnice Oslo, w których realizowano projekty partycypacyjne (np. Vaalerenga, Dolina Grorud), jak również lokalne domy kultury (np. Sagene Community czy Abelloftet).

Druga wizyta studyjna w Norwegii (18–20 maja) dotyczyła polityk i strategii integracji uchodźców i migrantów. Uczestnicy (12 osób) odwiedzili instytucje odpowiedzialna za przyjmowanie uchodźców oraz programy integracyjne (np. Dyrektorat ds. Integracji i Różnorodności), gminy realizujące programy integracyjne (np. Grünerløkka i Bærum), a także organizacje pozarządowe pracujące na rzecz uchodźców i migrantów (np. Norweską Organizację na rzecz Uchodźców, Pomoc dla Imigrantek i Uchodźczyń).

Trzecia wizyta w Norwegii (1–3 grudnia), była poświęcona edukacji i integracji uczniów i uczennic o pochodzeniu cudzoziemskim oraz edukacji mniejszości narodowych i etnicznych. Uczestnicy (15 osób) odwiedzili instytucje publiczne odpowiedzialne za edukację migrantów i uchodźców w systemie edukacji formalnej (m. in. Narodowe Centrum Edukacji Wielokulturowej), szkoły, do których uczęszczają młodzi uchodźcy i migranci (np. szkoła recepcyjna Verdensmesteren, szkoła średnia im. Thora Heyerdahla), a także organizacje pozarządowe zajmujące się edukacją wielokulturową oraz działaniami na rzecz różnorodności społecznej (m.in. Alnaskolen Furuset).

Wizyta studyjna do Islandii (2–5 czerwca) była poświęcona prawom kobiet, równości płci oraz przeciwdziałaniu przemocy ze względu na płeć. Uczestniczki (18 osób) odwiedziły instytucje publiczne zajmujące się tzw. budżetem wrażliwym na płeć (Ministerstwo Polityki Społecznej, Ministerstwo Finansów i Gospodarki), spotkały się z przedstawicielami władz lokalnych (Biuro Praw Człowieka Miasta Reykjavik), a także z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz praw kobiet i równouprawnienia płci (m.in. Islandzkie Stowarzyszenie Praw Kobiet, Women of Multiple Ethnicity Network).

Ponadto zaprosiliśmy gości z Norwegii do udziału w warsztatach, przygotowanych przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży dla organizacji realizujących projekty adresowane do dzieci i młodzieży. Podczas warsztatów na temat edukacji dzieci migrantów i uchodźców (25–26 marca) jedną z sesji poprowadził ekspert z Narodowego Centrum Edukacji Wielokulturowej, prezentując norweskie rozwiązania w dziedzinie edukacji dzieci cudzoziemców. Na kolejnych warsztatach, dotyczących angażowania dzieci i młodzieży do działań społecznych (24–25 listopada), przedstawicielki organizacji Alnaskolen Furuset z Oslo zaprezentowały swój projekt *Akademia młodych liderów*, oraz opowiedziały o pracy na rzecz wielokulturowej społeczności Furuset, jednej z dzielnic Oslo.

Wymiana doświadczeń i współpraca międzynarodowa

W 2015 zorganizowaliśmy trzy fora służące wymianie doświadczeń między organizacjami z Polski i z innych krajów.

Forum Praktyków Partycypacji (28–29 maja) przygotowane we współpracy z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. W Forum uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych, administracji publicznej (szczebla lokalnego i centralnego), działacze lokalni, dziennikarze, naukowcy, ludzie biznesu. Podczas 47 sesji dyskutowano o tym, jak zaangażować mieszkańców w tworzenie polityki lokalnej, jakie są problemy i wyzwania związane z budżetem partycypacyjnym, jak – w rozsądny sposób – włączać dzieci i młodzież do działań partycypacyjnych. W spotkaniu udział wzięło ok. 180 osób, w tym 11 gości z Cypru, Norwegii, Rumunii, Słowacji i Węgier.

Forum Strażnicze (25–26 września), przygotowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Sieć Obywatelska Watchdog Polska. Podczas 15 sesji uczestnicy Forum dyskutowali o doświadczeniach i problemach organizacji zajmujących się kontrolowaniem władz. Zastanawiano się, jak angażować ludzi w działania organizacji, jak mierzyć zmianę społeczną, jak dbać o spójność działań. Szukano też odpowiedzi na pytanie o przyszłość finansowania działań strażniczych oraz o to, jak zmieniać wizerunek organizacji strażniczych. W Forum udział wzięło ok. 100 osób, w tym 14 gości z Bułgarii, Chorwacji, Czech, Grecji, Hiszpanii, Rumunii, Słowacji i Węgier.

Forum Różnorodności – Razem przeciw Dyskryminacji (16–17 listopada), przygotowane we współpracy z Polskim Towarzystwem Prawa Antydyskryminacyjnego. Spotkanie, prowadzone w formule „antykonferencji”, służyło wzmocnieniu motywacji i poczucia wspólnoty działaczy zajmujących się przeciwdziałaniem różnego typu dyskryminacjom. W Forum udział wzięło ok. 60 osób, w tym 6 gości z Bułgarii, Rumunii i Węgier.

Udział w spotkaniach zagranicą

Ponadto 34 przedstawiciele polskich organizacji wzięło udział w 11 wydarzeniach organizowanych w innych krajach. Były to: Warsztaty komunikacyjne (Ateny), Forum Pozarządowe (Ryga), Konferencja o mowie nienawiści (Bruksela), Festiwal Pozarządowy (Bukareszt), III Doroczna Konferencja Organizacji Pozarządowych (Bułgaria), Seminarium *Modele zarządzania różnorodnością* (Hiszpania), Konferencja *Norweskie Wzory* (Budapeszt), Spotkanie Operatorów Programów dla Organizacji Pozarządowych (Bruksela), Spotkanie o antysemityzmie (Wilno), Targi Pozarządowe w Estoril (Lizbona), Warsztaty LGBT podczas Konferencji Międzynarodowego Stowarzyszenia Gejów i Lesbijek ILGA – Europe (Ateny).

Przeciwdziałanie mowie nienawiści, ksenofobii i dyskryminacji

We współpracy z Fundacją Towarzystwa Dziennikarskiego „Fundusz Mediów” zorganizowaliśmy w styczniu – czwartą i ostatnią – debatę na temat mowy nienawiści. Tym razem dyskutowano o tym, czy i jak reagować na szerzący się w Internecie „hejt”. W debacie uczestniczyli zwolennicy bezwzględnej wolności Internetu, oraz ci, którzy w imię ochrony jednostek czy grup społecznych domagają się kontroli treści publikowanych w sieci. Debatę zgromadziła ok. 50 osób.

Wraz z 21 organizacjami zaangażowanymi w obronę praw mniejszości przygotowaliśmy platformę dla organizacji pozarządowych na czerwcową Paradę Równości w Warszawie. Pod hasłem *Równe prawa – wspólna sprawa* demonstrowało ponad 150 osób.

W lipcu na Festiwalu Woodstock Polska przygotowaliśmy we współpracy z 13 organizacjami *Dom bez hejtu* – namiot ze stoiskami organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem dyskryminacji i mowie nienawiści, w którym uczestnicy festiwalu mogli skorzystać z bezpłatnego poradnictwa, dowiedzieć jak sobie radzić z mową nienawiści, wziąć udział w warsztatach, grach i dyskusjach.

We wrześniu prowadziliśmy kampanię #StopMowieNienawisci, skierowaną do młodzieży w wieku od 15–18 lat. Spot i materiały kampanii przygotowane przez młodziżowych youtuberów i blogerki cieszyły się dużym zainteresowaniem. Zasięg kampanii oszacowano na 2,4 miliona osób. Kampania była komentowana również przez zagraniczne media (m.in. CNN) oraz została uznana za reklamę tygodnia przez portal Wirtualne Media.

Wydaliśmy dwie publikacje: anglojęzyczny skrót raportu *Mowa nienawiści – raport z badań sondażowych*, którego pełna polska wersja ukazała się rok wcześniej oraz tłumaczenie na język polski podręcznika Rady Europy *Zakładki. Przeciwdziałanie mowie nienawiści w sieci poprzez edukację o prawach człowieka*. Wydaniu podręcznika towarzyszyło seminarium i warsztaty dla nauczycieli i edukatorów, zorganizowane we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji i Towarzystwem Edukacji Antydyskryminacyjnej. W seminarium i warsztatach uczestniczyły 72 osoby (kuratorzy oświaty, konsultanci ODN, nauczyciele i przedstawiciele organizacji pozarządowych). Obie publikacje dostępne są w wersji papierowej i online.

Akcja Solidarni z Uchodźcami

15 października, wraz z 87 organizacjami pozarządowymi i placówkami kultury – sygnatariuszami apelu o okazanie wsparcia uchodźcom z Syrii i Bliskiego Wschodu, zainicjowaliśmy ogólnopolską akcję pod hasłem *15 X Dzień Solidarności z Uchodźcami*. W ramach akcji organizacje pozarządowe, instytucje publiczne i prywatne przygotowały w całej Polsce 99 inicjatyw i działań artystycznych z udziałem i na rzecz uchodźców. Organizowane przez uczestników akcji spotkania, dyskusje, wykłady, wystawy, pokazy filmów, przedstawienia teatralne, konkursy, happeningi i zbiórki pieniędzy i darów dokumentowane były na bieżąco na stronie uchodzcymilewidziani.com i promowane w mediach tradycyjnych i społecznościowych.

W roku 2015 program był finansowany z Funduszy EOG (68 970 727,05 zł) oraz ze środków własnych Fundacji Batorego 69 444,48 zł (dotacje na pokrycie wkładu własnego organizacji oraz Akcją Solidarni z Uchodźcami).

Koszty programowe	68 325 583,80 zł
Dotacje (minus dokonane i żądane zwroty)	64 368 524,18 zł
Pozostałe działania	1 744 416, 26 zł
Koszty realizacji (w tym koszty oceny wniosków, monitoringu projektów, informacji i promocji, raportowania i wynagrodzeń)	2 212 643,36 zł
Koszty administracyjne	714 587,73 zł
Razem koszty programu	69 040 171,53 zł

Projekty tematyczne (raty dotacji przekazanych w 2015 roku)

Partycypacja publiczna

Bocheńska Fundacja „Salina NOVA”, Bochnia Bochnianie współdecydują – partycypacja kluczem do sukcesu rewitalizacji miasta	66 000 zł
Bogucice – kierunek przyszłość, Katowice Rady Dzielnic w Katowicach	18 000 zł
Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich „OPUS”, Łódź Dobre Rady dla Łodzi	140 000 zł
Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa Wspomaganie dialogu obywatelskiego w warunkach konfliktu lokalnego	100 000 zł
Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych (CRIS), Rybnik Wyjście smoga	164 000 zł
demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej, Warszawa Obywatele zasobni w zasoby!	82 763,40 zł
Europejskie Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju „PIONIER”, Olsztyn Nowy wymiar konsultacji	116 000 zł
Forum Rozwoju Aglomeracji Gdańskiej, Gdańsk Strategia przekształceń Podwala Przedmiejskiego w Gdańsku	85 000 zł
Fundacja „Vis Maior”, Warszawa Niewidomi na posiedzeniach organów władzy publicznej	145 800 zł
Fundacja „Zamiastem”, Mielno Puszcza Zielonka dla mieszkańców	77 000 zł
Fundacja Aktywizacja, Warszawa Od Konwencji ONZ do Społecznej Inwencji	202 000 zł
Fundacja ALTUM, Poznań Miasto obywateli. Rozwój Rad Osiedli w Poznaniu	159 050,89 zł

Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych, Kraków Aktywna przestrzeń w dzielnicy	209 000 zł
Fundacja Civis Polonus, Warszawa Młodzieżowe Rady Gmin: dialog władz z młodymi mieszkańcami	307 600 zł
Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz Rynek w Starym Fordonie – powrót do spotkań	130 000 zł
Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze, Leszczawa Dolna Twój głos ratuje Twój las – początek partycypacji społecznej w zarządzaniu lasami	240 400 zł
Fundacja Edukacji i Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego FERSO, Łódź Przedszkola i Szkoły Zrównoważonego Rozwoju	80 000 zł
Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”, Legnica Sołeckie strategie żywienia obywatelskiego wsi	108 000 zł
Fundacja Habitat for Humanity Poland, Warszawa Społeczne Forum Polityki Mieszkaniowej	183 600 zł
Fundacja Imago, Wrocław Koalicja na rzecz Usług Asystenckich	148 000 zł
Fundacja Inna Przestrzeń, Warszawa Lokalne Międzysektorowe Polityki na rzecz Integracji Imigrantów	209 000 zł
Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju, Warszawa Energetyczne narady obywatelskie na Pomorzu	132 000 zł
Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich, Łódź Obywatele Decydują – Obywatelska Inicjatywa Ustawodawcza	34 790,65 zł
Fundacja Instytut Studiów Strategicznych, Kraków Lepsze Niepołomice	200 000 zł
Fundacja Ius Medicinae, Warszawa „Najpierw mieszkanie” – rzecznictwo oparte na dowodach	79 000 zł
Fundacja Machina Fotografika, Kraków Wspólne rozmowy – Plaże dostępne dla wszystkich	190 000 zł
Fundacja Media 3.0, Rybnik Ktorzadzi.pl – dziennikarstwo danych	175 000 zł
Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych, Kraków Partycypacja – zróbmy kolejny krok!	314 800 zł
Fundacja Miejski Kolektyw, Łódź Konsultacje społeczne Lokalnego Programu Rewitalizacji w Łodzi	65 000 zł
Fundacja MY Pacjenci, Warszawa Pacjenci Decydują! Konsultacje społeczne w ochronie zdrowia	269 745,74 zł
Fundacja Normalne Miasto – Fenomen, Łódź Bezpieczne miasto – inna droga	172 000 zł
Fundacja Obserwatorium, Warszawa Wzmocnienie trafności i skuteczności działań na rzecz cudzoziemców w Warszawie	95 000 zł
Fundacja Pole Dialogu, Warszawa Narady obywatelskie – uczenie przez doświadczenie	183 500 zł
Fundacja Pole Dialogu, Warszawa Z klasą o kulturze. Przekraczanie barier klasowych w partycypacji obywatelskiej	247 000 zł
Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa Laboratorium budżetu partycypacyjnego	149 000 zł
Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa Mieszkańcy w (o)środku kultury	176 000 zł

Fundacja Projekt: Polska, Warszawa Równy dostęp do edukacji – otwarte podręczniki	150 000 zł
Fundacja Rodzina i Przedsiębiorczość, Wrocław Partycypacyjna polityka rodzinna Miasta Wrocław	202 500 zł
Fundacja SENDZIMIRA, Zielonki koło Krakowa „Mój jest ten kawałek Parku...” – partycypacja dla przyrody w mieście	11 425,70 zł
Fundacja tu obok, Lublin „Miasto dla ludzi. Lubelskie standardy infrastruktury pieszej”	111 000 zł
Fundacja Wspomagania Wsi, Warszawa Przygotujmy się razem! Społeczne konsultacje zarządzania ryzykiem powodziowym	180 000 zł
Fundacja Wspomagania Wsi, Warszawa Nasza przestrzeń – nasza sprawa. Konsultacje społeczne planów miejscowych	138 000 zł
Fundacja Zmian Społecznych „Kreatywni”, Gdynia Puls dzielnicy. Tu mieszkam, tu działam, tu zmieniam	215 000 zł
Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Gdańsk Quo vadis, Gdańsku? Mieszkańcy planują swoje miasto	133 000 zł
Inicjatywa na rzecz Międzynarodowego Prawa Karnego i Praw Człowieka w Europie Środkowej i Wschodniej, Warszawa Społeczeństwo obywatelskie wobec rozwoju polskich bojowych bezzałogowców	60 000 zł
Kaliska Inicjatywa Miejska, Kalisz Liczy się miasto. Społeczna analiza budżetu	95 000 zł
Klub Sportowy Zakopane, Zakopane Budżet Obywatelski dla Zakopanego – Wybierzmy Razem	17 000 zł
Łódzka Federacja Organizacji Pozarządowych, Łódź 4 kąty dla 3 sektora – Polityka lokalowa dla organizacji pozarządowych w Łodzi	56 000 zł
Olsztyńska Fundacja Inicjatyw Prospołecznych, Olsztyn Wspólnie kreujemy gminną politykę społeczną	6 585,77 zł
Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych, Białystok Podlaskie otwarte	23 394,89 zł
Polski Klub Ekologiczny Zarząd Główny, Kraków Społeczny monitoring wdrażania Bałtyckiego Planu Działania	30 000 zł
Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki, Łódź W stronę edukacji dwujęzycznej dzieci głuchych	217 000 zł
Polskie Towarzystwo Morskiej Energetyki Wiatrowej, Gdańsk Partycypacja publiczna w opracowaniu planów obszarów morskich	105 000 zł
Polskie Towarzystwo Studiów nad Przyszłością, Warszawa Nowe metody partycypacyjnego planowania infrastruktury transportowej	269 000 zł
Pracownia Pozarządowa, Koszalin Przestrzeń obywatelska – Koszalin Śródmieście	207 000 zł
Społeczna Fundacja Miasta Kutna, Kutno Budżet partycypacyjny w Kutnie	213 000 zł
Stowarzyszenie „Koalicja: Ciszej, proszę!”, Warszawa Niech nas usłyszą	19 071,47 zł
Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”, Tarnów Mój pomysł, mój Stary Sącz	75 700 zł
Stowarzyszenie 61, Warszawa Parlament i samorząd – przyglądamy się. Skorzystajcie z naszych metod	139 545,08 zł
Stowarzyszenie 61, Warszawa MamPrawoWiedzieć i MojaPolis w roku wyborów: merytorycznie o polityce i danych	173 000 zł

Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides, Katowice Organizujemy się – budowanie silnych społeczności lokalnych	157 000 zł
Stowarzyszenie Antropologiczne „Archipelagi Kultury”, Krzeszowice Olświatlice. Partycypacyjne kształtowanie polityk kultury na wsi	40 000 zł
Stowarzyszenie Centrum Rozwiązań Systemowych, Wrocław Gra o Budżet. Aktywizacja obywateli Lublina w zakresie budżetu partycypacyjnego	140 000 zł
Stowarzyszenie Centrum Rozwiązań Systemowych, Wrocław Wspólne zarządzanie przyrodą – partycypacyjne mapowanie terenów chronionych	210 000 zł
Stowarzyszenie Ekopsychologia, Zakliczyn Karpacki Uniwersytet Partycypacji	53 300 zł
Stowarzyszenie im. Mieczysława Karłowicza w Zakopanem, Zakopane Obywatelskie kształtowanie polityki kulturalnej Podhala	70 000 zł
Stowarzyszenie Inicjatywa Miasto, Gdańsk Społeczna rewitalizacja przestrzeni z wykorzystaniem strategii Placemakingu dotacja na wkład własny	56 000 zł 3 500 zł
Stowarzyszenie Instytut Rozwoju Zrównoważonego, Koszalin Mieszkańcy potrzebują – mieszkańcy decydują	1 886,49 zł
Stowarzyszenie Instytut Strumiły, Książniczki Już wiem jak działa samorząd	28 000 zł
Stowarzyszenie JAROCIN XXI, Jarocin Jarociński Kongres Kultury	74 000 zł
Stowarzyszenie Klimatologów Polskich, Warszawa Klimatolodzy na rzecz zwiększenia partycypacji obywatelskiej	63 400 zł
Stowarzyszenie mieszkańców wsi „Szczepany”, Szczepankowo Rady gmin nie są bezradne	7 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz poprawy środowiska mieszkalnego „Odblokuj”, Warszawa Warszawskie plany miejscowe – poszukiwanie modelu partycypacyjnego	283 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz rozwoju transportu publicznego w Bydgoszczy, Bydgoszcz Wszyscy jesteśmy pieszymi dotacja na wkład własny	56 000 zł 3 500 zł
Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Nadzieja”, Legionowo Nasielscy seniorzy 60+ współtworzą senioralną strategię działań Miasta	170 000 zł
Stowarzyszenie Pracownia Obywatelska, Kraków Dzielnice planują!	290 000 zł
Stowarzyszenie Rozwoju Aktywności Społecznej „Triada”, Chełm „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”	108 000 zł
Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki w Gminie Kościelisko, Kościelisko Partnerstwo na rzecz marki KOŚCIELISKO	98 000 zł
Stowarzyszenie Run To Run, Toruń Obywatele dla aktywności	236 000 zł
Stowarzyszenie Sąsiedzkie Włochy, Warszawa Aktywni mieszkańcy kształtują przestrzeń Miasta-Ogródu Włochy	40 000 zł
Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa Krajowa Sieć Konsultacyjna (KSK) Liderów	14 798,71 zł
Stowarzyszenie Warnija, Olsztyn Wzorcowe konsultacje w sprawie rewitalizacji Koszar Dragonów w Olsztynie	119 148,45 zł
Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST, Katowice Z-dialogowani	49 000 zł

Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”, Warszawa Zoom na rady seniorów	35 000 zł
Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”, Warszawa Zoom na Rady Seniorów – Uniwersytet Obywatelski	223 200 zł
Wrocławska Inicjatywa Rowerowa, Wrocław Rowerowa sieć partycypacji społecznej w polityce transportowej	209 000 zł
Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych, Warszawa W stronę skutecznego modelu partycypacji obywatelskiej	200 000 zł
Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, Kraków Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju w regionach	112 000 zł

Kontrola obywatelska

Akcja Miasto, Wrocław Pieszy Wrocław	56 700 zł
Alivia – Fundacja Onkologiczna Osób Młodych, Warszawa Kolejkoskop – kontrola dostępności badań obrazowych w publicznej opiece zdrowotnej	31 305 zł
Alivia – Fundacja Onkologiczna Osób Młodych, Warszawa ONKOMAPA – rozwój i kontynuacja społecznego audytu placówek onkologicznych	156 000 zł
Centrum Ochrony Mokradeł, Warszawa Społeczna kontrola zarządzania ekosystemami rzecznyymi w Polsce	23 740 zł
Centrum Zrównoważonego Rozwoju, Łódź Obywatele kontrolują – strażnicy dobrej energii	95 524,33 zł
Centrum Zrównoważonego Transportu, Warszawa Transport pod kontrolą	155 000 zł
Kolej na dobrą kolej!	195 000 zł
Europejskie Stowarzyszenie Promocji Aktywności Ruchowej 50+, Warszawa Starsi kontrolują – monitoring miejskiej oferty sportu dla seniorów	36 400 zł
Federacja Konsumentów, Warszawa Konsument na rynku finansowym	110 000 zł
Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, Warszawa Kontrola realizacji praw kobiet w obszarze zdrowia	72 000 zł
Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, Warszawa Kontrola realizacji prawa młodzieży do edukacji seksualnej	80 000 zł
Federacja Organizacji Pozarządowych Miasta Białystok, Białystok Białystok – Wspólny Dom	49 000 zł
Fundacja „Laboratorium Prawa i Gospodarki”, Warszawa Odpowiedzialność majątkowa władzy publicznej względem obywateli	80 000 zł
Fundacja „Wygrajmy Zdrowie” im. prof. Grzegorza Madeja, Warszawa Obywatelskie Porozumienie na rzecz Onkologii	26 913 zł
Społeczny monitoring wdrażania i realizacji Pakietu Onkologicznego	238 000 zł
Fundacja alter eko, Warszawa Kontrola obywatelska wdrożenia zapisów „ustawy śmieciowej”	124 000 zł
Fundacja Centrum Analiz Ekonomicznych, CenEA, Szczecin Deklaracje i rzeczywistość: podatki i świadczenia w roku wyborczym	95 000 zł
Fundacja Centrum CSR.PL, Warszawa Wzmocnienie monitoringu zrównoważonych zamówień publicznych w Polsce	78 300 zł
Monitoring społecznej odpowiedzialności największych polskich przedsiębiorstw	62 000 zł

Fundacja Centrum Inicjatyw na rzecz Społeczeństwa, Białystok Jawność obrad rad miejskich i rad powiatów w Polsce	18 603,78 zł
Fundacja Court Watch Polska, Toruń Obywatelski Monitoring Sądów 2014/2015	210 000 zł
Fundacja Czarna Owca Pana Kota, Kraków Niech mają prawa!	131 000 zł
Fundacja dla Zwierząt „Argos”, Warszawa Bezdomne zwierzęta – monitoring zadań gmin	205 000 zł
Fundacja EkoRozwoju, Wrocław Na straży drzew	271 000 zł
Fundacja Europejskie Centrum Inicjatyw w Naukach Sądowych, Warszawa Forensic Watch	187 000 zł
Fundacja Europejskie Centrum Inicjatyw w Naukach Sądowych, Warszawa Forensic Watch II	314 600 zł
Fundacja Fundusz Pomocy Studentom, Warszawa Wykrywanie i usuwanie niedozwolonych barier dostępu do studiów II i III stopnia	105 000 zł
Fundacja Fundusz Pomocy Studentom, Warszawa Monitoring otwartych konkursów na zatrudnienie nauczycieli akademickich	110 000 zł
Fundacja Greenmind, Warszawa Shadow Report z wykonania Konwencji z Aarhus	124 000 zł
Fundacja Idea Rozwoju, Wierzbica Wykorzystanie wiedzy przez administrację – mechanizmy nadzoru obywatelskiego	7 999,79 zł
Fundacja Inicjatyw Społecznych „Się Zrobi!”, Gdańsk Prawa osób pracujących w organizacjach pozarządowych. Badania – Edukacja – Wsparcie	151 000 zł
Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa, Lublin Monitoring stosowania alternatyw do detencji cudzoziemców	225 000 zł
Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, Kraków Monitoring obywatelski Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami	147 762,36 zł
Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, Warszawa Monitoring działań policji w poszukiwaniach zaginionych na otwartym terenie	145 000 zł
Fundacja Ius Medicinae, Warszawa Obywatelska Koalicja na Rzecz Zdrowia Psychicznego	70 000 zł
Fundacja Klinika Rządzenia, Warszawa Publiczne czy prywatne? Monitoring wydatkowania środków publicznych	145 800 zł
Fundacja KSK, Warszawa Raport z realizacji Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami	68 820 zł
Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie, Kraków Zrównoważone Zamówienia Publiczne. Monitoring prawa i standardów	120 000 zł
Fundacja MY Pacjenci, Warszawa Audyt społeczny narodowego programu profilaktyki nowotworowej	313 000 zł
Fundacja Naukowa Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa Jak wydawane są moje podatki?	164 000 zł
Fundacja Normalne Miasto – Fenomen, Łódź Biblioskan – kontrola obywatelska w łódzkich bibliotekach publicznych	133 000 zł
Fundacja Panoptykon, Warszawa Cyfrowy nadzór – cyfrowe prawa 2	25 000 zł
Państwo a biznes nadzoru. Monitoring praktyk instytucji publicznych	109 000 zł

Fundacja Pokolenia, Janiszewko Monitoring praw uczniowskich w szkołach obszaru nadwiślańskiego	212 600 zł
Fundacja Pozytywnych Zmian, Bielsko-Biała § 207 kk – znechanie się nad osobą najbliższą – monitoring śląskich sądów	43 000 zł
Fundacja Projekt: Polska, Warszawa Obserwatorium obywatelskie: Polityka lokalowa i mieszkaniowa	133 000 zł
Fundacja Rodzić po Ludzku, Warszawa Na straży Standardów Opieki Okołoporodowej	224 000 zł
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa Zlecamy pożytecznie, wydajemy z pożytkiem	72 000 zł
Fundacja Rozwoju Metod Łączonych w Medycynie, Warszawa Diagnoza i zmiana czynników decydujących o niedoskonałości w działaniu POZ-tów	182 400 zł
Fundacja SOS Odpowiedzialne Szkoły Jazdy, Szczecin Monitoring egzekwowania praw kandydatów na kierowców „Bezpieczny kursant OSK”	139 000 zł
Fundacja Urszuli Jaworskiej, Warszawa Audyt społeczny jakości opieki szpitalnej w Polsce – pilotaż	130 000 zł
Fundacja Warsztat Innowacji Społecznych, Kraków Cyfrowa kultura dla obywateli	132 000 zł
Fundacja Wolności, Lublin Jawny Lublin – monitoring funkcjonowania rad dzielnic w Lublinie	57 000 zł
Grupa Zagranica, Warszawa Obywatelski monitoring polskiej współpracy rozwojowej	130 700 zł
	54 000 zł
Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa Monitoring procesu legislacyjnego w obszarze wymiaru sprawiedliwości	64 000 zł
Instytut Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej, Warszawa Monitoring prac legislacyjnych i konsultacji społecznych w ochronie zdrowia	126 000 zł
Instytut Prawa i Społeczeństwa, Warszawa Obywatelski Monitoring Wyboru Sędziów	66 600 zł
Koalicja na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, Warszawa Dobre działanie to w sedno wnikanie	75 000 zł
Natural Forest Foundation, Giżycko Monitoring zarządzania obszarem Puszczy Boreckiej dotacja na wkład własny	56 000 zł 3 500 zł
Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Warszawa Monitoring funduszy europejskich	157 000 zł
Ogólnopolska Sieć Organizacji Streetworkerskich OSOS, Warszawa Monitoring realizacji streetworkingu w ramach współpracy międzysektorowej	89 000 zł
Ośrodek Myśli Społecznej im. Ferdynanda Lassalle’a, Wrocław Outsourcing usług technicznych przez instytucje publiczne	196 000 zł
Piaskowy Smok, Katowice Ratuj Drzewa	49 000 zł
Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki, Warszawa Kontrola obywatelska nad wdrażaniem polityki niskoemisyjnej	237 000 zł
Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki, Łódź Inwestycje dla wszystkich?	108 000 zł
Retina AMD Polska, Warszawa Audyt społeczny leczenia wAMD (zwyrodnienia plamki żółtej) w Polsce	184 000 zł

Spółeczny Komitet ds. AIDS, Warszawa	
Spółeczny audyt przeciwdziałania zakażeniom HIV/AIDS w Polsce w latach 2013–2014	205 000 zł
Stowarzyszenie „Pracownia na rzecz Wszystkich Istot” Oddział Podlaski, Białystok	
Spółeczny nadzór zarządzania najcenniejszymi lasami w Polsce	139 000 zł
Monitoring Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska	193 000 zł
Stowarzyszenie Akcja Konin, Konin	
Monitoring lokali udostępnianych organizacjom pozarządowym w Koninie	44 000 zł
Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides, Katowice	
Skontroluj jak działa budżet obywatelski w twojej gminie	131 000 zł
Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides, Katowice	
Monitoring realizacji polityki senioralnej na poziomie miast	204 000 zł
Stowarzyszenie Krakowski Alarm Smogowy, Kraków	
INFOAIR – dostęp do informacji o zanieczyszczeniu powietrza	104 000 zł
Stowarzyszenie Kulturalne Dom dla Kultury, Wieliczka	
Polis kultury	28 000 zł
Stowarzyszenie Na Rzecz Lesbijek, Gejów, Osób Biseksualnych, Osób Transpłciowych Oraz Osób Queer „Pracownia Różnorodności”, Toruń	
Monitoring Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania 2013–2016	31 000 zł
Stowarzyszenie Niezależna Inicjatywa Oświatowa, Warszawa	
Spółeczny Monitor Edukacji	127 500 zł
Stowarzyszenie Obywatel Mama, Kraków	
Mamy prawo	196 500 zł
Stowarzyszenie OPTA, Warszawa	
Niebieski Raport – monitoring procedury Niebieskie Karty w Warszawie	109 000 zł
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Ukrytymi Niepełnosprawnościami im. Hansa Aspergera „NIE-GRZECZNE DZIECI”, Warszawa	
Wszystko Jasne	90 000 zł
Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Bystra	
Harmonijny rozwój terenów górskich – człowiek, prawo i przyroda	94 500 zł
Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Bystra	
Drogi życia – ochrona korytarzy ekologicznych dla ludzi i przyrody	100 000 zł
Stowarzyszenie Psychoedukacyjno-Przyrodnicze M.O.S.T., Kielce	
Monitoring skuteczności ochrony obszarów Natura 2000 w woj. świętokrzyskim	120 000 zł
Stowarzyszenie Studentów, Absolwentów i Przyjaciół KMISH UW ProCollegio, Warszawa	
Monitoring sądownictwa dyscyplinarnego	60 000 zł
Stowarzyszenie Zdrowa Praca, Warszawa	
Monitoring stresu zawodowego w sądach i jego skutków zdrowotnych	69 000 zł
Towarzystwo Benderowskie, Wrocław	
Przestrzeń Wrocławia	28 000 zł
dotacja na wkład własny	3 500 zł
Towarzystwo dla Natury i Człowieka, Lublin	
Monitoring zagospodarowania odpadów wydobywczych Lubelskiego Zagłębia Węglowego	61 500 zł
Towarzystwo dla Natury i Człowieka, Lublin	
Lublin rowerem – obywatelski monitoring (s)praw rowerowych	203 000 zł
Towarzystwo na rzecz ziemi, Oświęcim	
Segregujmy na serio – monitoring wdrażania przepisów z zakresu gospodarki odpadami	44 500 zł
Zielone Mazowsze, Warszawa	
Miasta dla ludzi – współpraca na rzecz przestrzeni przyjaznej dla mieszkańców	104 000 zł

Zwalczanie dyskryminacji

Akceptacja Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Homoseksualnych, Biseksualnych i Transpłciowych, Warszawa

Akceptacja osób LGBT w domu i szkole 30 200 zł

Autonomia, Kraków

Perspektywa antydyskryminacyjna w programach przeciw przemocy 314 400 zł

Fundacja „Afryka Inaczej”, Warszawa

Afrykanie w Polsce – badanie i monitoring na rzecz zwalczania dyskryminacji 118 000 zł

Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”, Olsztyn

Warmińsko-Mazurska Akademia Antydyskryminacyjna 70 000 zł

Fundacja „MultiOcalenie”, Warszawa

„Inny Punkt Widzenia” 28 400,03 zł

Fundacja „MultiOcalenie”, Warszawa

MultiTolerancja 200 000 zł

Fundacja „Ocalenie”, Warszawa

Program Przeciwdziałania Dyskryminacji Cudzoziemców 115 000 zł

Fundacja „Pełnym głosem”, Konin

Budżet wrażliwy na płeć – inicjatywa konińska 25 500 zł

Fundacja „Phan Bde”, Warszawa

Scena dla twardziela
dotacja na wkład własny 56 000 zł
3 500 zł

Fundacja Ad Hoc, Warszawa

Cyfrowe Opowieści: ja-my-społeczeństwo 5 851,24 zł

Fundacja Arte Ego, Łódź

Pralnia – czyli o tematach tabu w Łodzi
dotacja na wkład własny 48 500 zł
3 500 zł

Fundacja Centrum im. prof. Bronisława Geremka, Warszawa

Szkoła równego traktowania 148 500 zł

Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa

„Stereotypy czy dowody” – monitorowanie spraw o przemoc wobec kobiet 224 000 zł

Fundacja Dla Wolności, Warszawa

Etnoliga 136 000 zł

Fundacja Edukacyjne Centrum Żydowskie w Oświęcimiu, Oświęcim

Zrozumieć zło – warsztaty dla przełożonych w Policji 133 100 zł

Fundacja Feminoteka, Warszawa

Kobiety i mężczyźni, chłopcy i dziewczęta RAZEM przeciw stereotypom płciowym 157 000 zł

Fundacja Feminoteka, Warszawa

Antyprzemocowa Sieć Kobiet (ASK) 157 000 zł

Fundacja Futurama, Legnica

Znam swoje prawa – Legnica przeciw dyskryminacji kobiet
dotacja na wkład własny 51 000 zł
3 330 zł

Fundacja HerStory, Lublin

Krasnystaw – utracony sztetl 120 000 zł

Fundacja Humanity in Action Polska, Warszawa

Program antywirusowy: nie dla mowy nienawiści w Internecie! 24 594,07 zł

Fundacja Humanity in Action Polska, Warszawa

Start up! Laboratoria akcji i idei przeciw mowie nienawiści 137 000 zł

Fundacja Instytut Działań Twórczych, Łódź

Inni to my 82 000 zł

Fundacja Instytut Równowagi Społeczno-Ekonomicznej, Gdynia Wirtu@Ini-Re@Ini	234 000 zł
Fundacja Instytut Spraw Publicznych, Warszawa (Nie)równość płci w prawie	99 000 zł
Fundacja Klamra, Żywiec Razem Przeciw Nienawiści	92 000 zł
Fundacja Kultura dla Tolerancji, Kraków Transpłciowość i różnorodność płciowa w kulturze	28 300 zł
Fundacja Kultura Liberalna, Warszawa Obserwatorium debaty publicznej	129 400 zł
Fundacja LGBT Business Forum, Warszawa Miejsce pracy przyjazne osobom LGBT	80 000 zł
Fundacja na rzecz Równości i Emancypacji Ster, Warszawa Przełamać tabu – prawa ofiar przemocy seksualnej	281 000 zł
Fundacja na Rzecz Różnorodności Polistrefa, Kraków Działania na rzecz równości wyznaniowej i światopoglądowej w edukacji publicznej	101 200 zł
Fundacja na Rzecz Różnorodności Polistrefa, Kraków Obecna? Równość wyznaniowa i światopoglądowa w edukacji publicznej	107 600 zł
Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej (FRS), Warszawa Wdrażanie standardów równego traktowania w edukacji i instytucjach publicznych	207 500 zł
Fundacja na rzecz tolerancji poprzez międzykulturowe zrozumienie, Warszawa Uchodźca w szkole i w gminie	200 000 zł
Fundacja Polskie Forum Migracyjne, Izabelin Od tolerancji do integracji	84 000 zł
Fundacja Przestrzeń Kobiet, Szczawnica Spoza centrum widać więcej – przeciwdziałanie dyskryminacji krzyżowej	15 400 zł
Fundacja Przestrzeń Kobiet, Szczawnica Historia kobiet narzędziem przeciwdziałania dyskryminacji	84 700 zł
Fundacja Przestrzeń Kobiet, Szczawnica O wsi bez uprzedzeń	109 000 zł
Fundacja Punkt Widzenia, Wrocław Równia Literacka	7 283 zł
Fundacja RÓWNOŚĆ.INFO, Warszawa Równość i różnorodność – analitycznie	6 277,96 zł
Fundacja Równość.org.pl, Kraków Dyskryminujący/dyskryminowani. LGBT w Małopolsce	23 000 zł
Fundacja V4Sport, Warszawa Sport powszechny otwarty dla kobiet – pozwól im działać	160 000 zł
Fundacja Wiedza Lokalna, Warszawa Sieć tolerancji. Internetowa platforma antydyskryminacyjna	105 000 zł
Fundacja Wolność od Religii, Lublin Dyskryminacja dzieci niewierzących i nieuczestniczących w lekcjach religii	8 985 zł
Fundacja Zachodni Ośrodek Badań Społecznych i Ekonomicznych, Gorzów Wlkp. Migranci romscy pochodzenia rumuńskiego w Polsce – własnym głosem o sobie	80 000 zł
Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa Podnoszenie wrażliwości sędziów i prokuratorów w zakresie równego traktowania	70 800 zł
Instytut Globalnej Odpowiedzialności, Warszawa Mowa o większości świata	157 000 zł

ITAN Integracyjny Teatr Aktora Niewidomego, Kraków 5-Element	202 000 zł
Kampania Przeciw Homofobii, Warszawa Równa szkoła bez dyskryminacji i przemocy	141 700 zł
Kampania Przeciw Homofobii, Warszawa Pełny dostęp – edukacja dla sektora ochrony zdrowia	140 000 zł
Otwarta Rzeczpospolita Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii, Warszawa Społeczeństwo na rzecz tolerancji	250 000 zł
Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego, Warszawa Akademia testów dyskryminacyjnych	132 400 zł
Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego, Warszawa Prawnicy na rzecz równości. Lokalne platformy współpracy	95 000 zł
Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego, Warszawa Obserwatorium legislacji antydyskryminacyjnej	237 000 zł
Przestrzeń Wspólna, Warszawa Spotkania z islamem	157 000 zł
Stowarzyszenie „Dla Ziemi”, Kamionka Głosem kobiet	104 100 zł
Stowarzyszenie Arteria, Gdynia Szlakiem głosu. Historia mówiona jako metoda zwalczania dyskryminacji	100 000 zł
Stowarzyszenie Diversja, Wrocław Rozwój Żywych Bibliotek w Polsce – przeciwdziałamy dyskryminacji lokalnie	227 000 zł
Stowarzyszenie Festiwal Kultury Żydowskiej, Kraków Zmałuj to! – Kraków przeciwko antysemityzmowi	60 000 zł
Stowarzyszenie Homo Faber, Lublin Wsparcie poradnictwa antydyskryminacyjnego	100 700 zł
Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego, Warszawa Głos kobiet się liczy	157 000 zł
Stowarzyszenie imienia Jana Karskiego, Kielce „O sprawiedliwość, o wolność, o godność...” – warsztaty antydyskryminacyjne	191 000 zł
Stowarzyszenie INTERKULTURALNI PL, Kraków Hate Speech Alert – Przeciwko mowie nienawiści w przestrzeni publicznej	209 000 zł
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa Równi i bezpieczni	157 500 zł
Stowarzyszenie Koalicja Karat, Warszawa Przeciwdziałanie dyskryminacji na terenie województwa	140 300 zł
Stowarzyszenie Koalicja Karat, Warszawa CEDAW – narzędziem zwalczania dyskryminacji	90 000 zł
Stowarzyszenie Koalicja Karat, Warszawa Dyskryminacja krzyżowa. Płeć a szkolnictwo zawodowe	200 000 zł
Stowarzyszenie Kofe(m)ina, Olsztyn Gramy fair!	88 300 zł
Stowarzyszenie Kongres Kobiet, Warszawa Silne razem! Przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć w polityce i w mediach	177 000 zł
Stowarzyszenie Laboratorium Zmiany, Opole Widzę, słyszę, czuję i reaguję – przeciw dyskryminacji kobiet w miejscu pracy	147 000 zł
Stowarzyszenie Lambda Warszawa, Warszawa Szkoła bez homofobii	166 000 zł

Stowarzyszenie Miłość Nie Wyklucza, Warszawa Równość małżeńska dla wszystkich	202 500 zł
Stowarzyszenie Młodych Dziennikarzy „Polis”, Warszawa Edukacja przeciw mowie nienawiści w Internecie	155 000 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „Victoria”, Rzeszów Prawa kobiet to prawa człowieka	100 000 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Osób LGBT Tolerado, Gdańsk Tęczowe rodziny pełne sił i blasku	154 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Zdolności Dzieci i Młodzieży im. A. Gołęba w Zgierzu, Zgierz Zgierz otwarty	94 709,44 zł
Stowarzyszenie Nastawnia, Poznań Moc w przemoc	229 000 zł
Stowarzyszenie Praktyków Dramy STOP-KLATKA, Warszawa Dramowa Akademia Antydyskryminacyjna	112 000 zł
Stowarzyszenie Profilaktyki i Wsparcia w Zakresie HIV/AIDS „Jeden Świat”, Kraków Analiza sposobu prezentowania HIV i osób żyjących z HIV w mediach ogólnopolskich	26 700 zł
Stowarzyszenie Projekt: Polska, Warszawa HejtStop	88 800 zł
Stowarzyszenie Projekt: Polska, Warszawa HejtStop – kontynuacja i rozwinięcie	135 000 zł
Stowarzyszenie Romów we Wrocławiu „Romani Bacht”, Wrocław Włączeni w społeczność	78 000 zł
Stowarzyszenie Sędziów THEMIS, Warszawa Wspólnie przeciw dyskryminacji	76 300 zł
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne ETHNOS, Łódź „Zrozumieć różnice, znaleźć podobieństwa”	130 584,27 zł
Stowarzyszenie Ważna Róża, Deskurów Czarna Księga Dyskryminacji Wschodniego Mazowsza	36 000 zł
Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa Borussia, Olsztyn Bezpieczna różnorodność na Warmii i Mazurach	150 000 zł
Stowarzyszenie Współpracy Kobiet, NEWW, Gdańsk Przeciwdziałanie różnym aspektom przemocy wobec migrantek w Pomorskim	45 000 zł
Studio Psychologii Zdrowia, Pruszków Mam HIV!	124 000 zł
Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej, Warszawa Dyskryminacja w szkole – obecność nieusprawiedliwiona	34 800 zł
Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej, Warszawa Edukacja antydyskryminacyjna – sprawdzam, wspieram!	111 300 zł
Video Studio Gdańsk Fundacja Filmów i Programów Katolickich, Gdańsk Kobieta bez przestrzeni	130 000 zł
Związek Romów Polskich, Szczecinek Moda na tolerancję	98 900 zł
Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, Kraków „Antysemityzm nie jest poglądem”	127 500 zł
Przeciwdziałanie wykluczeniom	
„Jestem” Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia, Toruń Jestem	100 000 zł

Bank Żywności SOS w Warszawie, Reguły Wolontariat sposobem na integrację	64 000 zł
Bank Żywności w Łodzi im. Marka Edelmana, Łódź Akademia Wyjątkowej Aktywności	67 000 zł
Caritas Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa Bezdomność kończy się tutaj	105 000 zł
Caritas Diecezji Toruńskiej, Toruńskie Centrum Caritas, Toruń Stop przemocy w rodzinie	76 900 zł
Centrum Edukacji i Wsparcia RES-GEST, Rzeszów Głusi zakładają NGO – poradnictwo i wsparcie	198 000 zł
Centrum Inicjatyw UNESCO, Wrocław Dwie kultury – jedno przedszkole	135 000 zł
Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, Gdynia Migranci/tki na rzecz integracji w województwie pomorskim	108 000 zł
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”, Kraków Społeczne zarządzanie przez jakość	88 000 zł
Fundacja „Żółty Latawiec”, Siedlce Dzieci z autyzmem – wyjście z siedleckiego cienia wykluczenia dotacja na wkład własny	56 000 zł 3 500 zł
Fundacja „Dziecko w Centrum”, Poznań Rodzic w potrzebie – wieloaspektowe wsparcie rodziców z problemami psychicznymi	190 000 zł
Fundacja „Nasz Dom”, Trzciel Aktywne środowisko dla siebie wsparciem i organizatorem	16 613,39 zł
Fundacja „Nasz Wybór”, Warszawa Klub Ukraińskich Kobiet	72 000 zł
Fundacja „Rozwód? Poczekaj!”, Warszawa Powrót taty dotacja na wkład własny	56 000 zł 3 480 zł
Fundacja „Zmiany”, Gdynia Trójmiejska Mapa Podmiotów Otoczenia Niewidomych	47 630 zł
Fundacja „Znaczenie”, Dąbrowa Tarnowska Rodzina razem	87 000 zł
Fundacja Concordia, Kaszczor Trening metapoznawczy (MCT) dla osób chorujących na schizofrenię	4 835,62 zł
Fundacja Concordia, Kaszczor Wsparcie terapeutyczne w kryzysie psychicznym w metodzie Otwartego Dialogu (ODA)	143 000 zł
Fundacja Court Watch Polska, Toruń Centra Sprawiedliwości Naprawczej	315 000 zł
Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz Pomagamy sobie. Seniorzy i więźniowie poprawiają Fordon	234 000 zł
Fundacja FORANI, Warszawa Wypadek i co dalej? dotacja na wkład własny	56 700 zł 3 500 zł
Fundacja Inicjatyw Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Impuls”, Białystok Pełnosprawny Białystok	48 600 zł
Fundacja Innowacja i Wiedza, Warszawa Zyskaj więcej! Edukacja finansowa dla osób wykluczonych ekonomicznie	137 552,92 zł
Fundacja L'Arche, Śledziejowice Wzmocnić głos niemocnych. Wdrożenie kluczowych standardów opieki	104 000 zł

Fundacja Miejsce Kobiet, Warszawa Wracam do siebie	6 250,83 zł
Fundacja na rzecz poprawy jakości życia Od-Nowa, Szczytno Nie damy się wykluczyć	24 740,49 zł
Fundacja na rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Wyjdz z Domu”, Moszczenica Razem przez bariery	4 639,13 zł
Fundacja na rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Wyjdz z Domu”, Moszczenica Wyjdz z domu, pojedz dalej	28 000 zł
Fundacja Polskich Niewidomych i Słabowidzących „Trakt”, Warszawa WCAG 2.0: promocja dobrych praktyk programistycznych	158 000 zł
Fundacja Pracownia Dialogu, Toruń Mobilne Centrum Mediacji	67 000 zł
Fundacja Projekt Starsi, Warszawa Stop przemocy wobec starszych	6 250,60 zł
Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego, Warszawa Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem	155 000 zł
Fundacja SMA, Warszawa Nie jesteśmy sami. Wsparcie dla rodzin dotkniętych przez rdzeniowy zanik mięśni	6 300 zł
Fundacja Synapsis, Warszawa Autyzm – poradnictwo specjalistyczne przeciw wykluczeniu	122 000 zł
Fundacja Szarik, Warszawa Pomocna łapa mundurowym	6 194,44 zł
Fundacja Szarik, Warszawa Misja: PTSD	223 000 zł
Fundacja United Way Polska, Warszawa Zróbmy z Raka Nieboraka – o magicznej sile wolontariatu szpitalnego	99 000 zł
Fundacja Wspierania Kobiet i Rodzin – Origo, Warszawa Matki Matkom	6 307,36 zł
Fundacja Zmiana, Warszawa Książki w pudle	90 000 zł
Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Gdańsk Zamieszkaj u siebie	202 000 zł
Gdyńskie Stowarzyszenie Osób Niesłyszących Ich Rodzin i Przyjaciół „Effetha”, GDYNIA Migam i Rozumiem	60 000 zł
Instytut Allerhanda, Kraków Szansa 2.0	254 600 zł
Instytut Prawa i Społeczeństwa, Warszawa Nowe aplikacje w sądownictwie przeciw wykluczeniu niepełnosprawnych	99 800 zł
Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa Algorytmy działania w przypadkach przemocy w rodzinie	118 033,28 zł
Krakowskie Towarzystwo Medyczne, Kraków Centrum Psychoterapii Uzależnień Behawioralnych oraz Szkoła Trenerów	137 000 zł
La Strada Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu, Warszawa Rekonstrukcja – program wspierania ofiar handlu ludźmi w reintegracji społecznej	215 000 zł
Nomada Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego, Wrocław Przeciwdziałanie wykluczeniu systemowemu społeczności Romów rumuńskich	64 000 zł
Oddział Zachodniopomorski Polskiego Związku Głuchych, Szczecin Bezpieczni obywatele Świata Ciszy	160 000 zł

Ogólnopolska Federacja Organizacji na Rzecz Osób z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym „Sieć MPD”, Zamość Aktywni w Sieci – program kształcenia self-adwokatów, rzeczników własnych praw	40 000 zł
Ogólnopolska Federacja Organizacji Pomocy Dzieciom i Młodzieży Chorym na Cukrzycę, Kraków Przedszkole i szkoła przyjazne diabetikom!	234 000 zł
Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski, Chorzów Krok do aktywności	25 000 zł
Polski Związek Głuchych Oddział Mazowiecki, Warszawa Poradnictwo online w języku migowym	17 212 zł
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu, Jarosław Usłysz nasze głosy: obywatel na pierwszym miejscu	22 775,74 zł
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie, Koszalin Droga do samodzielności	220 000 zł
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Lublinie, Lublin „Rozmawiajmy bez słów – poradnia rozwoju porozumiewania się”	100 000 zł
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Świnoujściu, Świnoujście Otwórzmy przed nimi w życie	104 000 zł
Polskie Stowarzyszenie Syndrom Tourette’a, Warszawa „Z Tourettem po Polsce” – program przeciw wykluczeniu chorych	280 000 zł
Pomorska Fundacja Rozwoju, Kultury i Sztuki, Toruń Poradnictwo dla obywatela	109 000 zł
Powiślańska Fundacja Społeczna, Warszawa Razem przeciw wykluczeniu	110 000 zł
Stowarzyszenie „Centrum Wolontariatu”, Warszawa Wolontariat – szansa dla integracji	32 532,81 zł
Stowarzyszenie „Centrum Wolontariatu”, Warszawa Lokomotywa zmian. Senioralne działania środowiskowe	313 000 zł
Stowarzyszenie „Otwórzcie Drzwi”, Kraków Przeciw wykluczeniu społecznemu osób chorujących psychicznie	32 737,15 zł
Stowarzyszenie „Otwórzcie Drzwi”, Kraków Ekspert Cogito dotacja na wkład własny	63 000 zł 3 500 zł
Stowarzyszenie „Wspólne Podwórko”, Warszawa Dwa pokolenia - wiele do dzielenia	19 336,05 zł
Stowarzyszenie Antropologiczne „Archipelagi Kultury”, Krzeszowice Kobierzyn bliżej. Przeciw stygmatyzacji chorujących psychicznie	90 000 zł
Stowarzyszenie Arteria, Gdynia Stocznia jest kobietą – projekt senierek i seniorów	105 000 zł
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa Bibliotekarzu zaprzyjaźnij się z osobą z autyzmem	153 500 zł
Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej CIS, Warszawa Wsparcie dla zadłużonych	148 000 zł
Stowarzyszenie Dobroczyńne „Res Sacra Miser” w Olkuszu, Olkusz Sami o sobie w przyjaznej przestrzeni	119 000 zł

Stowarzyszenie Edukacji Pozaformalnej KALEJDOSKOP, Kielce Centrum Aktywności Lokalnej w gminie Pierzchnica	27 800 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Kreacja, Gorzów Bez barier	197 500 zł
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa Bezpieczny dom	158 000 zł
Stowarzyszenie Jump'93, Warszawa Centrum Interwencji Kryzysowej JUMP dla osób wykluczonych z powodu uzależnienia	130 000 zł
Stowarzyszenie Lambda Warszawa, Warszawa Hostel interwencyjny dla osób LGBT	157 000 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym, Poznań „Wiem czego chcę”	57 600 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Gminy Dzierżążnia, Dzierżążnia Bank Wzajemnej Pomocy	57 600 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Poradnictwa Obywatelskiego „DOGMA”, Mikołów Mobilny prawnik	71 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Edukacji Spinaker, Grudziądz Spinaker dla niepełnosprawnych	131 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz wspomaganie osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia „Razem”, Rybnik Inkubator aktywizacji „Uwierz w siebie” w Krzanowicach	9 800 zł
Stowarzyszenie na rzecz wspomaganie osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia „Razem”, Rybnik ŻYCIE – moja SAMODZIELNA rola	150 000 zł
Stowarzyszenie Obrona Praw Człowieka i Obywatela „St.O.P.”, Wałbrzych Regionalne Centrum Poradnictwa Społecznego	101 000 zł
Stowarzyszenie OPTA, Warszawa Bliżej siebie – model wsparcia dla osób doświadczających przemocy	24 259,61 zł
Stowarzyszenie OPTA, Warszawa Pomyśl o sobie – wsparcie i aktywizacja rodzin osób chorych	121 000 zł
Stowarzyszenie Ovum, Gdynia Poradnictwo bez barier	100 000 zł
Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” Oddział w Warszawie, Warszawa Społeczeństwo to także Ty	69 000 zł
Stowarzyszenie Pomocy Blížniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie Wielkopolskim, Gorzów Wlkp. SIO Starości czyli – Samodzielność, Integracja, Aktywność Seniorów	224 000 zł
Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Nadzieja”, Legionowo Legionowskie Centrum Wolontariatu Seniorów i Senierek	270 000 zł
Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej Syntonia, Warszawa Blisko Bliskich	132 000 zł
Stowarzyszenie Pomocy Uzależnionym i Ich Bliskim „Falochron”, Tarnowskie Góry Porozmawiajmy – u Ciebie, u nas, na ulicy	175 000 zł
Stowarzyszenie Pomocy „Krag”, Nowe Miasto n/Wartą Przeciw Przemocy-Mobilna Akademia Świadomego Seniora	68 000 zł
Stowarzyszenie Przyjaciół Imbramowic „Dłubnia u źródła”, Imbramowice Obywatel Senior u źródła Dłubni	108 000 zł
Stowarzyszenie Rozwoju „Pitagoras”, Rzeszów Prawo do informacji dla Głuchych	66 200 zł

Stowarzyszenie Sportowo-Rehabilitacyjne „Start”, Poznań „Weź oddech”	190 800 zł
Stowarzyszenie Sportowo-Rehabilitacyjne „Start”, Poznań Te sprawy	314 000 zł
Stowarzyszenie Wolontariuszy Wobec AIDS „Bądź z nami”, Warszawa Pozytywny Świat Kobiet	98 000 zł
Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej Civis Sum, Zielona Góra Mobilne Biuro Porad Obywatelskich w powiecie zielonogórskim	88 700 zł
Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej Civis Sum, Zielona Góra Poradnictwo, asystentura i mediacja	315 000 zł
Stowarzyszenie Wspierania Ekonomii Etycznej „Pro Ethica”, Ruda Śląska Niechaj załśni Bykowiina w barwie malin	156 000 zł
Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego, Łomża Wspieranie przez doradzanie	78 600 zł
Stowarzyszenie Wydawnicze „Barki”, Poznań Koło Gazety Ulicznej – STOP wykluczeniu i marginalizacji	65 000 zł
Studio Psychologii Zdrowia, Pruszków Rodzina na Plus	13 220,28 zł
Towarzystwo Nasz Dom, Warszawa Po Moc do konsultanta	99 400 zł
Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Wrocław Wolontariat seniorów: Aktywni dla siebie – aktywni dla innych	23 517,20 zł
Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Zabrzeńskie, Zabrze Przystanek OWDK	25 000 zł
Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie, Gdańsk Wzmocnienie głosu osób bezdomnych	163 427,64 zł
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny, Szczecin ADHD wyzwanie społeczne czy negacja?	101 000 zł
Towarzystwo Psychoprophylaktyczne Oddział w Warszawie, Warszawa Asysta Usamodzielnienia	179 360 zł
W tonacji serca, Wrocław Sąsiedzie, Ty decydujesz	145 000 zł
Zaborskie Towarzystwo Naukowe, Brusy Kaszuby bliżej prawa	176 000 zł
ZERO-PIĘĆ. Fundacja na rzecz zdrowia psychicznego małych dzieci, Poznań Nie jesteś sam – profilaktyka krzywdzenia małych dzieci	102 000 zł
Zielone Mazowsze, Warszawa Razem bez barier – Warszawa przyjazna wszystkim mieszkańcom	90 000 zł
Zjednoczenie na Rzecz Żyjących z HIV/AIDS Pozytywni w Tęczy, Warszawa Życie na Plus!	18 500 zł
Zjednoczenie na Rzecz Żyjących z HIV/AIDS Pozytywni w Tęczy, Warszawa Bezpiecznik	315 000 zł
Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce, Kraków Seniorzy dla demokracji	208 000 zł
Dzieci i młodzież	
Projekty w tym obszarze tematycznym prowadzi Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży	
Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”, Bielsko-Biała Wolontariat – razem można więcej!	138 286 zł

Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej Parasol, Kraków Program Rakowicka 10	139 965 zł
Centrum Szkolenia Sportowego Młodzieży Orły Rzeszów, Rzeszów Szacunek i tolerancja to motto młodego kibica	283 500 zł
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne, Klucze Pomyśl o innych – wolontariat drogą wyjścia z dziedzicznej bezradności	51 891 zł
Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Elbląg Elbląg okiem młodych	270 000 zł
Forum Animatorów Społecznych, Kacze Bagno Współtworzę Zatorze	160 800 zł
Forum Dialogu, Warszawa Szkoła Dialogu	150 000 zł
Fundacja „Dom Kultury”, Warszawa Razem: Kamionek – Kopavogur	125 505 zł
Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu”, Kraków Sprawiedliwi, aktywni, świadomi	107 870 zł
Fundacja „Ocalenie”, Warszawa Wspieranie Aktywizacji Dzieci i Młodzieży Uchodźczej w Łomży	210 000 zł
Fundacja Akademia Radosnej Twórczości, Olecko Młodzi rządzą dotacja na wkład własny	55 420 zł 3 422 zł
Fundacja Centrum Edukacji Mobilnej, Nowy Sącz Młodzieżowi e-inspiratorzy dotacja na wkład własny	56 700 zł 3 500 zł
Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa Nienawiść. Jestem przeciw!	166 232 zł
Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa Szkoła demokracji	315 000 zł
Fundacja dla Polski, Warszawa Tworzymy młodzieżowy bank projektów społecznych!	135 236 zł
Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz Fordon. Razem	102 259 zł
Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa Internet bez nienawiści	105 600 zł
Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa Dajemy dzieciom siłę! – prawa dzieci w procedurach prawnych	252 720 zł
Fundacja Dzieła Kolpinga w Polsce, Kraków Lokalna świetlica globalna – edukacja dzieci i młodzieży	174 932,57 zł
Fundacja GAP Polska – Plan Globalnego działania na rzecz Ziemi, Warszawa Młodzi liderzy miasta przyszłości	140 000 zł
Fundacja Habitat Foundation Group, Bielsko-Biała Widzę dyskryminację – młodzi twórcy sztuki zaangażowanej społecznie	48 385 zł
Fundacja Hereditas, Warszawa Praga – moja pasja! Partycypacja praskiej młodzieży w rewitalizacji dzielnicy	119 160 zł
Fundacja Instytut Działań Twórczych, Łódź Nie Peniaj – Zmieniaj!	45 347 zł
Fundacja ISKIERKA, Warszawa Kopalnia wolontariatu – młodzi dla młodych	107 428 zł

Fundacja Kształcenia Kreatywnego, Pamięcin Nasze małe wielkie sprawy – młodzi obywatele	64 800 zł
Fundacja Microfinance Centre (MFC), Warszawa Moje mieszkanie – moja odpowiedzialność	61 200 zł
Fundacja Nomina Rosae Ogród Kultury Dawnej, Nowy Sącz Sądecki szteti! – Młodzi ambasadorzy tolerancji	115 668 zł
Fundacja Nowe Centrum, Kraków Młodzieżowe Akcje Osiedlowe	120 350 zł
Fundacja Pomocy Dzieciom „KRZYK”, Biłgoraj Spotkania z „innym”? – OK!	98 400 zł
Fundacja Pomocy Rodzinie Sowa, Warszawa Pięknie się różnimy, możemy działać razem dotacja na wkład własny	56 700 zł 3 500 zł
Fundacja Pracownia Kompetencji, Legionowo Deklaracja życzliwości – Nie wykluczam!	19 025,13 zł
Fundacja Promocji Nauki i Kreatywności, Nowy Sącz Lepiej zrozumieć niż znienawidzić	5 913,44 zł
Fundacja Przyjazny Dom imienia Stanisława Jabłonki, Wrocław Zmieniamy świat serce po sercu	169 355 zł
Fundacja Rodzin Polskich im. św. Jana Pawła II, Świętochłowice Czarny Teatr	41 305 zł
Fundacja Rozwoju „Dobre Życie”, Lutcza Zaloguj się do działania	263 004 zł
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa Lubuska Akademia Debat Szkolnych	220 851 zł
Fundacja Rozwoju Inicjatyw Lokalnych Qdowa, Kudowa Zdrój Lokalnie zakręceni – aktywizacja obywatelska młodzieży z Kotliny Kłodzkiej dotacja na wkład własny	56 700 zł 3 500 zł
Fundacja Rozwoju Regionalnego Viribus Unitis, Nowy Sącz Szkolne Koła Wolontariatu dla niesłyszącej młodzieży w Małopolsce	136 102 zł
Fundacja Rozwoju Regionalnego Viribus Unitis, Nowy Sącz Wiedza-Tolerancja-Integracja	227 934 zł
Fundacja Rozwoju Społecznego Demos, Odporyszów Projekt Korba	93 985 zł
Fundacja Sempre a Frente, Lublin „Bezpieczni w Sieci”	240 192 zł
Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo, Lublin Korona Polskiego Wychowania – program edukacji obywatelskiej młodzieży	255 897 zł
Fundacja Teatr Realistyczny, Skierniewice Widok na zmianę	81 600 zł
Fundacja TVNET, Kraków Audiodeskrypcja przez internet teatru dla dzieci i młodzieży z wadą wzroku	63 000 zł
Fundacja Usłyszeć Afrykę, Warszawa Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci w dobie globalizacji	100 000 zł
Fundacja Wspierania Działań Artystycznych „Wolna sztuka”, Kraków Tolerancja na warsztat!	162 000 zł
Fundacja wspierania edukacji i rozwoju „Innowatorium”, Zalesie Górne Wiem, dlaczego wybieram – promocja postaw obywatelskich wśród uczniów	102 518,54 zł

Fundacja Wspierania Rozwoju Nowoczesnych Technologii 4Future, Łódź Teens4Future	72 437 zł
Gdańska Fundacja Oświatowa, Gdańsk Opowiedz ich historię – wielokulturowy Gdańsk	120 911 zł
Instytut Regionalny w Katowicach, Katowice Śląska Akademia Liderów	6 435,52 zł
Instytut Rozwoju Sportu i Edukacji, Warszawa Szczypiorniak na podwórko	196 400 zł
Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie, Tarnów Mezuza	164 533 zł
Kwiatonowickie Stowarzyszenie Homini, Kwiatonowice Czas na wolontariat	105 000 zł
Mazowieckie Stowarzyszenie Pracy dla Niepełnosprawnych „De Facto”, Płock Audio – wolontariat	209 400 zł
Mederi, Warszawa Kalejdoskop	157 320 zł
Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych, Białystok Otwórz oczy	172 153,41 zł
Polska Fundacja im. Roberta Schumana, Warszawa Jak działa moja gmina?	158 068,91 zł
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Rzeszowie, Rzeszów Elementarz umiejętności społecznych	47 169 zł
Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA, Lublin Aktywna młodzież w działaniu	174 600 zł
Raciborskie Stowarzyszenie Kulturalne ASK, Racibórz Pałace słowa. Zwalczanie mowy nienawiści w Internecie	21 380 zł
Semper Avanti, Wrocław Dolnośląski Mechanizm Partycypacji Młodzieży	210 000 zł
Stowarzyszenie „Harmonia”, Bytom Odrzański Zagospodarowanie przestrzenne dzieciennie proste	53 255,34 zł
Stowarzyszenie „Kawaleria”, Toporzysko 454 Młodzieżowe Rady – edukacja obywatelska w praktyce	314 397 zł
Stowarzyszenie „Obywatele Obywatelom”, Łódź Młodzieżowe Centrum Pomocy Dziennikarskiej	90 090 zł
Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Carpe Diem, Świdnica Tolerancja?! NIE OGARNIAM...!!!	144 000 zł
Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie „Trampolina”, Wrocław Profilaktyczny program streetworkerski dla młodzieży z Nadodrza	100 000 zł
Stowarzyszenie Amnesty International, Warszawa Razem mamy siłę: stop dyskryminacji!	90 300 zł
Stowarzyszenie Centrum Rozwoju Edukacji Obywatelskiej CREO, Poznań WIELKODUCHY – program rozwoju wolontariatu w szkołach podstawowych	187 699 zł
Stowarzyszenie Centrum Rozwoju Edukacji Obywatelskiej CREO, Poznań Wolontariat z Klasą – program rozwoju aktywności społecznej gimnazjalistów	303 813 zł
Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA, Głogów Dolnośląska Kampania przeciwko mowie nienawiści	122 670 zł
Stowarzyszenie Dobroczyńne „Res Sacra Miser” w Olkuszu, Olkusz Młodzież w działaniu – olkuska szkoła liderów	128 906 zł

Stowarzyszenie Edukacji i Postępu „STEP”, Warszawa Mini-rozmówki po polsku	51 335,41 zł
Stowarzyszenie Grupa Inicjatyw Kulturalnych, Lublin Hate over – jestem wolny od mowy nienawiści	207 925 zł
Stowarzyszenie Grupa Inicjatyw Kulturalnych, Lublin Hate over – klasa wolna od mowy nienawiści	223 812 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Możliwych Rzecz Jasna, Ornowo Mamy Głos	137 816 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Niemożliwych „Motyka”, Toruń Przystanek różnorodność dotacja na wkład własny	54 378 zł 3 500 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Rodzinnych, Komorowo Żuławskie Zatorze-lubię to!	14 821,35 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Oświatowych, Widoma Nic o nas bez nas, nasz udział w demokracji	3 731 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Trawnickich, Trawniki Średni Obywatel – Duża Sprawa	148 550 zł
Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny Karan, Radom Innowacyjne metody wsparcia dla dzieci warszawskiej Pragi	34 919,81 zł
Stowarzyszenie Kobięca Transmisja, Kraków Karioka Girls Rock Camp – Polska	207 217 zł
Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Libri, Tarnobrzeg Poznanie świata przez dotyk	62 442 zł
Stowarzyszenie na rzecz Kultury i Dialogu 9/12, Białystok Program Aktywizacji Obywatelskiej „Akademia Mistrzostwa Społecznego”	67 022 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Sołectwa Krzelów-Młoty Jezierzyca, Krzelów Teraz my młodzi – aktywni w gminie Wińsko	4 938 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mocni Razem”, Katowice Obywatele Planety „A”	224 584 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Zdolności Dzieci i Młodzieży im. A. Gołęba w Zgierzu, Zgierz Wędrowny Uniwersytet Dziecięcy	164 520 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Klucz”, Kolbark Aktywni obywatele = młodzi spółdzielcy	93 000 zł
Stowarzyszenie Piękne Anioły, Niedźwiedź Mój rówieśnik – Mój coach	37 692 zł
Stowarzyszenie Pracownia Obywatelska, Kraków Młodzieżowe Laboratorium Zmiany Lokalnej	11 471,46 zł
Stowarzyszenie Praktyków Dramy STOP-KLATKA, Warszawa Dramowi obywatele	138 588 zł
Stowarzyszenie Praktyków Dramy STOP-KLATKA, Warszawa Obywatel PRO	72 900 zł
Stowarzyszenie Praktyków Kultury, Warszawa Przygraniczni	20 399,54 zł
Stowarzyszenie Praktyków Kultury, Warszawa Przygraniczni w działaniu	261 000 zł

Stowarzyszenie Projekt Zewnątrz, Toruń PrzedSzkole Architektury dotacja na wkład własny	51 919 zł 2 500 zł
Stowarzyszenie Regionalne Centrum Wolontariatu, Katowice Wolontariat? Gram w to!	206 700 zł
Stowarzyszenie Rozwoju Młodzieży Rampa, Kraków Młodzi w sieci – ENTER!	19 815,36 zł
Stowarzyszenie Ruch Wspierania Inicjatyw Społecznych U'RWIS, Czernica Bajki obywatelskie – edukacja małych obywateli	85 200 zł
Stowarzyszenie Tkalnia, Zgierz Wielokulturowy Zgierz	166 860 zł
Stowarzyszenie W.A.R.K.A., Warka Społeczne kreatyfki – Szkoła reklamy słusznych idei	68 600 zł
Stowarzyszenie Wesoły Diabetyk, Lublin Aktywni, potrzebni, szczęśliwi	166 500 zł
Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków Hip hop, hejterom stop!	92 000 zł
Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków Duży pies nie szczeka	270 000 zł
Stowarzyszenie WIOSNA, Kraków Akademia Sukcesów	35 000 zł
Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Z Dołu Do Góry, Kudowa Zdrój Młodzież w szkolnej ławie sejmowej dotacja na wkład własny	56 700 zł 3 500 zł
Teatr Figur Kraków Fundacja Działań Twórczych, Kraków Wielokulturowa Małopolska	135 000 zł
Towarzystwo Przyjaciół Bielska-Białej i Podbeskidzia, Bielsko-Biała Młodzi kreatywni: redakcjaBB.	174 000 zł
Towarzystwo Samorządowe w Koninie, Konin Moje miejsce	205 891 zł
Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno-Społecznych „TWIKS”, Szczecin Outdoorowy zawrót głowy	126 013 zł
Związek Harcerstwa Polskiego, Warszawa Polubić finanse	105 000 zł

Projekty systemowe (raty dotacji przekazanych w 2015 roku)

Federacja Polskich Banków Żywności, Warszawa Żywność – dobro, które angażuje	198 500 zł
Fundacja ePaństwo, Zgorzeła Grywalizacja prac na rzecz dobra publicznego	225 000 zł
Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa Konsultacje z zasadami	353 000 zł
Fundacja Ośrodka KARTA, Warszawa Stabilizacja archiwistyki społecznej w Polsce	461 000 zł
Fundacja Praesterno, Warszawa PROFNET. Wsparcie organizacji pozarządowych realizujących profilaktykę uzależnień.	500 000 zł
Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA, Nidzica Wioski tematyczne-dywersyfikacja przychodów wiejskich organizacji pozarządowych	485 500 zł

Sieć obywatelska – Watchdog Polska, Warszawa STRAŻNICTWO profesjonalnie i trwale w interesie publicznym	942 000 zł
Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Warszawa Ogólnopolska debata III Sektor dla Polski	332 000 zł
Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa Pozarządowe Centrum Informacji, Wiedzy i Opinii ngo.pl	421 000 zł

Dotacje na współpracę dwustronną

Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa Nawiązanie współpracy z instytucjami z Islandii	41 800 zł
Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, Gdańsk Nawiązanie współpracy z instytucjami z Norwegii	39 357,38 zł
Fundacja Concordia, Kaszczor Nawiązanie współpracy z instytucją z Norwegii	23 974,84 zł
Fundacja Europejskie Centrum Inicjatyw w Naukach Sądowych, Warszawa Nawiązanie współpracy z instytucjami z Norwegii	38 700 zł
Fundacja IDEA Rozwoju, Wierzbica Nawiązanie współpracy z instytucją z Norwegii	32 310,13 zł
Fundacja Imago, Wrocław Nawiązanie współpracy z instytucją z Norwegii	56 600 zł
Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich, Łódź Rozszerzenie współpracy z partnerem z Islandii	30 550 zł
Fundacja L'ARCHE, Wieliczka Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii	1 499,07 zł
Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych, Kraków Rozszerzenie współpracy z partnerami z Norwegii oraz nawiązanie współpracy z inną norweską instytucją	58 300 zł
Fundacja MY Pacjenci, Warszawa Nawiązanie współpracy z partnerem z Norwegii	55 000 zł
Fundacja Pozytywnych Zmian, Bielsko-Biała Nawiązanie współpracy z instytucjami z Islandii	12 500 zł
Fundacja Promocji Nauki i Kreatywności, Nowy Sącz Nawiązanie współpracy z organizacją z Norwegii	25 000 zł
Fundacja Przyjazny Dom imienia Stanisława Jabłonki, Wrocław Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii	13 444,40 zł
Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego, Warszawa Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii	53 080 zł
Fundacja SENDZIMIRA, Zielonki Nawiązanie współpracy z instytucjami z Islandii	47 277,24 zł
Instytut Allerhanda, Kraków Nawiązanie współpracy z instytucją z Islandii	23 600 zł
Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie, Tarnów Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii oraz nawiązanie współpracy z innymi norweskimi instytucjami	18 700 zł
Polskie Stowarzyszenie Syndrom Tourette'a, Warszawa Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii oraz nawiązanie współpracy z organizacją z Islandii	58 500 zł
Polskie Towarzystwo Studiów nad Przyszłością, Warszawa Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii oraz nawiązanie współpracy z inną norweską instytucją	49 600 zł

Stowarzyszenie „Dla Ziemi”, Bratnik Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii oraz nawiązanie współpracy z innymi norweskimi instytucjami	29 882,93 zł
Stowarzyszenie „Otwórzcie Drzwi”, Kraków Nawiązanie współpracy z instytucją z Norwegii	23 385,55 zł
Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie „Trampolina”, Wrocław Nawiązanie współpracy z instytucjami z Liechtensteinu	31 580 zł
Stowarzyszenie Amnesty International, Warszawa Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii	12 800 zł
Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży Szansa, Głogów Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii oraz nawiązanie współpracy z innymi norweskimi instytucjami	10 323,52 zł
Stowarzyszenie Koalicja Karat, Warszawa Nawiązanie współpracy z instytucjami z Norwegii	9 945 zł
Stowarzyszenie Kobięca Transsmisja, Kraków Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii	10 719,62 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Gminy Dzierżążnia, Dzierżążnia Nawiązanie współpracy z instytucją z Norwegii	39 173 zł
Zjednoczenie na Rzecz Żyjących z HIV/AIDS Pozytywni w Tęczy, Warszawa Rozszerzenie współpracy z partnerem z Norwegii i nawiązanie współpracy z innymi norweskimi instytucjami	34 000 zł
Fundacja Family Center, Bytom Przygotowanie projektu tematycznego wspólnie z partnerem z Norwegii	360,55 zł
Zwroty niewykorzystanych części dotacji na projekty tematyczne	-14 423,99 zł
Zwroty niewykorzystanych części dotacji na projekty współpracy dwustronnej	-51 235,42 zł

Równe Szanse i Fundusze Powierzone

Celem programu jest zwiększenie dostępu do edukacji młodzieży z niezamożnych środowisk, szczególnie z mniejszych miejscowości. Wspieramy organizacje pozarządowe, które prowadzą programy stypendialne adresowane do młodzieży szkolnej. Administrujemy też funduszami powierzonymi Fundacji przez firmy i osoby prywatne.

Równe Szanse

Od 2000 roku, wspieramy sieć organizacji, które: prowadzą lokalne programy stypendialne adresowane do uczniów szkół ponadpodstawowych pochodzących z niezamożnych środowisk, szczególnie z mniejszych miejscowości; środki na stypendia pozyskują z różnych źródeł (od władz samorządowych, lokalnego biznesu, indywidualnych darczyńców, ze zbiórek publicznych, z aukcji, z wpłat 1% itp.); współpracują ze stypendystami i angażują ich do pracy wolontariackiej na rzecz programu stypendialnego i lokalnej społeczności.

Programy stypendialne są prowadzone na podstawie opracowanych przez organizacje zasad i regulaminów, uwzględniających lokalne potrzeby i możliwości. Decyzje o przyznaniu stypendium są uzależnione od dobrych wyników w nauce, dochodu rodziny, zaangażowania na rzecz środowiska lokalnego lub innych osiągnięć. Stypendia w wysokości od 50 do 400 zł miesięcznie są przeznaczane na podręczniki, pomoce naukowe, opłacenie internatów, dodatkowe kursy, dojazdy do szkół itp.

Organizacjom oferujemy co roku możliwość uzyskania dotacji, których wysokość uzależniona jest od długości ich „stażu”: organizacje, które uczestniczą w programie ponad 10 lat, mogą uzyskać dotację w wysokości do 15 000 zł, pozostałe – w wysokości do 20 000 zł. Dotacja jest przekazywana wówczas, gdy organizacja przedstawi plan i zasady działania swojego programu stypendialnego oraz udokumentuje posiadanie dodatkowych funduszy, tak aby do kwoty przekazanej przez Fundację mogła dołożyć co najmniej taką samą sumę pochodzącą od innych darczyńców. Poza dotacjami oferujemy organizacjom udział w rocznym spotkaniu, na którym omawiane są zasady i doświadczenia z prowadzenia programów stypendialnych, zbierania funduszy, współpracy z lokalnymi partnerami, mediami, wolontariuszami i stypendystami. Spotkanie służy prezentacji najnowszych badań o nierównościach edukacyjnych, dyskusji o sytuacji młodzieży i wykorzystaniu nowoczesnych technologii w pracy z młodymi ludźmi, a także omówieniu najważniejszych przepisów regulujących prowadzenie pozarządowych programów stypendialnych.

W roku 2015 w programie uczestniczyło **37** organizacji z 13 województw. Otrzymały one dotacje w łącznej wysokości **494 853 zł**. Środki te, powiększone o fundusze zebrane z innych źródeł, pozwoliły na ufundowanie stypendiów dla **780** uczniów na rok szkolny 2015/2016.

Fundusze Powierzone

Fundacja administruje funduszami powierzonymi jej przez firmy i osoby prywatne. Fundusze te przeznaczane są na wspieranie działań leżących w polu zainteresowania darczyńcy i zgodnych ze statutem Fundacji.

W roku minionym prowadziliśmy dziewięć funduszy powierzonych, dwa z nich: Fundusz Małgorzaty Szejnert i Fundusz Rodziny Gavellów finansowały dotacje dla organizacji uczestniczących w programie Równe Szanse. Cztery kolejne: Fundusz im. Iwony Winiarskiej-Feleszko, Janiny i Tomasza Maczugów, Fundusz „Rozwiń Skrzydła” im. J. i J. Putka i Fundusz Wandy i Jadwigi Chruściel, wypłacały stypendia dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, maturzystów ubiegających się o przyjęcie na studia i studentów. Pozostałe finansowały: nagrodę dla autorów tekstów o innych kulturach (Fundusz im. Beaty Pawlak), rozwój amatorskiego ruchu chóralnego (Fundusz im. Staszka Jonczyka „Śpiewaj”), oraz działania organizacji, zajmujących się diagnozowaniem i leczeniem dzieci dotkniętych Płodowym Zespołem Alkoholowym (Fundusz Urygi-Nawarowskiego). W sumie z Funduszy Powierzonych wypłaciłmy **16** dotacji na kwotę **190 450 zł** oraz **137** stypendiów na kwotę **228 050 zł**.

Fundusz Małgorzaty Szejnert

Fundusz utworzony w 2002 roku dzięki darowiźnie przekazanej przez Małgorzatę Szejnert. Dochody z inwestowania tego funduszu przeznaczamy co roku na pomoc dla dzieci i młodzieży.

W 2015 roku z Funduszu sfinansowano **3** dotacje w programie Równe Szanse w łącznej kwocie **34 200 zł**.

Fundusz Rodziny Gavellów

Fundusz utworzony w 2010 roku z dorocznej darowizny Fundacji Quo Vadis Rodziny Gavellów z USA. Środki Funduszu przeznaczane są na stypendia dla uczniów pochodzących z niezamożnych środowisk i z mniejszych miejscowości w województwie świętokrzyskim.

W 2015 roku z Funduszu sfinansowano **5** dotacji w łącznej kwocie **81 000 zł**.

Fundusz „Śpiewaj” im. Staszka Jonczyka

Fundusz utworzony w 2011 roku przez rodzinę tragicznie zmarłego Staszka Jonczyka, pasjonata muzyki chóralnej, aby wspierać amatorski ruch chóralny, a przede wszystkim działania związane z doskonaleniem głosu i podnoszeniem umiejętności wokalnych członków zespołów. Fundusz jest zasilany darowiznami od osób indywidualnych oraz wpłatami 1% podatku dochodowego.

W 2015 roku sfinansowano 5 dotacji w łącznej kwocie 13 250 zł.

Fundusz im. Beaty Pawlak

Fundusz utworzony w 2003 roku z darowizny zapisanej w testamencie przez Beatę Pawlak, dziennikarkę i pisarkę, która zginęła w zamachu terrorystycznym na indonezyjskiej wyspie Bali 12 października 2002 roku. Ze środków Funduszu – zgodnie z życzeniem Ofiarodawczyni – została ustanowiona doroczna nagroda Jej imienia.

Laureatem trzynastej edycji nagrody został Konrad Piskala za książkę „Dryland” (Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2014). Otrzymał on nagrodę w kwocie **10 000 zł**. Uroczystości wręczenia nagrody towarzyszyła dyskusja (opisana w programie **Debaty Fundacji Batorego**).

Fundusz im. Iwony Winiarskiej-Feleszko

Fundusz został utworzony w 2008 roku przez przyjaciół i rodzinę tragicznie zmarłej prawniczki Iwony Winiarskiej-Feleszko. Fundusz zasilany jest darowiznami od osób indywidualnych oraz wpłatami 1% podatku dochodowego. Środki Funduszu przeznaczone są na stypendia dla studentów studiów dziennych państwowych uczelni warszawskich pochodzących z niezamożnych środowisk, mniejszych miast i małych miejscowości.

W roku 2015 stypendia na I rok w wysokości 600 zł miesięcznie otrzymały **4** osoby na łączną kwotę **24 000 zł**, **5** osób otrzymało stypendium w wysokości 500 zł na II rok w łącznej kwocie **22 500 zł**.

Fundusz Janiny i Tomasza Maczugów

Fundusz został utworzony w 2012 roku przez Janinę i Tomasza Maczugów, ze środków zebranych dzięki licytacji ich księgozbioru, w celu wspierania młodych ludzi z niezamożnych rodzin, zamierzających studiować w polskich uczelniach państwowych na dziennych studiach licencjackich lub magisterskich. Środki Funduszu zgodnie z wolą Darczyńców przeznaczone są na stypendia dla absolwentów 3 liceów z Wadowic i Nowego Sącza.

W 2015 roku stypendia na I rok w wysokości 500 zł miesięcznie otrzymały **4** osoby w łącznej kwocie **18 000 zł**.

Fundusz „Rozwiń Skrzydła” im. J. i J. Putka

Fundusz został utworzony w 2011 roku przez Rodzinę Putków. Fundusz zasilany jest darowiznami i wpłatami 1% podatku dochodowego osób fizycznych, przekazywanymi przez członków Rodziny Putków oraz przez osoby, którym bliski jest cel przyświecający Funduszowi. Środki Funduszu przeznaczone są na stypendia dla młodych ludzi z rodzin o niskich dochodach, którzy bez pomocy stypendialnej nie zdecydowaliby się na podjęcie nauki na uczelniach wyższych. Ze środków Funduszu finansowane są stypendia „rekrutacyjne” (przeznaczone na pokrycie kosztów związanych z ubieganiem się o przyjęcie na studia) oraz stypendia na pierwszy, drugi i trzeci rok studiów magisterskich lub licencjackich na polskich uczelniach państwowych.

W roku 2015 w ramach Funduszu przyznano 25 stypendiów „rekrutacyjnych” w wysokości od 85 zł do 710 zł w łącznej kwocie **6 069,64 zł**, **14** stypendiów na I rok studiów w wysokości 630 zł/mies. w łącznej kwocie **88 200 zł**, **11** stypendiów na II rok studiów w wysokości od 350 zł/mies. do 410 zł/mies. w łącznej kwocie **37 350 zł** oraz **4** stypendia na III rok studiów w wysokości od 350 zł/mies. do 380 zł/mies. w łącznej kwocie **13 410 zł**. Razem rozdysponowano kwotę **145 029,64 zł**.

Fundusz Wandy i Jadwigi Chruściel

Fundusz utworzony w 2015 roku z darowizny Jadwigi Chruściel w wysokości 50 000 USD. Ze środków Funduszu przyznawane są stypendia dla niezamożnych uczniów gimnazjum oraz dla absolwentów Zespołu Szkół im. gen. Antoniego Chruściela ps. „Monter” w Gniewczynie Łańcuckiej (rodzinnej miejscowości patrona szkoły), kontynuujących naukę w szkole średniej lub na uczelni wyższej.

W roku 2015 w ramach Funduszu przyznano 11 stypendiów dla uczniów gimnazjum w wysokości od 100 zł do 200 zł miesięcznie w łącznej kwocie 14 000 zł, 14 stypendiów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w wysokości od 150zł do 300zł/mies. w łącznej kwocie 25 500 zł, oraz 2 stypendia na dla studentów w wysokości 300 zł/mies. na 9 miesięcy roku akademickiego w łącznej kwocie 5 400 zł. Razem na stypendia rozdysponowano kwotę 44 900 zł.

W 2015 roku wypłaconych zostało **27** stypendiów na kwotę **44 900 zł**.

Fundusz Karola Urygi-Nawarowskiego

Fundusz utworzony w 2008 roku z darowizny Fundacji im. Karola Urygi-Nawarowskiego ze Stanów Zjednoczonych. Środki Funduszu przeznaczone są na dotacje dla organizacji, które zajmują się diagnozowaniem i leczeniem dzieci z zaburzeniami wywołanymi przez Płodowy Zespół Alkoholowy FAS. Dotacje przekazywane są raz w roku organizacjom imiennie zaproszonym przez Fundację do złożenia wniosku.

W 2015 roku sfinansowano dwie dotacje w łącznej kwocie **52 000 zł.**

W 2015 roku program Równe Szanse był finansowany z wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (286 853 zł), z darowizn Fundacji Agory (80 400 zł) i Fundacji Quo Vadis Rodziny Gavellów (81 000 zł), z przychodów Funduszu Małgorzaty Szejnert (34 200 zł) oraz z wpłat darczyńców indywidualnych (12 400 zł). Działalność Funduszy Powierzonych sfinansowana została ze środków zgromadzonych w Funduszach: im. Iwony Winiarskiej-Feleszko (41 100 zł), Janiny i Tomasza Maczugów (18 000 zł), J. i J. Putka (151 269,64 zł), „Śpiewaj” im. Staszka Jonczyka (13 250 zł), Wandy i Jadwigi Chruściel (18 081,61 zł), Karola Urygi-Nawarowskiego (52 000 zł).

Równe Szanse (dotacje)	494 853,00 zł
Fundusze Powierzone (dotacje, stypendia, nagroda)	303 219,64 zł
Koszty realizacji (w tym doroczne spotkanie lokalnych programów stypendialnych)	114 093,98 zł
Koszty kampanii pozyskiwania wpłat 1%	35 948,11 zł
Razem koszty programu	948 114,73 zł

Dotacje

Równe Szanse

Dotacje finansowane ze środków Fundacji Agory

[Stowarzyszenie Barciańska Inicjatywa Oświatowa, Barciany](#)

Program stypendialny „Bartek” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Barciany – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 21 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

[Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap, Gołdap](#)

Gołdapski Fundusz Stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu gołdapskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 24 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

[Fundacja „Ogród Marzeń”, Jarocin](#)

Program stypendialny „Kuznia młodych talentów” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gmin: Jarocin, Jaraczewo, Kotlin, Nowe Miasto, Żerków – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 24 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

16 000 zł

[Stowarzyszenie Oświatowe im. Dezyderego Chłapowskiego, Kościan](#)

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu kościańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Towarzystwo Promocji i Rozwoju Ziemi Skulskiej, Skulsk

Program stypendialny dla uczniów gimnazjum w Skulsku – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na rok szkolny 2015/2016 (dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Agory w wysokości 4 400zł i z wpłat darczyńców indywidualnych na Program Równe Szanse).

5 000 zł

Stowarzyszenie „Przystań”, Iława

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu iławskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 26 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Dotacje finansowane z Funduszu Rodziny Gavellów**Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Iłżeckiej, Iłża**

Program stypendialny „Żaczek Iłżaczek” dla uczniów szkół gimnazjalnych i szkół średnich z gminy Iłża w powiecie radomskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 11 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

6 000 zł

Fundacja „Vive Serce Dzieciom”, Kielce

Program stypendialny „Korab” dla uczniów szkół ponadpodstawowych ze Staszowa – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 21 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

20 000 zł

Stowarzyszenie Świętokrzyski Fundusz Lokalny, Kielce

Program stypendialny „Żaczek” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z regionu świętokrzyskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Stowarzyszenie Rozwoju Gminy, Łągów

Program stypendialny „Sakiewka Zbója Madeja” dla uczniów gimnazjum z gmin: Łągów, Brody Iłżeckie i Waśniów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 33 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

20 000 zł

Fundacja „Daj szansę”, Skarżysko-Kamienna

Program stypendialny „Żaczek” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych pochodzących z powiatu skarżyskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 28 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

20 000 zł

Dotacje finansowane z Funduszu Małgorzaty Szejnert**Stowarzyszenie „Wspieranie Rozwoju Dziecka”, Pustelnik**

Program stypendialny „Równe szanse” dla uczniów gimnazjów w Pustelniku i Stanisławowie – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 10 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

10 000 zł

Stowarzyszenie Fundusz Stypendialny dla Młodzieży Wiejskiej im. A. Bąkowskiej, Gołotczyzna

Program stypendialny „Omnibus” skierowany jest do uczniów ponadgimnazjalnych z powiatu ciechanowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 18 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

12 000 zł

Srokowskie Stowarzyszenie „Sukces Każdego Dziecka”, Srokowo

Program stypendialny „Bociek” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Srokowo – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 26 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

12 200 zł

Dotacje finansowane z wpłat 1%**Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej „Widok”, Białystok**

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Białegostoku – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 18 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej, Biłgoraj

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu biłgorajskiego i gminy Zwierzyniec – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 29 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundacja Pomocy Społecznej, Brzeszcze

Program stypendialny „Równe Szanse wszystkim dzieciom” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Brzeszcze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 10 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

7 000 zł

Fundacja Elbląg – Fundusz Lokalny Regionu Elbląskiego, Elbląg

Programy stypendialne „Szansa” i „Słonik” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Elbląga i powiatu elbląskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 39 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Towarzystwo Samorządowe, Konin

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatów: kolskiego, konińskiego, słupeckiego, tureckiego i wrzesińskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 44 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundacja Fundusz Lokalny w Leżajsku, Leżajsk

Program stypendialny „Stypendium” dla uczniów gimnazjum z gminy Leżajsk i uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu leżajskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 30 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundacja Rozwoju Regionu Łukta, Łukta

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gmin: Łukta, Gietrzwałd, Miłomłyn, Ostróda, Morąg – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 49 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Stowarzyszenie Przyjaciół Almanachu Muszyny, Muszyna

Fundusz Stypendialny Almanachu Muszyny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gmin: Muszyna i Krynica – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 16 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

12 000 zł

Stowarzyszenie Partnerstwo dla Krajny i Pałuk, Nakło nad Notecią

Program stypendialny „Młody Talent Krajny i Pałuk” dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z powiatu nakielskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 6 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

5 000 zł

Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny, Nidzica

Program stypendialny „Prymus” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nidzickiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 20 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Stowarzyszenie Młodzi dla Rozwoju EMKA, Wieliszew

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Wieliszew – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 6 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

9 000 zł

Towarzystwo Kulturalne „Echo Pyzdr”, Pyzdry

Program stypendialny „Mecenat” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Bilzanów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 6 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

6 353 zł

Fundacja Inicjatyw Kulturalnych, Radomsko

Program stypendialny „Nie gubić diamentów” dla uzdolnionych artystycznie uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu radomszczańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 10 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundacja „Rodzina”, Sławno

Program stypendialny „Talent za talent” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu sławieńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 23 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundacja Sokólski Fundusz Lokalny, Sokółka

Program stypendialny „Prymus” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Sokółka – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 29 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika, Stara Bystrzyca

Program stypendialny „Z rączki do rączki” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gmin Masywu Śnieżnika: Bystrzycy Kłodzkiej, Łądko-Zdroju, Międzyzlesia i Stronia Śląskiego i wsi Wojbórz w gminie Kłodzko – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 38 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Fundacja Rozwoju Świętochłowic, Świętochłowice

Program Stypendialny „TOP – Talenty, Odkrycia, Pomysły” dla uczniów szkół ponadpodstawowych ze Świętochłowic – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 15 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Stowarzyszenie „Czajnia”, Tomaszów Lubelski

Program stypendialny „Młodzieżowe kieszonkowe” dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Tomaszowa Lubelskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 24 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

20 000 zł

Stowarzyszenie W.A.R.K.A., Warka

Lokalny Fundusz Stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Warka – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 23 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

20 000 zł

Fundacja na rzecz Rozwoju Powiatu Wieluńskiego, Wieluń

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu wieluńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

20 000 zł

Stowarzyszenie „Promenada”, Wyszków

Program stypendialny „Talenty Wyszkowa” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gminy Wyszków – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 26 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

15 000 zł

Dotacje finansowane z darowizn osób indywidualnych**Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Jedno Serce”, Międzyrzec Podlaski**

Program stypendialny dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych wychowujących się w rodzinach zastępczych i w Domach Rodzinnych zrzeszonych w Stowarzyszeniu – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2015/2016.

10 000 zł

Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Zarzecze, Zarzecze

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Zarzecze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 5 stypendiów na rok szkolny 2015/2016.

1 800 zł

Fundusze Powierzone**Fundusz „Śpiewaj” im. Staszka Jonczyka****Zespół Szkół Publicznych im. Jana Pawła II w Łazach**

Warsztaty emisji głosu i interpretacji utworów dla szkolnego Chóru Animato połączone z sesją nagraniową oraz udział w konkursie Myślenickiego Festiwalu Pieśni Chóralnej.

4 000 zł

Zespół Szkół nr 5 im. Unii Europejskiej w Ostrołęce

Warsztaty wokalne dla szkolnego Chóru Ars Longa

3 000 zł

Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki

Udział Grodziskiego Chóru Bogorya w VIII Międzynarodowym Festiwalu Chóralnej Pieśni Maryjnej w Częstochowie.

3 000 zł

Gimnazjum nr 2 im. Kawalerów Orderu Wojennego Virtuti Militari

Warsztaty emisji głosu, ruchu scenicznego i zadań aktorskich dla szkolnego Chóru Amo Libertatem.

1 250 zł

Warszawskie Towarzystwo Chorałowe „Gregorianum” im. Edwarda Jozajtisa

Kolonie muzyczne chóru chłopięcego Gregorianum

2 000 zł

Fundusz im. Beaty Pawlak

Konrad Piskała – nagroda za książkę „Dryland” (Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2014).

10 000 zł

Fundusz im. Iwony Winiarskiej-Feleszko

Stypendia przyznane w 2014 roku na rok akademicki 2014/2015 w wysokości 500 zł miesięcznie dla 5 studentów pierwszego roku studiów (w 2015 roku wypłacono stypendia za okres styczeń–czerwiec).

15 000 zł

Stypendia przyznane w 2014 roku na rok akademicki 2014/2015 w wysokości 500 zł miesięcznie dla 3 studentek drugiego roku studiów (w 2015 roku wypłacono stypendia za okres styczeń–czerwiec).

9 000 zł

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 w wysokości 600 zł miesięcznie dla 4 studentek i studentów pierwszego roku studiów (w 2015 roku przekazano stypendia na okres wrzesień–grudzień).

9 600 zł

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 otrzymali:

Michał Młynarski – student I roku automatyki i robotyki, Politechnika Warszawska

Karolina Oleksiak – studentka I roku informatyki i ekonometrii, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Anna Suska – studentka I roku bezpieczeństwa wewnętrznego, Uniwersytet Warszawski

Paweł Ziemiański – student I roku energetyki, Politechnika Warszawska

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 w wysokości 500 zł miesięcznie dla 5 studentów drugiego roku studiów (w 2015 roku przekazano stypendia na okres październik–grudzień).

7 500 zł

Stypendia otrzymali:

Adam Dobrakowski – student II roku matematyki, Uniwersytet Warszawski

Paulina Kloczkowska – studentka II roku logopedii ogólnej i klinicznej, Uniwersytet Warszawski

Ida Matysek – studentka II roku filologii ugrofińskiej, Uniwersytet Warszawski

Natalia Siereda – studentka II roku arabistyki, Uniwersytet Warszawski

Andrzej Strzałkowski – student II roku prawa, Uniwersytet Warszawski

Fundusz Janiny i Tomasza Maczugów

Stypendia przyznane w 2014 roku na rok akademicki 2014/2015 w wysokości 500 zł miesięcznie dla 4 studentek i studentów pierwszego roku studiów (w 2015 roku wypłacono stypendia za okres styczeń–czerwiec).

10 000 zł

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 w wysokości 500 zł dla 4 studentek i studentów pierwszego roku studiów (w 2015 roku przekazano stypendia na okres wrzesień–grudzień).

8 000 zł

Stypendia otrzymali:

Katarzyna Jurczak – studentka I roku ekologiczne źródła energii, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Patrycja Mikołajczyk – studentka I roku farmacji, Śląski Uniwersytet Medyczny

Paweł Mleczek – student I roku fizyki technicznej, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Gabriela Studnicka – studentka I roku farmacji, Uniwersytet Jagielloński

Fundusz „Rozwiń skrzydła” im. J. i J. Putka

Stypendia przyznane w 2014 roku na rok akademicki 2014/2015 w wysokości 630 zł miesięcznie dla 15 studentek i studentów pierwszego roku studiów (w 2015 roku wypłacono stypendia za okres styczeń–czerwiec).

56 700 zł

Stypendia przyznane w 2014 roku na rok akademicki 2014/2015 w wysokości od 350 do 410 zł miesięcznie dla 12 studentek i studentów drugiego roku studiów (w 2015 roku wypłacono stypendia za okres styczeń–czerwiec). 27 360 zł

Stypendia przyznane w 2014 roku na rok akademicki 2014/2015 w wysokości od 350 do 410 zł miesięcznie dla 4 studentek i studentów trzeciego roku studiów (w 2015 roku wypłacono stypendia za okres styczeń–czerwiec). 8 940 zł

Stypendia dla 25 maturzystek i maturzystów na pokrycie kosztów rekrutacji na studia w wysokości od 85 zł do 710 zł. 6 069,64 zł

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 w wysokości 630 zł miesięcznie dla 14 studentek i studentów pierwszego roku studiów (w 2015 roku przekazano stypendia na okres wrzesień–grudzień). 35 280 zł

Stypendia otrzymali:

Ewelina Drelich – studentka I roku automatyki i robotyki, Politechnika Warszawska

Paulina Gadzała – studentka I roku ekonomii, Uniwersytet Wrocławski

Monika Giżyńska – studentka I roku mechaniki i budowy maszyn, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie

Marta Grzelak – studentka I roku biotechnologii, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Patrycja Kowalska – studentka I roku biologii, Uniwersytet Łódzki

Kamila Kowalewska – studentka I roku finansów i rachunkowości, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Paulina Mackiewicz – studentka I roku biotechnologii, Politechnika Warszawska

Mateusz Mili – student I roku zarządzania i inżynierii produkcji, Politechnika Poznańska

Klaudia Podlecka – studentka I roku kierunku bezpieczeństwo narodowe, Wojskowa Akademia Techniczna

Anna Raczkowska – studentka I roku prawa i kognitywistyki, Uniwersytet w Białymstoku

Emilia Stępień – studentka I roku prawa, Uniwersytet Jagielloński

Tomasz Szczepański – student I roku automatyki i robotyki, Politechnika Warszawska

Mateusz Szlęzak – student I roku informatyki, Politechnika Świętokrzyska

Paulina Wojciechowska – studentka I roku biologii, Uniwersytet Wrocławski

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 w wysokości od 350 do 410 zł miesięcznie dla 11 studentek i studentów drugiego roku studiów (w 2015 roku przekazano stypendia na okres październik–grudzień). 12 450 zł

Stypendia otrzymali:

Tomasz Derdak – student II roku wydziału mechanicznego energetyki i lotnictwa, Politechnika Warszawska

Damian Jarzembowski – student II roku filologii sinologii, Uniwersytet Gdański

Bartosz Jędraszczak – student II roku prawa, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Iga Korbuszewska – studentka II roku lingwistyki stosowanej, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Małgorzata Struzik – studentka II roku pielęgniarstwa, Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu

Kinga Szczepaniak – studentka II roku kierunku lekarskiego, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Kamil Szejnabis – student II roku lotnictwa i kosmonautyki, Politechnika Rzeszowska

Mateusz Szumiela – student II roku informatyki, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Kaliszu

Monika Tabor – studentka II roku biotechnologii, Uniwersytet Warszawski

Paulina Węgrzyn – studentka II roku konserwacji i restauracji dzieł sztuki, Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie

Patryk Żemajduk – student II roku Szkoła Główna Handlowa

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 w wysokości od 350 do 380 zł miesięcznie dla 4 studentek i studentów trzeciego roku studiów (w 2015 roku przekazano stypendia na okres październik–grudzień).

4 470 zł

Stypendia otrzymali:

Szymon Borys – student III roku dyrygentury, Akademia Muzyczna w Katowicach

Szymon Florek – student III roku kierunku lekarskiego, Śląski Uniwersytet Medyczny

Agnieszka Kaczor – studentka III roku architektury i urbanistyki, Politechnika Poznańska

Katarzyna Korab – studentka III roku fizyki medycznej, Uniwersytet Śląski

Fundusz Wandy i Jadwigi Chruściel

Stypendia na rok szkolny 2015/2016 w wysokości od 100 zł do 200 zł miesięcznie dla 11 uczniów gimnazjum Zespołu Szkół im. gen. Antoniego Chruściela ps. „Monter” w Gniewczynie Łańcuckiej (w 2015 roku przekazano stypendia na okres wrzesień–grudzień).

5 600 zł

Stypendia otrzymali:

Paweł Bosak, Gabriela Botwina, Beata Chruściel, Gabriela Deput, Karolina Janusz, Michał Kulpa, Tomasz Krupa, Klaudia Krutysz, Rafał Powroźnik, Maciej Rzerzyca, Mateusz Żemojdzin.

Stypendia na rok szkolny 2015/2016 w wysokości od 150 zł do 300 zł miesięcznie dla 14 absolwentów Zespołu Szkół im. gen. Antoniego Chruściela ps. „Monter” w Gniewczynie Łańcuckiej, kontynuujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych (w 2015 roku przekazano stypendia na okres wrzesień–grudzień).

10 200 zł

Stypendia otrzymali:

Wojciech Chajec, Gabriela Kubrak, Dawid Oleksak, Aleksandra Rzerzyca, Kacper Wasilewski z Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Władysława Jagiełły w Przeworsku; Bartłomiej Słysz z Zespołu Szkół Zawodowych im. Króla Jana III Sobieskiego w Przeworsku, Tomasz Chruściel, Jakub Karaś z Zespołu Szkół Technicznych im. Tadeusza Kościuszki w Leżajsku;

Rafał Dąbrowicz, Paulina Piróg, Piotr Wojtuń z II Liceum Ogólnokształcącego im. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie;

Katarzyna Drozd, Bartłomiej Kozyra z I Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Jarosławiu;

Artur Krupa z Technikum Elektronicznego w Rzeszowie.

Stypendia na rok akademicki 2015/2016 w wysokości 300 zł miesięcznie dla 2 absolwentów Zespołu Szkół im. gen. Antoniego Chruściela ps. „Monter” w Gniewczynie Łańcuckiej, kontynuujących naukę na studiach wyższych (w 2015 roku przekazano stypendia na okres październik–grudzień).

1800 zł

Stypendia otrzymali:

Magdalena Chmura – studentka V roku psychologii, Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II

Michał Gwóźdź – student II roku lotnictwa i kosmonautyki, Politechnika Rzeszowska

Fundusz Karola Urygi-Nawarowskiego

[Fundacja Fastryga, Łędziny](#)

Fastrygujemy System II - działania systemowe skierowane do osób z FASD i ich rodzin.

26 000 zł

[Fundacja Rodzin Adopcyjnych, Warszawa](#)

Podniesienie kwalifikacji kadry pracującej przy punkcie diagnostyczno-konsultacyjnym FASada.

26 000 zł

Dla Białorusi

Celem programu jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i demokratycznych przemian na Białorusi. Organizacjom pozarządowym działającym na Białorusi przyznajemy dotacje na inicjatywy służące: pobudzaniu aktywności obywatelskiej, rozwijaniu samorządności i samoorganizacji; ochronie praw człowieka, przeciwdziałaniu dyskryminacji i poszerzaniu dostępu do pomocy prawnej; poszerzaniu dostępu do informacji, rozwijaniu mediów tradycyjnych i społecznościowych; prowadzeniu niezależnych badań i analiz.

Dotacje

Większość wspieranych przez nas w 2015 roku projektów dotyczyła **zwiększenia aktywności obywatelskiej**: angażowania mieszkańców w inicjatywy na rzecz lokalnej społeczności, w tym w działania na rzecz poprawy jakości życia i współpracy między mieszkańcami a lokalnymi władzami (m.in. konsultacje społeczne, wpływanie na jakość komunikacji publicznej), a także poprawy szkolnictwa i edukacji wyższej, budowania tożsamości narodowej czy zachowania spuścizny historycznej i kulturalnej, jak również podnoszenia jakości pracy oraz efektywności białoruskich organizacji społecznych.

Z myślą o zwiększeniu **ochrony praw człowieka** wspieraliśmy projekty zmierzające do wprowadzenia zmian w systemie funkcjonowania prawa, monitorujące ochronę praw obywatelskich, a także działania mające na celu budowanie postaw tolerancji i przeciwdziałania dyskryminacji.

Dużą grupę projektów stanowiły inicjatywy zwiększające **dostęp obywateli do informacji**: dotacje przekazywaliśmy na pomoc w wydawaniu niezależnych czasopism, prowadzenie portali i pism internetowych, dostosowanie form przekazu do potrzeb odbiorców z wykorzystaniem nowych technologii, podnoszenie kwalifikacji zawodowych dziennikarzy i ludzi mediów, działania na rzecz obrony wolności słowa.

Wsparliśmy również działalność **niezależnych ośrodków badawczych** prowadzących monitoring sytuacji politycznej, społecznej i ekonomicznej na Białorusi.

Prowadziliśmy działania na rzecz **rozwijania potencjału organizacji pozarządowych** na Białorusi: podnoszenia kwalifikacji i umiejętności działaczy trzeciego sektora z zakresu zarządzania organizacją, budowania zespołu, tworzenia strategii i planów działania, rzecznictwa interesów, budowania relacji z otoczeniem, pracy z mediami, pozyskiwania środków.

Ze względu na trudną sytuację społeczno-polityczną na Białorusi nie publikujemy listy przyznanych dotacji.

Dotacje	3 365 189,59 zł
Spotkania, udział w konferencjach zagranicznych	71 947,87 zł
Koszty realizacji	324 815,21 zł
Razem koszty programu	3 761 952, 67 zł

Debaty Fundacji Batorego

Debaty Fundacji Batorego są próbą stworzenia niezależnej przestrzeni spotkań i dyskusji przedstawicieli świata polityki, ekspertów oraz dziennikarzy. Od wielu lat organizujemy konferencje i dyskusje poświęcone przemianom zachodzącym w naszym kraju, w Europie i na świecie, polityce zagranicznej Polski i Unii Europejskiej oraz stosunkom międzynarodowym. Inicjujemy debaty publiczne o sprawach istotnych dla przyszłości naszego państwa i regionu.

W 2015 roku w naszych debatach ważne miejsce zajęły istotne problemy polskiej polityki wewnętrznej i życia publicznego.

Coś się kończy, coś się zaczyna? Polskie społeczeństwo w świecie globalnym 25 lutego 2014

Dyskusja poświęcona zmianom zachodzącym we współczesnych społeczeństwach, znaczeniu procesów globalizacyjnych, nowych technologii, przemian kulturowych i obyczajowych oraz podobieństwom i różnicom między polskim społeczeństwem a społeczeństwami Zachodu. Uczestnicy: Edwin Bendyk („Polityka”), prof. dr hab. Henryk Domański (Instytut Filozofii i Socjologii PAN), dr Maciej Gdula („Krytyka Polityczna”), prof. dr hab. Mirosława Marody (Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), prof. dr hab. Krystyna Skarżyńska (Instytut Psychologii PAN) i dr hab. Szymon Wróbel (Instytut Filozofii i Socjologii PAN).

Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Zapis debaty ukazał się w „Przeglądzie Politycznym” (2015, nr 111).

Izrael w zmieniającym się otoczeniu: nowi wrogowie, nowi przyjaciele? 15 kwietnia 2015

Dyskusja ekspercka w gronie 25 osób – politologów, socjologów, specjalistów od spraw międzynarodowych i dziennikarzy, poświęcona wynikom wyborów parlamentarnych w Izraelu, zmianom zachodzącym w innych państwach Bliskiego Wschodu, a także porozumieniu w sprawie irańskiego programu nuklearnego i jego następstwom dla tego regionu świata.

Wprowadzenie: prof. Shlomo Avineri (Izraelska Akademia Nauk Ścisłych i Humanistycznych).

Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Co się stało? Co się stanie? Próba diagnozy roku wyborczego (na półmetku) 15 czerwca 2015

Dyskusja ekspercka w gronie ok. 30 politologów, socjologów, psychologów społecznych i komentatorów życia politycznego na temat przyczyn popularności haseł antysystemowych i populistycznych w kampanii prezydenckiej oraz tego, jak wynik tych wyborów wpłynął na jesienne wybory do Sejmu i Senatu oraz – szerzej – na kształt polskiej sceny politycznej. Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Referenda: co one oznaczają dla demokracji?

15 czerwca 2015

Dyskusja ekspercka z udziałem ok. 30 politologów, socjologów, prawników i dziennikarzy. Rozmawiano o tym, czy referenda są szansą czy zagrożeniem dla polskiej demokracji, jaką pełnią – a jaką powinny pełnić – rolę w polityce krajowej oraz lokalnej. Zastanawiano się, czy i w jakim zakresie należy zmienić obowiązujące obecnie prawo oraz jaki wpływ mogą mieć ewentualne zmiany na system polityczny w Polsce.

Prowadzenie: dr Anna Materska-Sosnowska (Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego).

Bunt młodych w III RP. Perspektywy polityczne

16 czerwca 2016

Konferencja publiczna z udziałem działaczy, publicystów i badaczy młodego pokolenia na temat kondycji, tożsamości, wyzwań stojących przed młodymi ludźmi w Polsce oraz dokonywanych przez nich wyborów: ideologicznych i politycznych.

Sesja I: Skąd ten bunt? Los młodych: ich status społeczny i ekonomiczny. Wybory polityczne i kulturowe. Reprezentacja interesów

Uczestnicy: dr hab. Michał Bilewicz (Centrum Badań nad Uprzedzeniami Uniwersytetu Warszawskiego), Paweł Dobrowolski (Instytut Sobieskiego), dr Dominika Kasproicz (Instytut Politologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie), dr Michał Łuczewski (Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), dr Karolina Wigura (członkini zarządu Fundacji Batorego).

Sesja II: Co robić. Perspektywy polityczne. Czy młodzi mogą odnaleźć się w obecnym państwie i co im można zaproponować (i co sami proponują)

Uczestnicy: dr Monika Bartoszewicz (Akademia Finansów i Biznesu Vistula), Leszek Jażdżewski (redaktor naczelny „Liberté!”), Sebastian Kaleta (prezes stowarzyszenia Młodzi dla Polski), dr Krzysztof Mazur (prezes Klubu Jagiellońskiego), dr hab. Jan Sowa (Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego), Michał Syska (dyrektor Ośrodka Myśli Społecznej im. Ferdynanda Lassalle’a).

Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Kościół wobec demokracji: granice akceptacji i odmowy

29 września 2015

Dyskusja poświęcona miejscu i roli Kościoła katolickiego w Polsce. Rozmawiano o sporach wokół rozdziału Kościoła od państwa, jego obecności w życiu publicznym, o pojawiających się zarzutach polityzacji Kościoła i klerykalizacji państwa.

Uczestnicy: Paweł Lisicki (redaktor naczelny „Do Rzeczy”), dr Dominika Kozłowska (redaktor naczelna „Znaku”), Zbigniew Nosowski (redaktor naczelny „Więzi”) i prof. dr hab. Stanisław Obirek (Ośrodek Studiów Amerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego).

Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Deбата odbywała się w ramach cyklu spotkań Dziedzinię Dialogu <http://dziedziniędialogu.pl/>.

Polska polityka 2015 – ile kontynuacji, a ile zerwania?

18 listopada 2015

Dyskusja ekspercka w gronie ok. 30 politologów, socjologów, psychologów społecznych i komentatorów życia politycznego poświęcona polskiej polityce po wyborach parlamentarnych. Spotkanie poświęcono przyczynom – społecznym, ekonomicznym i kulturowym – zmiany politycznej, jaka zaszła w 2015 roku. Zastanawiano się także, jaka będzie polityka nowego rządu i jaką wizję państwa i społeczeństwa proponuje Prawo i Sprawiedliwość.

Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Debata z okazji XIII edycji Nagrody im. Beaty Pawlak. Pisarz i wojna 23 listopada 2015

Debata z udziałem autorów nominowanych do **Nagrody im. Beaty Pawlak** o wyzwaniach stojących przed dziennikarzami, reporterami i pisarzami piszącymi dzisiaj o konfliktach, wojnie i przemocy. Rozmawiano o ich odpowiedzialności wobec opisywanych bohaterów tekstów oraz wobec czytelników.

Uczestnicy: Miłada Jędrysik (dziennikarka, publicystka), Andrzej Muszyński (reporter), Konrad Piskała (fotograf, dziennikarz), Mirosław Wlekły (reporter) i Ludwika Włodek (dziennikarka, socjolożka).

Prowadzenie: Tomasz Stawiszyński (RDC Polskie Radio, „Krytyka Polityczna”).

Koszty programu	145 815,21 zł
-----------------	---------------

Masz Głos, Masz Wybór

Celem programu jest zainteresowanie obywateli sprawami ich lokalnych społeczności i zachęcenie do uczestnictwa w życiu publicznym, w tym do świadomego i odpowiedzialnego udziału w wyborach. Organizujemy ogólnopolskie akcje i kampanie społeczne. Współpracujemy z lokalnymi organizacjami, pomagając im w prowadzeniu działań służących animowaniu partycypacji obywatelskiej, budowaniu dialogu mieszkańców z ich przedstawicielami w samorządzie lokalnym i integracji lokalnych wspólnot wokół rozwiązywania problemów gminy. Prowadzimy działania na rzecz zwiększenia frekwencji wyborczej i poprawy jakości wyborów.

Akcja Masz Głos, Masz Wybór

Od 2006 roku prowadzimy akcję, której celem jest inicjowanie i wzmacnianie współpracy mieszkańców i władz samorządowych przy rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz zaszczepienie poczucia współodpowiedzialności – zarówno u władz, jak i u mieszkańców – za decyzje podejmowane w dniu wyborów. Do udziału w akcji zapraszamy organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz biblioteki, szkoły i inne instytucje z całej Polski, które zarejestrują się na stronie www.maszglos.pl i zobowiążą się do podjęcia działań służących animowaniu partycypacji obywatelskiej, budowaniu dialogu mieszkańców z ich przedstawicielami w samorządzie lokalnym i integracji lokalnych wspólnot wokół rozwiązywania problemów gmin. Uczestnikom oferujemy wsparcie merytoryczne (m.in. cykl spotkań szkoleniowych, doradztwo i porady ekspertów, materiały instruktażowe i promocyjne, forum wymiany informacji oraz doświadczeń na stronie internetowej). Uczestnicy, którzy najsukcesyjniej włączą do współpracy władze samorządowe i mieszkańców, nominowani są do nagrody **Super Samorząd**.

W 2015 roku do akcji przystąpiło prawie 500 uczestników: organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, lokalne media, domy kultury, biblioteki i inne instytucje działające na terenie ponad 400 gmin. Przystępującym do akcji zaproponowaliśmy przeprowadzenie jednego z pięciu działań sprzyjających włączaniu obywateli w decydowanie o sprawach ich społeczności: poprawa kontaktu radnych z mieszkańcami, wprowadzenie mechanizmu inicjatywy lokalnej, wspólne zagospodarowywanie przestrzeni publicznej, ulepszanie zgodnie z potrzebami mieszkańców programu instytucji publicznych, wprowadzenie i rozwijanie budżetu obywatelskiego w gminie. W związku z wyborami prezydenckimi i parlamentarnymi, do propozycji działań realizowanych przez uczestników akcji włączyliśmy inicjatywy służące mobilizowaniu mieszkańców do udziału w wyborach i zachęcające ich do świadomego wyboru reprezentantów.

Akcję prowadziliśmy we współpracy z: Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS, Pracownią Zrównoważonego Rozwoju, Stowarzyszeniem Aktywności Obywatelskiej Bona Fides oraz Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Nasi partnerzy udzielali wsparcia merytorycznego przy realizacji poszczególnych zadań, podpowiadając uczestnikom, jak angażować mieszkańców i zachęcać do współpracy samorządowców.

Uczestnikom akcji pomagaliśmy w nawiązywaniu kontaktów z mediami oraz w promocji działań (rozsyłaliśmy plakaty, materiały informacyjne). Doradzaliśmy w kwestiach dotyczących kompetencji samorządu i regulacji prawnych (m.in. opublikowaliśmy i rozpowszechniliśmy broszurę *Jak rozmawiać z mieszkańcami. Vademecum lokalnych konsultacji*, poradnik *Samorząd terytorialny w pigułce. System samorządu w Polsce*). Zorganizowaliśmy też trzydniowe warsztaty przygotowujące do prowadzenia działań w lokalnej społeczności, w których udział wzięło 110 osób oraz 10 jednodniowych warsztatów regionalnych w których uczestniczyło 150 osób.

27 lutego w Pałacu Prezydenckim odbyła się Gala Konkursu Super Samorząd 2014, pod honorowym patronatem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Za najskuteczniejsze zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej nagrodzeni zostali: Fundacja Akademia Zdrowego Życia i Fundacja Rozwoju Nitka z Bełchatowa (woj. łódzkie), Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego z Krakowa (woj. małopolskie), Kaliska Inicjatywa Miejska (woj. wielkopolskie), Portal www.lomianki.info z Łomianek (woj. mazowieckie), Ruch Inicjatyw Obywatelskich Tczewa, Tczewska Inicjatywa Rowerowa, Fundacja Pokolenia i Przestrzeń Kultury Zebra (woj. pomorskie), Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Carpe diem” ze Świdwina (woj. zachodniopomorskie). Ponadto, za najlepsze kampanie profrekwencyjne przeprowadzone przed wyborami lokalnymi 2014 przyznanych zostało 16 wyróżnień.

Kampanie informacyjne i profrekwencyjne

Kampania prezydencka

Uzupełnieniem i wzmocnieniem działań prowadzonych lokalnie przez organizacje pozarządowe uczestniczące w akcji Masz Głos, Masz Wybór były dwie ogólnopolskie kampanie: informacyjna przed wyborami prezydenckimi 10 maja oraz profrekwencyjna przed wyborami parlamentarnymi 25 października. Kampanie te, podobnie jak w latach poprzednich, prowadziliśmy w koalicji z innymi organizacjami: Centrum Edukacji Obywatelskiej, Forum Obywatelskiego Rozwoju FOR, Fundacja Projekt: Polska, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Instytut Spraw Publicznych, Izba Gospodarcza Reklamy Zewnętrznej, Izba Wydawców Prasy, Polska Fundacja im. Roberta Schumana, Konfederacja Lewiatan, Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR, Stowarzyszenie Prasy Lokalnej, Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji, Stowarzyszenie Szkoła Liderów.

W kampanii przed wyborami prezydenckimi skupiliśmy się na informowaniu wyborców o kalendarzu wyborczym, procedurach i sposobach uczestnictwa w wyborach. Przygotowaliśmy *Poradnik wyborcy* oraz kilka infografik przedstawiających różne, dostępne prawem, formy głosowania, w tym głosowanie korespondencyjne, głosowanie przez pełnomocnika, głosowanie poza miejscem zamieszkania. Materiały promowane były na stronach internetowych koalicjantów oraz uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór w mediach społecznościowych, na stronach glosuj.org.pl i masz.glos.pl oraz fanpage akcji na facebooku.

Kampania parlamentarna

Przed wyborami parlamentarnymi 25 października prowadziliśmy ogólnopolską kampanię informacyjną, pod hasłem *Głosuj bez przeszkód!*. W kampanii informowaliśmy o możliwości skorzystania z ułatwień wyborczych, w tym głosowania korespondencyjnego, głosowania poza miejscem zamieszkania (na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania, dopisania do spisu wyborców). Duży nacisk położyliśmy na popularyzację ułatwień dla osób, którym ze względu na wiek lub niepełnosprawność trudniej uczestniczyć w wyborach, współpracując w tej kwestii z organizacjami reprezentującymi i wspierającymi te grupy społeczne (głosowanie przez pełnomocnika, głosowanie za pomocą nakładki do głosowania).

Na potrzeby kampanii wyprodukowaliśmy reklamy prasowe i internetowe, plakaty (40 000 egz.) i ulotki (220 000 egz.). Materiały te, po konsultacjach z organizacjami osób z niepełnosprawnościami, dostosowane zostały do ich potrzeb. Ulotki i plakaty były dystrybuowane w instytucjach publicznych i społecznościach lokalnych przez uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór oraz uczniów szkół współpracujących z Centrum Edukacji Obywatelskiej, wśród studentów Uniwersytetu Warszawskiego przez Samorząd Studentów UW, oraz za pośrednictwem Koalicji Organizacji Osób Niepełnosprawnych wśród osób z niepełnosprawnościami. Ulotki i plakaty pojawiły się także w biurach Rzecznika Praw Obywatelskich oraz, dzięki Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, w bibliotekach. Reklamy kampanii ukazały się m.in. w mediach elektronicznych Agory, „Polityki” oraz Filmweb. Reklamy prasowe ukazały się także w dziennikach i tygodnikach lokalnych oraz w „Tygodniku Przegląd”.

Na potrzeby działań informacyjnych w sieci przygotowaliśmy poradnik dla głosujących i kalendarz wyborczy oraz proste infografiki, które w klarowny sposób ilustrowały procedury wyborcze. Po konsultacjach z organizacjami osób niepełnosprawnych infografiki oraz pozostałe materiały elektroniczne zostały rozesłane do 1500 uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór, kilkuset lokalnych portali i gazet informacyjnych, organizacji pozarządowych i szkół. Materiały informacyjne zostały zamieszczone na stronie www.glosuj.org.pl, stronach internetowych organizacji wchodzących w skład koalicji Masz Głos, Masz Wybór, na wybranych portalach internetowych oraz w mediach społecznościowych. W trakcie kampanii wyborczej prowadziliśmy intensywną współpracę z mediami, przekazując materiały objaśniające procedury wyborcze i informujące o kompetencjach parlamentu.

Kampania przed Referendum 6 września

Wobec słabej aktywności instytucji rządowych oraz partii politycznych przed zarządzonym przez Prezydenta RP na 6 września ogólnopolskim referendum przeprowadziliśmy kampanię informacyjno-edukacyjną na temat pytań referendalnych oraz kalendarza i sposobów oddania głosu w referendum. Celem kampanii było dostarczenie obiektywnej wiedzy o problemach rozstrzyganych w referendum, pozwalającej obywatelom na podjęcie świadomej decyzji o uczestnictwie w referendum oraz udzielenie odpowiedzi na każde z zadanych w nim pytań z pełną świadomością konsekwencji takiego wyboru.

W ramach kampanii opracowaliśmy *Poradnik referendalny*, informujący o tym kto, gdzie i jak może głosować, oraz co i kiedy należy zrobić, aby skorzystać z ułatwień wyborczych. Przygotowaliśmy też 3 analizy eksperckie, poświęcone osobno każdemu z trzech pytań referendalnych, które w przystępny sposób omawiały obecny stan prawny oraz skutki jego zmiany w wyniku wprowadzenia ewentualnych nowych rozwiązań. Ekspertyzy dotyczyły: konsekwencji wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych, rezygnacji z budżetowego finansowania partii politycznych oraz stosowania zasady rozstrzygnięcia wątpliwości w prawie podatkowym na korzyść podatnika.

Zwieńczeniem akcji informacyjnej była całonocna konferencja poświęcona problemom poruszonym w referendum (31 września), podczas której eksperci zaprezentowali pełen wachlarz możliwych opinii i stanowisk. Konferencja była transmitowana w internecie, a reportaże z niej i wypowiedzi panelistów udostępnione na kanale YouTube.

Analizy i *Poradnik referendalny* oraz wypowiedzi ekspertów uczestniczących w upowszechniane były w mediach tradycyjnych i elektronicznych, czego rezultatem było około 550 publikacji, w tym ponad 60 w prasie tradycyjnej i ponad 200 w portalach internetowych. Eksperci uczestniczyli w ponad 20 audycjach radiowych i telewizyjnych.

Działania rzecznicze

W minionym roku kontynuowaliśmy działania służące poprawie jakości funkcjonowania instytucji, które mają decydujący wpływ na stopień angażowania się obywateli w życie publiczne. Zabiegaliśmy zarówno o poprawę praktyki ich funkcjonowania jak i wprowadzenie niezbędnych zmiany w prawie. Swoje działania adresowaliśmy do polityków, mediów, ekspertów i przedstawicieli instytucji zainteresowanych tą problematyką, a także do szerszych kręgów opinii publicznej, współpracując w tym celu z lokalnymi działaczami, blogerami, użytkownikami Twittera, rysownikami, itp. W działaniach tych skupiliśmy się na trzech obszarach: demokratyzacji wyborów, tj. wprowadzenia (do prawa i obyczaju) ułatwień dla wyborców, demokratyzacji samorządu lokalnego i polepszenia funkcjonowania partii politycznych.

Demokratyzacja wyborów

Kontynuowaliśmy działania mające na celu wprowadzenie – w Kodeksie wyborczym i w praktyce organizacji wyborów – zmian służących poprawie wiarygodności i sprawności systemu wyborczego: zwiększeniu przejrzystości wyborów, usprawnieniu działań administracji wyborczej, poprawie systemu informowania obywateli o wyborach i kandydatkach, unowocześnieniu działań Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego.

Po wyborach samorządowych 2014 roku, które ze względu na poważne niedociągnięcia organizacyjne (m.in. opóźnienia w liczeniu oddanych głosów oraz zaskakująco dużą liczbę głosów nieważnych) przyniosły kryzys zaufania do instytucji i procedur wyborczych, przy programie Masz Głos Masz Wybór ukonstytuował się zespół ekspertów, który postawił sobie za zadanie zdiagnozowanie przyczyn zaistniałego kryzysu oraz sformułowanie propozycji rozwiązań zapobiegających powtórce niefortunnych wydarzeń. W skład zespołu weszli: dr hab. Mikołaj Cześniak (Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych Wyższej Szkoły Psychologii Społecznej), dr Jarosław Flis (Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego), dr Adam Gendźwił (Zakład Rozwoju i Polityki Lokalnej, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego), prof. Mirosława Grabowska (Zakład Metodologii Badań Socjologicznych, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), dr hab. Jacek Haman (Zakład Statystyki, Demografii i Socjologii Matematycznej, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), dr Anna Materska-Sosnowska (Instytut Nauk Politycznych, Wydział Dziennikarstwa i Nauk politycznych Uniwersytetu Warszawskiego), dr hab. Bartłomiej Michalak (Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr hab. Bartłomiej Nowotarski (Katedra Filozofii i Historii Gospodarczej Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), prof. Jacek Raciborski (Zakład Socjologii Polityki Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), prof. Andrzej Rychard (Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk), dr Dawid Sześciło (Zakład Nauki Administracji Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego), dr Jarosław Zbieranek (Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr Tomasz Żukowski (Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego). W czerwcu Zespół ekspertów opublikował raport *Co się stało 16 listopada? Wybory samorządowe 2014*, w którym przedstawił przyczyny kryzysu oraz wstępne rekomendacje potrzebnych zmian (m.in. wskazano na potrzebę usprawnienia administracji wyborczej oraz prowadzenia szerokich kampanii edukacyjnych i informacyjnych nt. udziału w wyborach).

Jednocześnie, dzięki nawiązaniu współpracy z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych, która przejęła i zabezpieczyła karty do głosowania z 1000 losowo wybranych okręgów wyborczych, zespół ekspertów przeanalizował karty wyborów do sejmików wojewódzkich ze 100 losowo wybranych obwodów. Celem badania było przygotowanie rekomendacji dotyczących wprowadzenia zmian w sposobie organizacji wyborów, tak by wyeliminować zjawisko „nieintencjonalnych” głosów nieważnych. Prace

badawcze trwały od sierpnia do października. Wstępne wyniki zostały zaprezentowane publicznie na spotkaniu 1 grudnia, w którym uczestniczyli przedstawiciele m.in.: TVP, TVN24, „Rzeczpospolitej”, „Gazety Wyborczej”, „Dziennika Gazety Prawnej”, „Do Rzeczy”, „wSieci”, PAP, mediów poruszających tematykę samorządową oraz działacze Ruchu Kontroli Wyborów. Prezentacja wyników spotkała się z dużym odzewem medialnym i społecznym. Spotkanie było transmitowane na żywo, prowadziliśmy również relację na Twitterze. Publikacja pełnego raportu wraz z rekomendacjami planowana jest na pierwszy kwartał 2016.

Przed wyborami parlamentarnymi przedstawiliśmy Państwowej Komisji Wyborczą ocenę materiałów informacyjnych, kart wyborczych oraz wnioski płynące ze sposobu organizacji wyborów samorządowych.

Demokratyzacja samorządu

Wspólnie z 12 organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz poprawy jakości demokracji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przygotowaliśmy listę postulatów służących zwiększeniu udziału obywateli w życiu gmin oraz wzmocnieniu roli radnych w stanowieniu prawa lokalnego i zarządzaniu gminą. Pod postulatami podpisało się ponad 200 organizacji i środowisk obywatelskich. O odniesienie się do naszych postulatów zabiegaliśmy na forach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu oraz Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego, odbyliśmy również spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami Kancelarii Prezydenta. Z okazji 25 rocznicy wyborów samorządowych, na portalu ngo.pl przeprowadziliśmy debatę na ten temat, która wzbudziła duże zainteresowanie internautów. We wrześniu, przed wyborami parlamentarnymi, wysłaliśmy do ogólnopolskich komitetów wyborczych ankietę z pytaniami o ich opinie na temat naszych postulatów oraz ustosunkowanie się do innych ważnych problemów samorządu lokalnego. Na ankietę odpowiedziały wszystkie komitety, poza Kukiz'15. Ich odpowiedzi zaprezentowaliśmy publicznie podczas konferencji *Obywatele w samorządzie*, relacjonowanej m.in. w „Rzeczpospolitej”, na portalach: wyborcza.pl, samorządowym PAP i wiadomosci.onet.pl.

Demokratyzacja partii politycznych

Wiosną zakończyliśmy, rozpoczęty w 2014 roku, cykl seminariów eksperckich z udziałem grupy polityków i specjalistów, poświęconych poprawie funkcjonowania partii politycznych (*Jakość partii, jakość polityki*). Podczas spotkań dyskutowano o poprawie komunikowania się partii ze społeczeństwem, przeciwdziałaniu oligarchizacji i wodzostwu, polepszaniu jakości partyjnych programów, zwiększeniu przejrzystości finansowania. Powstała wstępna wersja raportu ze spotkań autorstwa dr. Pawła Marczewskiego. Raport, uzupełniony o wnioski z ostatnich wyborów parlamentarnych oraz wpływające z nich rekomendacje odnośnie sposobu funkcjonowania partii politycznych, zostanie opublikowany w 2016 roku.

Dotacje	343 850 zł
Działania własne (w tym koszt powierzchni reklamowej o wartości 261 712,52 zł w mediach, przekazanej w formie darowizny rzeczowej przez Agora SA)	1 130 397,63 zł
Razem koszty programu	1 474 247,63 zł

Dotacje

Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS, Łódź

Szkolenia i inne formy wsparcia dla uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór zaangażowanych w działania na rzecz popularyzacji i zastosowania mechanizmu inicjatywy lokalnej i (działanie „Inicjatywa lokalna”).

85 600 zł

Pracownia Zrównoważonego Rozwoju, Toruń

Szkolenia i inne formy wsparcia dla uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór zaangażowanych w działania na rzecz włączenia mieszkańców i władz lokalnych w proces wspólnego planowania przestrzeni publicznej (działanie „Przestrzeń dla ludzi”).

85 000 zł

Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides

Szkolenia i inne formy wsparcia uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór zaangażowanych w działania na rzecz zwiększenia przejrzystości funkcjonowania rady i radnych oraz współpracy radnych z mieszkańcami (działanie „Dostępni radni”).

85 000 zł

Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”

Szkolenia i inne formy wsparcia uczestników akcji Masz Głos, Masz Wybór działających na rzecz włączenia mieszkańców do współpracy z przedstawicielami lokalnych władz i/lub wybranej instytucji samorządowej oraz wspólnego opracowania oferty programowej lub sposobu działania lokalnej instytucji samorządowej (działanie: „Lepsze instytucje”).

84 850 zł

Odpowiedzialne Państwo

Celem programu jest zwiększenie rzetelności życia publicznego oraz promocja idei otwartych i odpowiedzialnych rządów. W ramach programu prowadzimy działania zmierzające do zapewnienia **przejrzystości procesu legislacyjnego** i otworzenia go na głos obywateli, **ograniczenia ryzyka korupcji**, nepotyzmu i kumoterstwa, związanych z występowaniem **konfliktu interesów** w życiu publicznym, **wzmocnienia roli i ochrony prawnej sygnalistów**. Monitorujemy i analizujemy procesy i wydarzenia, które wpływają na przejrzystość życia publicznego. Przedstawiamy propozycje i rekomendacje zmierzające do poprawy standardów życia publicznego i ograniczania korupcji. Prowadzimy działania mające na celu wypracowywanie, upowszechnienie i wdrożenie rozwiązań realizujących idee dobrego rządzenia i odpowiedzialnego państwa.

Program jest kontynuacją działającego w latach 2000–2012 programu Przeciw Korupcji, który doprowadził do wielu istotnych zmian instytucjonalnych i prawnych.

Obywatelskie Forum Legislacji (OFL)

Od kilku lat dążymy do wprowadzenia rozwiązań prawnych zapewniających większą przejrzystość procesu stanowienia prawa. Działania rzecznicze prowadzimy w ramach Obywatelskiego Forum Legislacji (OFL), zrzeszającego osoby uczestniczące w procesie legislacyjnym bądź go monitorujące. W pracach Forum udział biorą: przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i naukowych, kancelarii prawnych oraz profesjonalni lobbyści. W 2011 roku Obywatelskie Forum Legislacji, wsparte przez ekspertów prawa konstytucyjnego, zainicjowało dyskusję o zasadności stworzenia nowych ram prawnych, które uporządkują proces tworzenia prawa, wzmacniając rolę konsultacji społecznych i wprowadzając rozwiązania zwiększające jego przejrzystość.

Od połowy 2014 roku członkowie Forum prowadzą obserwację procesu tworzenia wybranych projektów ustaw rządowych, sprawdzając na ile nowy Regulamin pracy Rady Ministrów oraz *Wytyczne do przeprowadzania oceny wpływu oraz konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego* wpłynęły na poprawę standardów konsultacji publicznych. Wnioski z obserwacji przedstawiane są co kwartał na konferencjach prasowych i w komunikacie rozsyłanym m.in. do Kancelarii Premiera, Rządowego Centrum Legislacji, Kancelarii Prezydenta, ministerstw, wybranych komisji parlamentarnych oraz do mediów. Raporty z obserwacji wpłynęły na wprowadzenie korekt na platformie Rządowego Procesu Legislacyjnego legislacja.rcl.gov.pl/, a także przygotowanie przez Wydział Koordynacji Konsultacji Publicznych w Kancelarii Premiera, koncepcji stworzenia w KPRM jednostki kontrolującej sposób prowadzenia konsultacji publicznych.

Członkowie Forum przedstawili uwagi do *projektu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego* i poparli postulaty organizacji pozarządowych wzmocnienia i ustrukturalizowania dialogu obywatelskiego, w tym powołania Rady Dialogu Obywatelskiego na wzór Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Przed wyborami parlamentarnymi OFL zapytało 8 komitetów wyborczych starających się o zarejestrowanie list wyborczych na terenie całego kraju, o ich wizję organizacji procesu legislacyjnego w Polsce, w szczególności o sposób unormowania konsultacji publicznych. Z sześciu komitetów, które odesłały odpowiedzi (nie odpowiedziały: Komitety Wyborcze KORWiN i Kukiz'15), większość zadeklarowała poparcie dla postulowanego przez OFL pełnego otwarcia konsultacji publicznych, oparcia ich na zasadach równości, jawności i wzajemnego poszanowania uczestniczących w nich partnerów, i zobowiązania organu prowadzącego konsultacje do odpowiedzi na zgłoszone uwagi. Na konferencji prezentującej opinie komitetów, w której udział wzięli przedstawiciele PiS, PO, PSL, Zjednoczonej Lewicy i Partii Razem, wszyscy wypowiedzieli się za ustawowym uregulowaniem procesu legislacyjnego.

W związku z ofensywą legislacyjną po wyborach parlamentarnych OFL wydał dwa oświadczenia: w sprawie upolitycznienia procesu wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego oraz omijania przez rząd konsultacji projektów ustaw. Członkowie Forum zaapelowali do rządu i posłów partii rządzącej o wywiązanie się z obietnic wyborczych prowadzenia pełnego procesu legislacyjnego, umożliwiającego włączenie się w ten proces wszystkich zainteresowanych.

Koalicja na rzecz Otwartego Rządu (KOR)

Koalicja na rzecz Otwartego Rządu utworzona została w maju 2012 przez organizacje pozarządowe działające na rzecz przejrzystości, dostępności i otwartości instytucji publicznych. W skład Koalicji oprócz Fundacji Batorego wchodzi: Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja e-Państwo, Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju FOR, Fundacja Komunikacji Społecznej, Fundacja Panoptykon, Fundacja Projekt: Polska, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Instytut Spraw Publicznych, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Stowarzyszenie 61/MamPrawoWiedziec.pl, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Stowarzyszenie Sieć Obywatelska Watchdog Polska, Fundacja Frank Bold. Celem koalicji jest doprowadzenie do wdrożenia w Polsce standardów dobrego rządzenia, promowanych przez Partnerstwo na rzecz Otwartych Rządów (Open Government Partnership, OGP), międzynarodową inicjatywę na rzecz poprawy jakości rządzenia, powołaną we wrześniu 2011. W roku 2015 do inicjatywy należało 69 państw, które zobowiązały się do przestrzegania zasad przejrzystości, otwartości i odpowiedzialności w rządzeniu oraz zadeklarowały prowadzenie konkretnych działań na rzecz zwiększenia udziału społeczeństwa we współtworzeniu, monitorowaniu i ocenianiu działalności rządu. Polska obok Słowenii jest jednym z dwóch nowych krajów Unii, które nie przystąpiły do tej inicjatywy.

W związku z odmową rządu Donalda Tuska przystąpienia do Partnerstwa i deklaracją realizacji celów Partnerstwa w strategii *Sprawne Państwo 2020*, Koalicja rzecz Otwartego Rządu przygotowała raport otwarcia *Czekając na otwarte rządy*, w którym przedstawiła aktualny stan prawny oraz analizę stopnia realizacji zapisów strategii w czterech kluczowych dla otwartego rządu obszarach: dostępu do informacji publicznej, otwartości danych publicznych, polityki antykorupcyjnej i otwartości procesów decyzyjnych. Wyniki analizy zebrane w raporcie przedstawione zostały na konferencji w grudniu 2013.

W 2015 roku Koalicja przeprowadziła monitoring otwartości rządu na podstawie oceny przejrzystości i otwartości na obywateli urzędów centralnych: Kancelarii Premiera i 17 ministerstw. Urzędy te ocenione zostały pod kątem 141 wskaźników, obejmujących takie aspekty jak: standardy dostępu do informacji publicznej, otwartość na konsultacje publiczne, zdolność do zapobiegania korupcji, konfliktowi interesów i nieuczciwemu lobbingsowi. Monitoring przeprowadzony został w oparciu o analizę ogólnodostępnych danych: stron internetowych i Biuletynów Informacji Publicznej. W przypadku niektórych wskaźników kierowano do instytucji wnioski o dostęp do informacji publicznej.

Monitoring wykazał, że poszczególne ministerstwa spełniają wymogi przejrzystości otwartości przeciętnie w 35%. Najgorzej radzą sobie z otwartością na udział obywateli w procesach decyzyjnych,

w tym przede wszystkim z prowadzeniem konsultacji publicznych. Najlepiej zaś z wdrażaniem standardów przeciwdziałania korupcji.

Wyniki monitoringu i opracowany na ich podstawie ranking otwartości ministerstw, zaprezentowany został 15 października na konferencji przed wyborami do parlamentu, w której udział wzięło ok. 100 osób, w tym przedstawiciele komitetów wyborczych Prawa i Sprawiedliwości, Platformy Obywatelskiej, Partii Razem oraz Zjednoczonej Lewicy. Wszyscy oni zadeklarowali poparcie dla idei przystąpienia Polski do międzynarodowego Partnerstwa na Rzecz Otwartego Rządu (OGP). Wyniki monitoringu i sama konferencja spotkały się z dużym zainteresowaniem mediów.

Ranking otwartości ministerstw przedstawiony został w interaktywnym narzędziu internetowym na stronie otwartyzad.org.pl. Kolejny monitoring otwartości według tej samej metodologii powtórzony zostanie w roku 2017.

Przeciwdziałanie korupcji w zamówieniach publicznych

Zamówienia publiczne to istotny element gospodarki. Wartość tego rynku od kilku lat wzrasta i w 2013 roku przekroczyła kwotę 143 mld złotych (ok. 8% PKB). Jednocześnie, jest to obszar wskazywany jako jeden z najbardziej zagrożonych korupcją i nadużyciami. W raporcie Komisji Europejskiej z 2014 na temat skuteczności zwalczania korupcji w krajach członkowskich podkreślono, że wszędzie, także w Polsce, jednym z najbardziej zagrożonych obszarów są właśnie zamówienia publiczne.

W 2015 roku rozpoczęliśmy realizację dwuletniego projektu, którego celem jest zwrócenie uwagi opinii publicznej i decydentów na potrzebę zwiększenia przejrzystości procedur zamówień publicznych. Projekt zakłada stworzenie barometru ryzyka korupcji – interaktywnego narzędzia internetowego pozwalającego na identyfikację zagrożeń korupcyjnych w procedurach udzielania zamówień publicznych i wskazania miejsc ich najczęstszego występowania (np. ze względu na typ trybu przeprowadzania zamówień, kategorię zamawiających, rodzaj zamówień, itp.). Barometr pełnić ma funkcję informacyjną i edukacyjną, korzystać z niego będą mogli zarówno zamawiający, zlecający, czy planujący zlecenie zamówień publicznych jak i ich oferenci, a także dziennikarze, eksperci, badacze czy zainteresowani tematem obywatele. Liczymy, że jego upublicznienie pobudzi debatę o potrzebie doskonalenia systemu zamówień publicznych i posłuży do oceny zmian prawa zamówień publicznych wprowadzonych w 2014 roku, w wyniku których podwyższono próg możliwości rozstrzygnięcia „z wolnej ręki”, czyli przy zachowaniu mniejszy rygorów dotyczących przejrzystości.

Projekt realizowany jest we współpracy z portalem Zamówienia 2.0., firmą prowadzącą serwis internetowy gromadzący dane o rynku zamówień publicznych oraz węgierską organizacją Centrum Badań nad Korupcją z Budapesztu, która ma bogate doświadczenie w przygotowywaniu podobnych narzędzi.

W 2015 roku przygotowaliśmy ekspertyzę prawną opisującą system zamówień publicznych oraz identyfikującą główne luki. Na podstawie tej ekspertyzy i analizy innych raportów, poświęconych zamówieniom opracowaliśmy listę wskaźników ryzyka i statystyczną koncepcję barometru. Do współpracy w charakterze konsultantów, zaprosiliśmy przedstawicieli kluczowych instytucji i ośrodków eksperckich, zajmujących się rynkiem zamówień publicznych. W pracach grupy konsultacyjnej brali udział: Tomasz Berdyga (Zamówienia 2.0), Łukasz Burnat, Katarzyna Kreft, Piotr Szymankiewicz (PwC), Wojciech Dorabalski, Jacek Kraska, Michał Polak (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów), Włodzimierz Dzierżanowski (Grupa Doradcza Sienna Sp. z o.o.); Mariusz Haładyj, Piotr Tefelski (Ministerstwo Gospodarki/Ministerstwo Rozwoju), Krzysztof Izdebski (niezależny ekspert), Karol Kacprzak, Magdalena Koralewska-Zielińska, Dariusz Piasta (Urząd Zamówień Publicznych), Grzegorz Lang (Ministerstwo Gospodarki/Ministerstwo Rozwoju), Maciej Łaszczuk (Łaszczuk i Wspólnicy), Hubert Nowak (Kancelaria Radcy Prawnego Huberta Nowaka), Andrzej Panasiuk (Najwyższa Izba

Kontroli), Magdalena Rams, Paweł Trojan (Krajowa Izba Odwoławcza), Ewa Świątkowska, Marta Tomczak (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju/Ministerstwo Rozwoju), Wojciech Tokarski, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Sławomir Wikariak („Dziennik Gazeta Prawna”). Stworzyliśmy także bazę danych o wszystkich zamówieniach z lat 2010–2015, zawierającą blisko 2,5 milionów rekordów, na której będą dokonane obliczenia.

Projekt spotkał się z dużym zainteresowaniem ze strony mediów i instytucji publicznych (w szczególności Urzędu Zamówień Publicznych). Niektóre rekomendacje (np. dotyczące szerszego udostępniania danych o rynku zamówień) sformułowane już na wczesnym etapie realizacji naszych działań zostały wzięte pod uwagę przez projektodawców nowych przepisów o zamówieniach publicznych.

Spółeczny monitoring konfliktu interesów

Celem międzynarodowego projektu zaplanowanego na lata 2013–2015 i prowadzonego we współpracy z organizacjami z trzech krajów Partnerstwa Wschodniego: Armenii, Mołdawii i Ukrainy, jest poprawa efektywności państwa i wzmocnienie roli obywateli w działaniach zmierzających do ograniczenia konfliktu interesów w administracji publicznej. W projekcie, finansowanym ze środków Komisji Europejskiej, udział biorą: mołdawski oddział Transparency International, Fundacja Partnerstwa Euroazjatyckiego, Centrum Antykorupcyjne Transparency International z Armenii, Kreatywny Związek TORO i Ukraiński Instytut Polityk Publicznych z Ukrainy.

W 2014 roku we współpracy z Departamentem Służby Cywilnej, Krajową Szkołą Administracji Publicznej i Ministerstwem Spraw Wewnętrznych przeprowadziliśmy badania wewnętrznych polityk konfliktu interesów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i 18 ministerstwach. W 2015 roku skoncentrowaliśmy się na działaniach informacyjnych i edukacyjnych, upowszechniających wyniki przeprowadzanych badań, zarówno na poziomie ogólnopolskim jak i lokalnym. To ostatnie zadanie powierzone zostało trzem lokalnym organizacjom strażniczym, wybranym w trybie konkursowym. Prowadzone przez nie działania obejmowały m.in. warsztaty dla radnych o konflikcie interesów, analizy i publikacje prezentujące ryzyko występowania konfliktu interesów w monitorowanych urzędach, produkcję i upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych o konflikcie interesów. Półroczne projekty, poza podniesieniem świadomości problemu konfliktu interesów wśród mieszkańców i urzędników, przyniosły konkretne efekty w postaci wprowadzenia rozwiązań instytucjonalnych takich jak zasada wyłączania się z głosowań w radzie gminy w sytuacji konfliktu interesów czy deklaracja powołania w urzędzie gminnym doradcy ds. etyki.

W ramach działań edukacyjnych skierowanych do pracowników administracji publicznej opracowaliśmy dwa narzędzia, uwrażliwiające urzędników na sytuacje konfliktu interesów i związane z nimi zagrożenia: internetowy quiz (<http://konflikt.batory.org.pl/>), opisujący przykłady konfliktu interesów występujących w pracy urzędników i sposoby prawidłowego (zgodnego z etyką urzędnika państwowego) zachowania się w tych sytuacjach oraz przewodnik po przepisach i zasadach etycznych, pomagający urzędnikom odnaleźć drogę postępowania w sytuacji konfliktu interesów.

W kwietniu, we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej i brytyjskim oddziałem Transparency International, zorganizowaliśmy seminarium o przeciwdziałaniu konfliktowi interesów w sektorze obrony, a 12 czerwca, we współpracy z Instytutem Spraw Publicznych i Transparency International z Berlina, seminarium eksperckie poświęcone związkowi działalności lobbingowej z problemem konfliktu interesów.

Efekty dwuletnich działań prowadzonych w ramach projektu przez wszystkich jego uczestników z krajów Partnerstwa Wschodniego i Polski, zostały podsumowane na konferencji w Brukseli 29–30 czerwca, z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej, urzędników unijnych, dyplomatów i dziennikarzy.

Wnioski i rekomendacje z monitoringu znalazły odzwierciedlenie w *Rządowym programie przeciwdziałania korupcji na lata 2014–2019*, w którym zapowiedziano m.in. dokonanie przeglądu polityk resortowych pod kątem konfliktu interesów oraz wdrożenie edukacji antykorupcyjnej dla funkcjonariuszy publicznych, uwzględniającej kwestie konfliktu interesów. Chęć skorzystania z efektów projektu zadeklarowały m.in. Departament Służby Cywilnej KPRM, Ministerstwo Obrony Narodowej oraz Krajowa Szkoła Administracji Publicznej.

Projekt finansowany był ze środków Komisji Europejskiej za pośrednictwem mołdawskiego oddziału Transparency International.

Wsparcie i ochrona prawna sygnalistów

Od 2009 roku prowadzimy działania na rzecz wzmocnienia ochrony prawnej sygnalistów – osób, które działając w dobrej wierze i w trosce o dobro publiczne, ujawniają nieprawidłowości lub zachowania nieetyczne w miejscu pracy albo środowisku zawodowym, narażając się na marginalizację zawodową, mobbing bądź utratę pracy. W początkowym okresie nasze działania polegały na monitorowaniu sytuacji prawnej osób sygnalizujących nieprawidłowości, rzecznictwie ukierunkowanym na wzmocnienie ich ochrony prawnej, a także skupianiu wokół problematyki sygnalistów przedstawicieli grup i środowisk, których głos ma istotne znaczenie dla poprawy ich statusu i odbioru społecznego (związków zawodowych, zawodów prawniczych oraz pracodawców). W ostatnich latach koncentrujemy się na działaniach, zmierzających do wprowadzenia w Polsce regulacji dających większą ochronę sygnalistom, prowadzimy też działania informacyjne i edukacyjne, zmierzające do zmiany społecznego nastawienia wobec sygnalistów.

W sierpniu, w ramach współpracy z Sekretariatem Transparency International z Berlina rozpoczęliśmy realizację projektu *Polska ustawa o ochronie sygnalistów. W poszukiwaniu poparcia związków zawodowych oraz organizacji pracodawców*. (ang. Building Positive Attitudes of Trade Unions and Employers Organizations Towards Whistle-blowing Regulation). Celem projektu jest zachęcenie partnerów społecznych (związki zawodowe, organizacje pracodawców i rząd) do dyskusji nad celowością ustawowej ochrony prawnej sygnalistów oraz przywrócenie postulatu wzmocnienia ich ochrony w rządowym *Programie przeciwdziałania korupcji na lata 2014–2019*. Projekt zakłada zbadanie postaw przedstawicieli związków zawodowych, organizacji pracodawców, przedsiębiorców i ekspertów wobec sygnalizowania, dyskusje w formule spotkań warsztatowych nad wnioskami z badań, przedstawienie rządowi postulatów prawnego uregulowania statusu sygnalistów w Polsce.

W 2015 roku przygotowaliśmy opracowanie na temat udziału organizacji pracodawców i związków zawodowych w przygotowaniach specjalnych przepisów chroniących sygnalistów w wybranych krajach UE (m.in. w Wielkiej Brytanii, Holandii i w Czechach), które będzie podstawą do działań rzeczniczych przewidzianych na 2016 rok.

We wrześniu, we współpracy z Krajową Szkołą Administracji Publicznej, zorganizowaliśmy całonocne warsztaty dla ok. 100 urzędników państwowych poświęcone problematyce sygnalistów. Omawialiśmy kwestie: wykorzystania obowiązujących przepisów prawnych do ochrony osób zgłaszających nadużycia w swoich miejscach pracy, wprowadzania systemów ochrony sygnalistów w zakładach pracy oraz kształtowania społecznej świadomości problemów, z jakimi wiąże się zgłaszanie nadużyć w miejscu pracy. W listopadzie przeprowadziliśmy całonocne szkolenie o sygnalistach dla ok. 50 słuchaczy Krajowej Szkoły Sędziów i Prokuratorów. Na spotkaniu przedstawiliśmy możliwości zwiększenia bezpieczeństwa sygnalistów poprzez prawidłowe zastosowanie środków procesowych.

W roku 2015 program był współfinansowany z dotacji Komisji Europejskiej – za pośrednictwem mołdawskiego oddziału Transparency International (120 150,74 zł), Sekretariatu Transparency International w Berlinie (15 699,07 zł) oraz Transparency International z Brukseli (440,96 zł).

Działania własne	590 277,21 zł
Dotacje	40 786,67 zł
Razem koszty programu	631 063,88 zł

Dotacje

Stowarzyszenie Niesiołowice Węsiory „Kamienne Kręgi”, Sulęcyno

Nowa jakość w nowym urzędzie: analiza ryzyka poszczególnych stanowisk w urzędzie gminy Stężycza (województwo pomorskie), stworzenie mapy zagrożeń związanych z występowaniem konfliktu interesu, warsztat dla radnych i urzędników, wprowadzenie zasady wyłączenia się przez radnych z głosowań w sytuacji konfliktu interesów, działania na rzecz stworzenia stanowiska doradcy etycznego.

14 000 zł

Stowarzyszenie Sieć Obywatelska Watchdog Polska/Grupa Zmiana z Radomia

Obywatelski monitoring konfliktu interesów w Radomiu przez grupę wolontariuszy nieformalnej Grupy Zmiana: monitoring regulacji prawnych i etycznych przeciwdziałających konfliktowi interesów w urzędzie miasta, ankieta wśród mieszkańców nt. przestrzegania standardów etycznych w urzędzie, sformułowanie rekomendacji zmian w kodeksie etycznym pracowników Urzędu Miejskiego oraz regulaminu Rady Miasta.

11 310 zł

Fundacja Wolności, Lublin

Bez konfliktu – analiza obszarów zagrożeń związanych z konfliktem interesów w Urzędzie Miasta Lublina: monitoring umów zawieranych przez miasto dotyczących zatrudnienia radnych, umów cywilnoprawnych, zamówień publicznych, kar umownych zawieranych w kontraktach z wykonawcami w trybie zamówień publicznych, wynajmu przez urząd powierzchni biurowych; organizacja konferencji o konflikcie interesów dla lokalnych mediów z udziałem działaczy lokalnych i przedstawicieli administracji publicznej i wystawy zawierającej rejestry umów.

16 000 zł

Otwarta Europa

Celem programu jest promocja aktywnej i przyjaznej polityki Polski i Unii Europejskiej wobec wschodnich sąsiadów oraz wspieranie procesów demokratycznych i dążeń proeuropejskich w krajach Europy Wschodniej. Działamy na rzecz zbliżania społeczeństw objętych programem Partnerstwa Wschodniego do Unii i przyspieszenia procesu liberalizacji reżimu wizowego. Nasze działania prowadzimy we współpracy z organizacjami i instytucjami z państw unijnych oraz z krajów Europy Wschodniej.

Przyjazna Granica

W 2015 zakończyliśmy prowadzone od kilku lat działania na rzecz liberalizacji polityki wizowej UE i zniesienia wiz w stosunkach z krajami objętymi programem Partnerstwa Wschodniego i z Rosją. W działaniach tych zabiegaliśmy m.in. o: implementację zobowiązań zapisanych w umowach o ułatwieniach wizowych i w Kodeksie wizowym, przyjęcie planów działań na rzecz liberalizacji wizowej, opracowanie specjalnych rozwiązań dla Białorusi, która nie ma umowy o ułatwieniach wizowych. Staraliśmy się dostarczać argumenty na rzecz liberalizacji polityki wizowej oraz rozwiewać lęki i obawy pojawiające się w krajach członkowskich w związku z perspektywą ruchu bezwizowego.

Działania na rzecz przyspieszenia zniesienia reżimu wizowego i poprawy jakości obsługi podróżnych na wschodniej granicy UE prowadziliśmy we współpracy z organizacjami i instytucjami z państw unijnych oraz z krajów Europy Wschodniej, w tym z powołaną z naszej inicjatywy Koalicją na rzecz ruchu bezwizowego w Europie, zrzeszającą 50 organizacji z krajów Partnerstwa Wschodniego, Unii i Rosji.

W 2015 roku we współpracy z obserwatorami z państw Partnerstwa Wschodniego z Koalicji na rzecz ruchu bezwizowego kontynuowaliśmy prowadzony od 4 lat monitoring postępów w dialogu wizowym między UE a państwami Partnerstwa Wschodniego. Ze względu na znaczne różnice w postępach krajów PW na drodze ku ruchowi bezwizowemu, w minionym roku wprowadziliśmy zróżnicowanie w częstotliwości raportowania wyników obserwacji krajów objętych monitoringiem: co kwartał ocenialiśmy przygotowania do wprowadzenia reżimu bezwizowego Gruzji i Ukrainy, które są najbliższe liberalizacji wizowej, dwukrotnie (w styczniu i wrześniu) Armenii, Azerbejdżanu i Białorusi. Wyniki obserwacji, w tym ocenę dostosowania ustawodawstwa krajów PW do wymagań zapisanych w Planach Działań lub w innych dokumentach dwustronnych przedstawialiśmy w **Indeksie Liberalizacji Wizowej Krajów Partnerstwa Wschodniego** – interaktywnym narzędziu obrazującym postęp poszczególnych państw Partnerstwa Wschodniego na drodze do ruchu bezwizowego z Unią (monitoring.visa-free-europe.eu). Informacje na temat zmian w polityce wizowej UE i postępów w dialogu wizowym między Unią a państwami Partnerstwa Wschodniego oraz Unią a Rosją upowszechnialiśmy również w comiesięcznym elektronicznym biuletynie docierającym do ok. 10 tysięcy odbiorców w krajach UE i Partnerstwa Wschodniego. W grudniu koordynację Koalicji na rzecz ruchu bezwizowego a także prowadzenie Indeksu Liberalizacji Wizowej przekazaliśmy ukraińskiej organizacji Europa bez Barier.

Wyniki obserwacji a także prowadzone przez nas analizy dotyczące dialogu wizowego Unia-Partnerstwo Wschodnie, Unia-Rosja wykorzystywaliśmy w działaniach informacyjnych, promocyjnych i rzeczniczych w instytucjach UE i w krajach Partnerstwa Wschodniego.

W maju, w opracowaniu *Mołdawska historia sukcesu. Rok po wprowadzeniu reżimu bezwizowego*, przygotowanym wspólnie z Instytutem Polityki Światowej z Kijowa, przedstawiliśmy ocenę funkcjonowania ruchu bezwizowego między Mołdawią a Unią Europejską w pierwszą rocznicę jego wprowadzenia. Opracowanie to, wskazujące na niewątpliwy sukces ruchu bezwizowego z Mołdawią – brak znaczącego wzrostu liczby nielegalnych migrantów i wniosków o azyl w UE składanych przez Mołdawian, przesłaliśmy m. in. do Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz rządów państw członkowskich UE, jako argument na rzecz liberalizacji reżimów wizowych dla Gruzji i Ukrainy.

W czerwcu, podczas wysłuchania publicznego w Parlamencie Europejskim na temat proponowanych przez Komisję Europejską zmian w Kodeksie Wizowym prezentowaliśmy swoją ocenę planowanych zmian, odwołując się do skarg osób z krajów Partnerstwa Wschodniego zebranych przez nas przez stronę www Koalicji na rzecz Ruchu Bezwizowego. Nasze uwagi zostały włączone do dalszych prac nad nowelizacją Kodeksu.

30 czerwca na konferencji prasowej w Mińsku, zorganizowanej przez stowarzyszenie Belarus Watch należące do Koalicji na rzecz Ruchu Bezwizowego w Europie, przedstawiliśmy ocenę polityki wizowej między UE a Białorusią oraz perspektywy wprowadzenia ułatwień obniżających cenę wiz unijnych dla Białorusinów. W dniach 26–28 października i 28 listopada, na zaproszenie tej samej organizacji, prowadziliśmy na Litwie dwa spotkania: dla młodych ludzi z Francji, Białorusi, Litwy, Gruzji i Mołdawii o barierach, z jakimi stykają się Europejczycy chcący podróżować po Europie – oraz o perspektywach wprowadzenia ułatwień w wydawaniu wiz obywatelom Białorusi – dla białoruskich dziennikarzy z mediów rządowych i niezależnych.

Sprawę liberalizacji wiz podnosiliśmy również na **Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego**, skupiającego ponad 200 organizacji z Unii i z krajów Partnerstwa Wschodniego oraz na **Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Unia-Rosja**, w którym bierze udział 140 organizacji z Rosji i państw Unii.

Podczas II Konferencji Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego, towarzyszącej Szczytowi Partnerstwa Wschodniego w Rydze (21–22 maja), uczestniczyliśmy w opracowaniu rekomendacji dotyczących ułatwień wizowych i liberalizacji wizowej dla krajów PW, które zostały przekazane przywódcom państw UE i PW uczestniczących w Szczycie. Podczas siódmego Zgromadzenia Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego, które odbyło się w dniach 20–21 listopada w Kijowie, w grupie roboczej ds. rozwoju instytucji demokratycznych i rządów prawa, zajmowaliśmy się kwestiami mobilności i liberalizacji wizowej.

17 czerwca, na konferencji **Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Unia Europejska-Rosja** w Wandlitz w Niemczech, a tydzień później na eksperckim seminarium w Warszawie, zaprezentowaliśmy raport o relacjach wizowych UE-Rosja, przygotowany przez koordynowaną przez nas grupę rosyjsko-unijnych ekspertów ds. wizowych. W ramach naszego uczestnictwa w Forum współorganizowaliśmy 22–24 lipca w Wilnie i w Rosieniach warsztaty *Europe Lab* dla młodych ekspertów z Rosji, innych krajów Europy Wschodniej oraz państw UE. Podczas spotkania prowadziliśmy jeden z warsztatów poświęcony mobilności, migracjom i wizom dla 21 młodych osób z krajów UE, Rosji, Europy Wschodniej i Bałkanów. Po warsztacie jego uczestnicy przygotowali dwa projekty wizowe, które otrzymały dofinansowanie z funduszu minigrantów Forum. Pierwszy z projektów ma na celu integrację migrantów w wybranych krajach UE, drugi – promocję idei ruchu bezwizowego. Oba projekty zaprezentowano

podczas Zgromadzenia Ogólnego Forum Społeczeństwa Obywatelskiego UE-Rosja w Budapeszcie, w grudniu 2015.

Podczas Zgromadzenia Ogólnego Forum Społeczeństwa Obywatelskiego UE-Rosja w Budapeszcie (7–9 grudnia), zaprezentowaliśmy wyniki projektu wizowego prowadzonego w ramach Forum, którego działania koordynowaliśmy przez minione dwa lata.

W roku 2015 kontynuowaliśmy działania mające na celu **usprawnienie obsługi podróżnych** przekraczających wschodnią granicę Unii.

W sierpniu przygotowaliśmy analizę *Pieszego przejścia graniczne. Diagnoza, argumenty, rekomendacje*, w której opisaliśmy stan pieszych przejść granicznych Polski z Białorusią, Rosją i Ukrainą i zaproponowaliśmy szereg rekomendacji dotyczących zwiększenia liczby i poprawy warunków ich funkcjonowania. Wstępną wersję raportu zaprezentowaliśmy 27 sierpnia na seminarium z udziałem niezależnych ekspertów oraz przedstawicieli: Prezydium Sejmu, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych RP, Ministerstwa Finansów RP, Ministerstwa Sportu i Turystyki RP, Straży Granicznej, Służby Celnej oraz władz samorządowych województwa podkarpackiego. Publikację, uzupełnioną o wnioski z dyskusji, udostępniliśmy na naszej stronie internetowej i w mediach społecznościowych oraz rozesłaliśmy do instytucji państwowych i samorządowych.

Forum debaty wschodniej

W 2015 roku zorganizowaliśmy kilka debat publicznych, a także seminariów i spotkań z udziałem ekspertów, polityków i dziennikarzy z krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji poświęconych problemom naszych wschodnich sąsiadów, ich relacji z Unią Europejską i Rosją, a także priorytetom i kierunkom polskiej i unijnej polityki wschodniej.

Wspólnie z warszawskim biurem Fundacji im Friedricha Eberta zajęliśmy się oceną relacji UE z trzema krajami Partnerstwa Wschodniego: Gruzją, Mołdawią i Ukrainą, które podpisały umowy stowarzyszeniowe.

W ramach konsultacji społecznych prowadzonych przez przewodniczącego Komisji Europejskiej Jean-Claude Junckera, przygotowaliśmy naszą ocenę przyszłości Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. W pracy nad rekomendacjami udział brali: Grzegorz Gromadzki (Fundacja Batorego), Victor Chirila (Stowarzyszenie Polityki Zagranicznej, Mołdawia), Vano Chkhikvadze (Gruzińska Fundacja Społeczeństwa Otwartego), Hennadij Maksak (Poleska Fundacja Studiów Międzynarodowych i Regionalnych, Ukraina), Bastian Sendhardt (warszawskie biuro Fundacji im. Friedricha Eberta).

28 kwietnia zorganizowaliśmy w Warszawie debatę publiczną z udziałem w/w ekspertów, poświęconą ocenie sytuacji w ich krajach: *Przełom czy bezwład? Reformy w Gruzji, Mołdawii i na Ukrainie*, a 25 czerwca na spotkaniu z udziałem zagranicznych dyplomatów akredytowanych w Warszawie, przedstawicieli polskiego MSZ oraz ekspertów spraw zagranicznych, zaprezentowaliśmy przygotowane przez nich rekomendacje odnośnie przyszłości Europejskiej Polityki Sąsiedztwa *The Future of the ENP – some remarks and recommendations*.

Na jesieni, w gronie tych samych ekspertów przygotowaliśmy raport w języku angielskim *Eastern Partnership Revisited. Associated Countries in Focus* (Partnerstwo Wschodnie: zoom na kraje stowarzyszone), w którym przedstawiliśmy relacje UE z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą, a 13 października zorganizowaliśmy z ich udziałem publiczną dyskusję *Cierpliwość na wyczerpaniu? Relacje UE z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą*. Raport prezentowany będzie na początku 2016 roku na spotkaniach eksperckich w Berlinie, Brukseli, Bukareszcie i krajach PW.

18 maja zorganizowaliśmy dyskusję publiczną *Rosja: jak o niej mówić?*, z rosyjskim publicystą, pisarzem i satyrykiem Wiktoorem Szenderowiczem, przebywającym w Polsce na zaproszenie Stowarzyszenia „Za Wolną Rosję”. Rozmowa dotyczyła m.in. poparcia dla prezydenta Putina w rosyjskim społeczeństwie oraz represji, jakie stosują władze rosyjskie wobec organizacji społecznych i niezależnych mediów. Spotkanie prowadziła Bogumiła Berdychowska.

26 maja na dyskusję *Ukraina 2015 – podstawowe wyzwania*, z udziałem Oksany Syrojid, wiceprzewodniczącej Rady Najwyższej Ukrainy, zaprosiliśmy polityków, przedstawicieli organizacji pozarządowych i ekspertów zajmujących się Ukrainą. Rozmawialiśmy o bieżącej sytuacji politycznej oraz kryzysie gospodarczym na Ukrainie a także o relacjach polsko-ukraińskich.

30 czerwca, w związku z rozpoczynającymi się na Białorusi przygotowaniem do wyborów prezydenckich, zorganizowaliśmy spotkanie eksperckie z udziałem przedstawicieli MSZ, działaczy organizacji pozarządowych i ekspertów zajmujących się Europą Wschodnią. Dyskutowaliśmy o aktualnej sytuacji na Białorusi, problemie więźniów politycznych, możliwości złagodzenia represji przez reżim prezydenta Łukaszenki, jego polityce wobec Rosji i UE oraz o stosunkach polsko-białoruskich m.in. o działaniach ze strony Polski na rzecz wprowadzenia małego ruchu granicznego.

8 października, trzy dni przed wyborami prezydenckimi na Białorusi, zorganizowaliśmy publiczną dyskusję *Na Białorusi bez zmian?*, z udziałem Rygora Astapenia (Centrum Ostrogorskiego), Alesia Alachnowicza (CASE Białoruś) oraz Swietłany Kalinkiny (gazeta „Narodna Wola”). Rozmawialiśmy o sytuacji na Białorusi oraz o polityce zagranicznej Łukaszenki w przededniu wyborów prezydenckich, a także o tym, jaki wpływ na społeczeństwo białoruskie ma przyznanie literackiej Nagrody Nobla białoruskiej pisarce Swiatłanie Aleksijewicz.

14 grudnia zorganizowaliśmy debatę publiczną *Ukraińskie reformy – rzeczywistość czy iluzja?*, z udziałem dwóch ukraińskich komentatorów życia politycznego: Ołeksija Harania, profesora politologii Akademii Kijowsko-Mohylańskiej i Ołeksandra Suszko, współprzewodniczącego Narodowej Rady ds. Reform, oraz Adama Balcera z Kolegium Europy Wschodniej. Paneliści przedstawili swoją ocenę postępu reform na Ukrainie, zgodnie krytykując ukraińskie władze za powolne tempo ich wprowadzania i wskazując jednocześnie te, które mimo trudności wewnętrznych i konfliktu z Rosją udało się wprowadzić w życie.

Kilka tygodni przed wyborami parlamentarnymi w Polsce wysłaliśmy do ośmiu komitetów wyborczych, wystawiających kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych ankietę z pytaniami o ich poglądy na politykę Polski wobec wschodnich sąsiadów. Odpowiedziało sześć komitetów: KORWiN, Nowoczesna Ryszarda Petru, Platforma Obywatelska, Polskiego Stronnictwa Ludowego, Razem oraz Zjednoczona Lewica. Odpowiedzi komitetów zaprezentowaliśmy 13 października na spotkaniu z udziałem mediów, przedstawicieli komitetów wyborczych oraz ekspertów zajmujących się Europą Wschodnią.

Wsparcie dla deputowanych z Euromajdanu

W dniach 31 marca–2 kwietnia zorganizowaliśmy wizytę studyjną dla 20 młodych deputowanych do Rady Najwyższej Ukrainy wywodzących się z Euromajdanu, którzy w lutym 2015 roku stworzyli międzyfrakcyjną grupę parlamentarną „EuroOptymiści”. „EuroOptymiści” działają na rzecz przestrzegania procedur parlamentarnych, aktywnie uczestniczą w tworzeniu nowego prawa, proponując własne projekty ustaw: doprowadzili o do przyjęcia przez ukraiński parlament ustawy o wolontariacie, przyczynili się także do uchwalenia poprawki do ustawy o spółkach akcyjnych, która umożliwiła odzyskanie przez państwo kontroli m.in. nad Ukrnaftą.

Celem wizyty było zapoznanie ukraińskich parlamentarzystów ze sposobem tworzenia prawa w polskim parlamencie, obowiązującymi procedurami i regulaminami, zasadami współpracy parlamentarzystów

i ekspertów w pracach nad ustawami oraz polskimi rozwiązaniami dotyczącymi ordynacji wyborczej. Młodzi parlamentarzyści spotkali się z prezydentem Bronisławem Komorowskim, marszałkiem Sejmu Radosławem Sikorskim, marszałkiem Senatu Bogdanem Borusewiczem, byłym ministrem spraw zagranicznych Włodzimierzem Cimoszewiczem, przedstawicielami kancelarii i administracją Sejmu oraz ekspertami od spraw stanowienia prawa, procedur wyborczych i finansowania polityki.

1 kwietnia, korzystając z obecności młodych parlamentarzystów, zorganizowaliśmy publiczną debatę *Nowa Ukraina. Działacze Majdanu w polityce*, z udziałem: Mustafy Najema (Blok Petro Poroszenki), Wiktorii Ptasznyk (Samopomoc) oraz Aliony Szkrum (Batkiwszczyna). Ukraińscy goście opowiadali o swoich działaniach w parlamencie, próbach wprowadzenia nowych, demokratycznych reguł w ukraińskiej polityce, trudnościach, jakie napotykają ze strony różnych grup oligarchicznych, których przedstawiciele zasiadają w Radzie Najwyższej.

Forum Polska-Ukraina

Zainicjowane przez Fundację w listopadzie 2012 roku Forum gromadzi polityków, ekspertów, działaczy pozarządowych, dziennikarzy oraz liderów opinii publicznej z Polski i Ukrainy. Regularnie odbywające się spotkania umożliwiają wymianę idei i poglądów, a także pomagają w zrozumieniu sytuacji w obu krajach i budowie silniejszych więzi między przedstawicielami obu narodów. Dyskusje wychodzą poza problemy relacji dwustronnych i koncentrują się na sprawach istotnych dla obu krajów: zarówno tych dotyczących problemów wewnętrznych, jak i polityki międzynarodowej czy wyzwań globalnych. W ramach Forum organizowane są również zamknięte spotkania w węższym gronie, z udziałem ekspertów i praktyków specjalizujących się w danej tematyce. Towarzyszą im publiczne debaty i konferencje z udziałem ukraińskich uczestników.

W 2015 roku, w dniach 1–2 października zorganizowaliśmy w Warszawie trzecie spotkanie Forum Polska-Ukraina. Spotkanie koncentrowało się wokół polityki bezpieczeństwa Polski i Ukrainy. Rozmawiano o aktualnych wyzwaniach, przed jakimi stanęły oba państwa (m.in. agresywna polityka Rosji, konflikt na wschodzie Ukrainy, problem tzw. Państwa Islamskiego). Poza kwestiami związanymi z bezpieczeństwem wojskowym, zwrócono uwagę na aspekty ekonomiczne, energetyczne i dotyczące sfery informacji. Rozmawiano także o możliwości współpracy Polski i Ukrainy w dziedzinie bezpieczeństwa. Wśród uczestników (25 z Polski i 17 z Ukrainy) znaleźli się politycy, eksperci, dziennikarze i działacze pozarządowi zajmujący się polityką zagraniczną i obronną, a także kwestiami gospodarczymi oraz polityką informacyjną. Wprowadzenia do dyskusji przygotowali: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego) i Wołodymyr Fesenko (dyrektor Centrum Stosowanych Badań Politycznych „Penta”). Dyskusja została podsumowana przez Borysa Tarasiuka (b. minister spraw zagranicznych Ukrainy).

Spotkaniu towarzyszyła konferencja *Polityka bezpieczeństwa Ukrainy*, poświęcona polityce zagranicznej i obronnej tego kraju oraz reformom gospodarczym i zmianom w funkcjonowaniu państwa. W pierwszej sesji *Polityka zagraniczna i obronna* wystąpili Alona Hetmańczuk (dyrektorka Instytutu Polityki Światowej), dr Jewhen Mahda (wykładowca w Narodowym Technicznym Uniwersytecie Ukrainy – Politechnika Kijowska), Wołodymyr Fesenko (dyrektor Centrum Stosowanych Badań Politycznych „Penta”), Borys Tarasiuk (b. minister spraw zagranicznych Ukrainy) oraz dr hab. Przemysław Żurawski *vel* Grajewski (Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ). Dyskusję poprowadziła Bogumiła Berdychowska (kwartalnik „Więź”). W drugiej sesji, zatytułowanej *Bezpieczeństwo ekonomiczne i informacyjne* i prowadzonej przez Grzegorza Gromadzkiego (Fundacja Batorego), głos zabrali: Mychajło Honczar (prezes Centrum Studiów Globalnych „Strategia XXI”), Ihor Hryniw (zastępca szefa Rady Administracji Prezydenta Ukrainy) Wojciech Konończuk (Ośrodek Studiów Wschodnich), Oksana

Prodan (deputowana Rady Najwyższej Ukrainy – Blok Petra Poroszenki) i Wiktoria Wojcicka (deputowana Rady Najwyższej Ukrainy – klub parlamentarny Samopomoc).

Konferencji towarzyszyło wydanie specjalnego dodatku do „Tygodnika Powszechnego” (nr 40, 4 października 2015) pt. *Polityka bezpieczeństwa Ukrainy i Polski*, w którym znalazła się rozmowa Andrzeja Brzezieckiego z Aleksandrem Smolarem oraz teksty Piotra Kosiewskiego (Fundacja Batorego), Bohdany Kostiuks (Radio Swoboda – sekcja ukraińska), i Pawła Kowala (były wiceminister spraw zagranicznych). Fragmenty dyskusji ze spotkania Forum oraz wystąpienia z konferencji wydane zostały w dwóch wersjach językowych w publikacji pt. *Polityka bezpieczeństwa. Polska. Ukraina*.

Działalność Forum została wsparta z dotacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu *Wsparcie wymiaru samorządowego i obywatelskiego polskiej polityki zagranicznej*.

Klub PL_RU

W 2012 roku powołaliśmy Klub PL_RU jako platformę wymiany opinii między przedstawicielami młodego pokolenia polskich i rosyjskich ekspertów, publicystów i działaczy. W cyklicznych spotkaniach Klubu udział biorą młodzi politolodzy, socjologowie, ekonomiści, historycy idei oraz osoby zajmujące się antropologią kultury. Prowadzone przez nich dyskusje służą poznaniu i zrozumieniu polskiego i rosyjskiego sposobu patrzenia na istotne kwestie dotyczące zmian społecznych, polityki wewnętrznej i międzynarodowej oraz przewyższaniu podziałów, uprzedzeń i stereotypów. Zamkniętym spotkaniom towarzyszą publiczne debaty z udziałem rosyjskich uczestników Klubu.

W 2015 roku zorganizowaliśmy dwa spotkania Klubu PL_RU: 13–14 kwietnia na temat miast i ruchów miejskich w Polsce i Rosji oraz w dniach 19–20 października, o relacjach między ustrojem politycznym a modelem gospodarczym w obu państwach.

W kwietniowym spotkaniu Klubu wzięło udział 11 młodych intelektualistów z Rosji i 19 z Polski. Uczestnicy dyskusji rozmawiali o roli miast i ruchów miejskich w zmieniających się społeczeństwach, znaczeniu wielkich metropolii, ich wpływie na procesy modernizacyjne, zmiany kulturowe i obyczajowe zachodzące w skali całych państw oraz o roli miast w polityce. Rozmawiano także o zadaniach, jakie biorą na siebie ruchy miejskie, o granicach ich oddziaływania oraz o ich relacjach z władzami samorządami i partiami politycznymi. Wprowadzenia do dyskusji wygłosili dr Łukasz Pawłowski („Kultura Liberalna”) i Iwan Preobrażeński (politolog, publicysta).

Spotkaniu uczestników Klubu towarzyszyła publiczna dyskusja „*Nowi*” i „*starzy*” wrogowie Rosjan (14 kwietnia) z udziałem dr Iryny Czezel (Gefter.ru), Michała Fiszmana (Slon.ru), dr. Aleksandra Kyniewa (Fundacja Rozwoju Polityki Informacyjnej), Iwana Preobrażeńskiego (politolog, publicysta), dr. Marka Simona (Moskiewska Wyższa Szkoła Nauk Społecznych i Ekonomicznych) i Denisa Wołkowa (Centrum Lewady). Dyskutowano o roli „wroga” w rosyjskiej polityce wewnętrznej i zagranicznej. O tym, kto był, a kto obecnie jest za niego uznawany przez władze i przez społeczeństwo. Rozmawiano o sposobie kreowania obrazu wroga w oficjalnej propagandzie i o odbiorze społecznym tych zabiegów.

W jesiennym spotkaniu Klubu zorganizowanym pod hasłem *Ekonomia–Demokracja–Autorytaryzm* udział wzięło 6 przedstawicieli młodego pokolenia z Rosji i 14 z Polski. Uczestnicy dyskusji rozmawiali o relacjach między polityką a gospodarką, modelach ekonomicznych funkcjonujących w dzisiejszym świecie, potencjalnych przewagach poszczególnych modeli i ich wadach, zmianach zachodzących w globalnej gospodarce oraz polityce ekonomicznej Polski i Rosji. Wprowadzenia do dyskusji wygłosili dr Łukasz Pawłowski („Kultura Liberalna”) oraz Denis Wołkow (Centrum Lewady). Część spotkania z udziałem Aleksandra Smolara (prezesa Fundacji Batorego), poświęcona była dyskusji o transformacji politycznej i ekonomicznej w Europie Środkowej oraz na dawnym obszarze ZSRR po upadku komunizmu.

Spotkaniu Klubu towarzyszyła publiczna dyskusja *Gospodarka Rosji w czasach kryzysu* (20 października) z udziałem rosyjskich uczestników Klubu: Denisa Burakowa (Gefter.ru), Pawła Kazarina (Radio Swoboda), dr Jekateriny Romanowej (Instytut Europy RAN) i Denisa Wołkowa (Centrum Lewady). Dyskusję prowadził dr Jarosław Kuisz (redaktor naczelny „Kultury Liberalnej”). Rozmawiano o rosyjskiej gospodarce w czasie kryzysu i konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, o znaczeniu sankcji nałożonych na Rosję przez kraje Zachodu, a także o wpływie sytuacji gospodarczej na politykę (w wymiarze wewnętrznym i międzynarodowym) oraz na społeczeństwo. Rosyjscy członkowie Klubu: Denis Burakow (Gefter.ru), Paweł Kazarin (Radio Swoboda), dr Jekaterina Romanowa (Instytut Europy RAN) i Denis Wołkow (Centrum Lewady), wzięli też udział w spotkaniu *Russia: Authoritarianism – Economy – Society*, współorganizowanym przez Studenckie Koło Naukowe Spraw Zagranicznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. W spotkaniu wzięło udział ok. 40 studentów tej uczelni.

Przygotowaliśmy dwujęzyczną stronę internetową Klubu <http://pl-ru.club/>, na której zamieszczane są relacje i materiały ze spotkań i towarzyszących im publicznych dyskusji, noty biograficzne uczestników dyskusji klubowych oraz linki do publikowanych przez nich artykułów.

Relacje ze spotkań i rozmowy z rosyjskimi uczestnikami Klubu ukazały się w mediach elektronicznych i tradycyjnych (m.in. gazeta.pl, onet.pl, fakty-interia.pl, wyborcza.pl, w Polskim Radiu dla Zagranicy (audycja Anny Zawiszy o gospodarce rosyjskiej), na łamach „Nowej Europy Wschodniej” (wywiad z Michailem Fiszmanem).

Jesienne spotkanie Klubu zostało dofinansowane z dotacji Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia.

Program współfinansowany był z dotacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych (77 142,17 zł), Fundacji Solidarności Międzynarodowej (46 483,19 zł), Fundacji Promocji Społeczeństwa Otwartego (47 324 zł), National Endowment for Democracy (14 803,71 zł), Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (14 523,63 zł) oraz Komisji Europejskiej (za pośrednictwem German Russian Exchange 9 705,46 zł).

Koszty programu	779 316,09 zł
-----------------	---------------

Warszawskie Biuro ECFR

Warszawskie Biuro Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych (European Council on Foreign Relations – ECFR) jest częścią pan-europejskiego think tanku działającego od 2007 w siedmiu stolicach Unii Europejskiej. Celem ECFR jest prowadzenie badań i animowanie rzeczowej debaty o sprawach międzynarodowych oraz promowanie spójnej, skutecznej, opartej na wartościach, europejskiej polityki zagranicznej. ECFR wydaje corocznie kilkanaście publikacji na tematy związane z polityką zagraniczną Unii Europejskiej, przygotowuje raporty i analizy, organizuje konferencje i debaty publiczne, seminaria i dyskusje eksperckie.

W 2015 działania Warszawskiego Biura ECFR koncentrowały się na upowszechnianiu najnowszych raportów przygotowanych przez ekspertów ECFR, organizacji spotkań, zarówno w formie debat otwartych dla szerszej publiczności, jak i zamkniętych spotkań eksperckich.

Debaty i seminaria

15 stycznia zorganizowaliśmy debatę publiczną na temat sytuacji wewnętrznej i polityki zagranicznej Rosji pt.: *Kryzys Rosji: jak konserwatywny zwrot i kulejąca gospodarka wpływają na politykę zagraniczną kraju*. Udział wzięli: Maria Lipman (ECFR Visiting Fellow), Jadwiga Rogoża (ekspertka OSW) oraz Jens Siegert (dyrektor Fundacji im. Heinricha Bölla w Moskwie).

11 lutego odbyła się kolejna debata publiczna poświęcona Rosji: *Czy UE potrzebuje nowego otwarcia z Rosją?*, połączona z promocją raportu ECFR: *EU Foreign Policy Scorecard 2015*. Udział wzięli: Kadri Liik (ekspertka ECFR), Nicu Popescu (analityk European Union Institute for Strategic Studies), Johannes Regenbrecht (przedstawiciel MSZ, Berlin) oraz Wojciech Zajączkowski (dyrektor Departamentu Strategii Polityki Zagranicznej, MSZ).

17 marca zorganizowaliśmy debatę publiczną oraz eksperckie seminarium na temat reform na Ukrainie pt.: *Kompleksowe przemiany na Ukrainie: reformy, wojna i integracja europejska*. W obydwu spotkaniach udział wzięli: Ricardo Giucci (German Advisory Group on Ukraine), Igor Torbakov (Uniwersytet Uppsali), Natalia Shapovalova (Instytut FRIDE, Madryt) oraz Dmytro Ostroushko (Instytut Gorshenina, Kijów).

W dniach 18–19 marca odbyła się konferencja zorganizowana we współpracy z German Marshall Fund of the United States poświęcona tranatlantyckiemu partnerstwu wobec Rosji pt.: *Transatlantycka Strategia wobec USA*. W wydarzeniu udział wzięło kilkanaście ekspertek i ekspertów z Europy oraz Stanów Zjednoczonych, m.in. Ulrich Speck (ekspert Carnegie Europe), Angela Stent (Uniwersytet Georgetown), Marie Mendras (Chatham House, Sciences Po, Paryż).

19 marca przygotowaliśmy publiczną debatę, poświęconą głównym wyzwaniom polityki zagranicznej UE oraz współpracy z USA pt.: *Nowy (nie)porządek europejski*. W debacie wystąpili: Roman Kuźniar (doradca Prezydenta RP), Mark Leonard (Dyrektor ECFR), Daniela Schwarzer (German Marshall Fund) oraz Stephen Szabo (dyrektor Transatlantic Academy). Spotkanie moderował Adam Michnik („Gazeta Wyborcza”).

17 kwietnia zorganizowaliśmy eksperckie seminarium oraz debatę publiczną poświęcone negocjowanej przez Unię Europejską i Stany Zjednoczone umowie o wolnym handlu – Transatlantyckiemu Partnerstwu Handlu i Inwestycji (TTiP). Udział wzięli: Sebastian Dullien (ECFR), Daniel S. Hamilton (Johns Hopkins University), Leokadia Oręziak (Szkoła Główna Handlowa) oraz Mieczysław Nogaj (Ministerstwo Gospodarki).

20 kwietnia odbyła się debata publiczna na temat polityki zagranicznej krajów Azji Wschodniej pt.: *Azjatycka puszcza Pandory (Asia's Pandora Box)*. Wystąpili: prof. Chung-in Moon (Yonsei University, Seoul), prof. Yoshihide Soeya (Keio University, Tokyo) oraz Angela Stanzel (ECFR).

5 maja zorganizowaliśmy debatę publiczną na temat eskalacji działalności tzw. Państwa Islamskiego, pt.: *Państwo Islamskie i arabskie kontrrewolucje: Unia Europejska wobec nowych zagrożeń*. Udział wzięli: prof. Jean-Pierre Filiu (Sciences Po, Paryż), Anthony Dworkin (ECFR) oraz prof. Maciej Duszczyk (Ośrodek Badań nad Migracjami UW).

21 maja przygotowaliśmy debatę publiczną pt.: *Czy Europa jest skazana na Brexit i Grexit*, z udziałem: Josefa Janninga (ECFR), Philippe Legrain (visiting Senior Fellow, London School of Economics) oraz Henryki Mościckiej-Dendys (Podsekretarz Stanu ds. parlamentarnych, polityki europejskiej i praw człowieka, MSZ).

16 czerwca zorganizowaliśmy, we współpracy z Centrum Inicjatyw Międzynarodowych oraz Uniwersytetem Warszawskim, dyskusję publiczną poświęconą wyborom parlamentarnym w Turcji. W spotkaniu udział wzięli: Adam Balcer (Studium Europy Wschodniej, UW), Konstanty Gebert (ekspert ECFR), Karol Wasilewski (Centrum Inicjatyw Międzynarodowych) oraz Barcin Yinanc (dziennikarka Hurriyet Daily News).

25 czerwca przygotowaliśmy eksperckie seminarium poświęcone scenariuszom dalszej współpracy Europy z krajami azjatyckimi, w którym udział wzięli eksperci z krajów UE oraz Japonii, Korei Południowej i Indii, m.in. Volker Stanzel (były Ambasador RFN w Japonii i Chinach, Członek ECFR), Rüdiger Frank (ekspert ds. Chin, Uniwersytet w Wiedniu), prof. Bogdan Góralczyk (sinolog, Uniwersytet Warszawski).

1 lipca odbyła się publiczna debata na temat sytuacji na Bliskim Wschodzie pt.: *Bliski Wschód: sytuacja bez wyjścia? Regionalny kryzys i jego globalne konsekwencje*. W spotkaniu, współorganizowanym w Krakowie z kwartalnikiem „New Eastern Europe”, udział wzięli: Peter Beinart (dziennikarz, USA), Konstanty Gebert (ekspert ECFR) oraz Jonathan Orenstein (dyrektor Centrum Społeczności Żydowskiej w Krakowie).

7 września odbyła się debata publiczna poświęcona perspektywie relacji UE i Białorusi w obliczu nowej sytuacji geopolitycznej w regionie pt.: *Polityka UE wobec Białorusi: czas na kolejny reset?*. Udział wzięli: Anna Maria Dwyer (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Jörg Forbrig (dyrektor Funduszu dla Demokracji na Białorusi, German Marshall Fund of the United States, Berlin) oraz Jarosław Krywoj (dyrektor Centrum Ostrogorskiego, redaktor naczelny „Belarus Digest”).

23 września zorganizowaliśmy kolejną publiczną debatę pt.: *Europa wobec napływu uchodźców*, poświęconą wyzwaniom migracyjnym Europy w związku z rekordową liczbą migracji z Bliskiego Wschodu. Udział wzięli: Mattia Toaldo (ECFR, Londyn), prof. Maciej Duszczyk (Centrum Badań nad Migracjami, UW) oraz Kai-Olaf Lang (Stiftung Wissenschaft und Politik, Berlin).

29 października odbyło się eksperckie seminarium pt.: *Armia rosyjska i jej cicha rewolucja: wnioski dla Europy i Polski*, z udziałem eksperta ECFR Gustava Gressela. Uczestnikami spotkania byli eksperci, dziennikarze, pracownicy administracji publicznej i dyplomaci rezydujący w Polsce.

12 listopada odbyło się seminarium eksperckie poświęcone sposobom zarządzania kryzysem uchodźczym przez UE z udziałem Geralda Knausa, dyrektora European Stability Initiative.

13 listopada zorganizowaliśmy publiczną debatę na temat głównych wyzwań w polityce zagranicznej UE pt.: *Powrót geopolityki. Czy kryzysy międzynarodowe prowadzą do renacjonalizacji polityki zagranicznej?*. Udział wzięli: Hubert Vedrine (były minister spraw zagranicznych Francji) oraz Andrzej Olechowski (były minister spraw zagranicznych Polski).

16 listopada we współpracy z Krajową Izbą Gospodarczą przygotowaliśmy eksperckie seminarium poświęcone relacjom politycznym i gospodarczym pomiędzy UE a Iranem. Zaproszeni eksperci z Wielkiej Brytanii – Ellie Gerenmayeh (ECFR) i Sajjad Khoshroo (konsultant, White & Case LLP), dyskutowali z obecnymi na seminarium polskimi specjalistami od spraw Bliskiego Wschodu oraz z przedstawicielami polskiego sektora biznesu.

7 grudnia odbyła się publiczna dyskusja poświęcona wojnie domowej w Syrii oraz samozwańczemu Państwu Islamskiemu pt.: *Europa w stanie wojny. Jaka polityka wobec Syrii i Państwa Islamskiego po zamachach w Paryżu?* Wystąpili: prof. Jean-Pierre Filiu (Sciences Po, Paryż), Julien Barnes-Dacey (ECFR) oraz Elena Suponina (Rosyjski Instytut Studiów Strategicznych, Moskwa).

We współpracy z Warszawskim Biurem Fundacji im. Heinricha Bölla, zorganizowaliśmy 9 porannych spotkań dyskusyjnych (*Diplomatic Morning Briefing*) dla dyplomatów z krajów UE w Polsce, przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych i biznesu: 15 stycznia – spotkanie z Marią Lipman (ekspertka ECFR) na temat polityki wewnętrznej Rosji, 11 lutego – dyskusję z Nicu Popescu (analityk z Instytutu Unii Europejskiej nad Bezpieczeństwem, EUISS) na temat polityki zagranicznej Rosji, 18 marca – spotkanie z Iwanem Krastewem (dyrektor Centrum Strategii Liberalnych w Sofii, współzałożyciel i członek Rady ECFR) na temat relacji Zachodu z Rosją, 20 kwietnia – spotkanie z prof. Chung-in Moonem (wydział nauk politycznych, Uniwersytet Yonsei w Seulu, redaktor naczelny pisma Global Asia), poświęcone sytuacji politycznej w Azji, 20 maja – spotkanie z Philippe Legrainem (doradca Przewodniczącego Komisji Europejskiej Jose Manuela Barroso) na temat kryzysu w strefie Euro, 23 czerwca – dyskusja z Miles A. Pomperem (specjalista ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych i NATO, Instytut Studiów Międzynarodowych w Monterey) na temat przyszłości NATO, 6 października – spotkanie z Andrew Moravcsikiem (dyrektorem Programu Europejskiego na Uniwersytecie w Princeton), 12 listopada – spotkanie z Geraldem Knausem (European Stability Initiative) poświęcone europejskiej polityce migracyjnej, 8 grudnia – spotkanie z prof. Jean-Pierre Filiu (Science Po w Paryżu) na temat Bliskiego Wschodu.

W dniach 1–3 października odbyła się kolejna edycja przygotowanego przez Konfederację Lewiatan Europejskiego Forum Nowych Idei w Sopocie, którego ECFR był partnerem merytorycznym. Warszawskie Biuro ECFR współorganizowało panel dyskusyjny: *Europa wobec rosnących nierówności społecznych, radykalizmów i zagrożeń geopolitycznych*, z udziałem Henryki Bochniarz (prezydent Konfederacji Lewiatan), prof. Salvatore Bobonesa (socjolog, Uniwersytet w Sydney), prof. Oliviera Roya (Europejski Instytut Uniwersytecki z Francji) oraz prof. Magdaleny Środy (Instytut Filozofii UW) i sesję plenarną pt. *Koniec Pozimnowojennych iluzji: Czy Europa potrzebuje nowego porządku?*, z udziałem Fiodora Łukianowa (redaktor naczelny „Russia in Global Affairs”), Olafa Osicy (dyrektor Ośrodka Studiów Wschodnich), Norberta Roettgena (przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych Bundestagu) i Eugena Rumera (dyrektor Carnegie Endowment for International Peace w Stanach Zjednoczonych).

Koszty programu

544 579,67 zł

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Regionalny Program Przeciwdziałania Uzależnieniom zajmuje się współpracą ze specjalistami w dziedzinie terapii alkoholizmu i narkomanii w krajach Europy Wschodniej i dawnego ZSRR. Organizujemy również szkolenia w dziedzinie reedukacji i prewencji przemocy domowej. Jednym z ważnych kierunków naszych działań jest doskonalenie programów terapii dla alkoholików w zakładach karnych. Organizujemy seminaria, staże i konferencje oraz wspieramy publikacje popularyzujące wiedzę o uzależnieniach i metodach terapii opartych na partnerstwie profesjonalistów z grupami wzajemnej pomocy takimi jak AA czy Al-Anon. Od kilku lat wspieramy działania organizacji polonijnych na rzecz pomocy psychologicznej dla środowisk polskich w kilku miastach Europy Zachodniej.

Seminaria w Polsce

W 2015 roku odbyło się w Polsce pięć seminariów dla uczestników z krajów regionu. W sumie uczestniczyło w nich ponad 120 terapeutów i pracowników socjalnych. Cztery szkolenia dotyczyły pracy ze sprawcami przemocy.

Seminaria zagranicą

Zorganizowaliśmy siedem seminariów i warsztatów nt. terapii uzależnień i współuzależnienia m.in. we Lwowie, Irkucku, Warnie oraz dla Polonii w Londynie i Dublinie.

Praktyki i staże

11 terapeutów z Rosji, Kirgistanu i Bułgarii odbyło staże m.in. w ośrodkach leczenia alkoholików w Polsce oraz we wzorcowym ośrodku terapii uzależnień we Władywostoku.

Konferencje

Sfinansowaliśmy udział jednej osoby w konferencji w Brukseli nt. strategii zapobiegania przemocy domowej w Europie. Współorganizowaliśmy konferencję na Uniwersytecie Medycznym w Gdańsku pt. „Kobieta i Alkohol” oraz sympozjum dla terapeutów polonijnych z ośmiu krajów w polskim Centrum Konsultacji i Terapii w Dublinie.

Publikacje

Sfinansowaliśmy wznowienie dwóch podręczników do pracy z 12 Krokami AA i Al-Anon w j. rosyjskim i ukraińskim.

Przygotowaliśmy w wersji elektronicznej 56 numer biuletynu ArkA. Wszystkie numery biuletynu w j. polskim dostępne są na stronie internetowej Fundacji.

Koszty programu	1 035 672,05 zł
------------------------	-----------------

Skrócone sprawozdanie finansowe

Wprowadzenie

Skrócone sprawozdanie finansowe zawierające bilans Fundacji im. Stefana Batorego (zwanej dalej „Fundacją”) na dzień 31 grudnia 2015 r., rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r. oraz powiązane informacje dotyczące przychodów i kosztów zostało sporządzone na podstawie zbadanego rocznego sprawozdania finansowego Fundacji sporządzonego według zasad określonych w Ustawie o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity Dz. Ustaw z 2013 r. poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Dotacje i darowizny (w PLN)

Biuro Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Bruksela, Belgia	68 766 635,90
Fundacja Promocji Społeczeństwa Otwartego, Nowy Jork , USA	4 953 437,77
Agora S.A., Warszawa (darowizna rzeczowa powierzchni reklamowej na kampanię medialną programu Masz Głos Masz Wybór)	261 712,52
Prywatni darczyńcy z Polski	101 908,53
Wpłaty 1% podatku od osób fizycznych	387 879,87
Transparency International, Berlin, Niemcy	55 956,98
Fundacja Solidarności Międzynarodowej, Warszawa	46 482,54
Fundacja Agory, Warszawa	80 000,00
Fundusz na rzecz Fundacji Batorego, Waszyngton, USA (darowizny Fundacji im. Karola Urygi-Nawarowskiego, Fundacji Quo Vadis Rodziny Gavellów oraz Jadwigi Chruściel)	326 900,50
Grupa Pracuj S.A., Warszawa	100 000,00
Polpain Putka Sp. z o.o., Warszawa	54 000,00
Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa	77 142,17
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, Warszawa	14 523,63
Google Matching Gift Program, Princeton, USA	14 866,45
Prywatny darczyńca, Boston, USA	10 874,70
CTER Sp. z o.o., Warszawa	8 702,14
Informica Sp. z o.o., Grodzisk Mazowiecki	2 000,00
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa	1 920,00
TNS Polska S.A., Warszawa	960,00
Zwroty niewykorzystanych części dotacji otrzymanych w latach ubiegłych	(19 952,53)
Inne (m.in. zwroty kosztów podróży)	19 610,74
RAZEM	75 265 561,91

Koszty (w PLN)

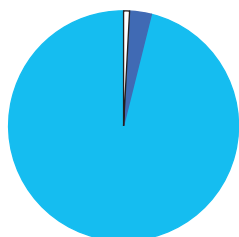
Programy	77 693 657,97
Zwroty dotacji udzielonych w latach poprzednich	(46 199,71)
Administracja (w tym 714 587,73 zł koszty administracyjne programu Obywatele dla Demokracji)	2 806 016,16
Amortyzacja	793 242,24
Razem	81 246 716,66

Koszty programowe (w PLN)

Programy dotacyjne	73 082 963,44
Obywatele dla Demokracji	68 325 583,80
Dla Białorusi	3 761 952,67
Równe Szanse i Fundusze Powierzone	948 114,73
Składki członkowskie i inne dotacje	47 312,24
Programy operacyjne	4 610 694,53
Debaty Fundacji Batorego	145 815,21
Masz Głos, Masz Wybór	1 474 247,63
Odpowiedzialne Państwo	631 063,88
Otwarta Europa	779 316,09
Warszawskie Biuro ECFR	544 579,67
Przeciwdziałanie Uzależnieniom	1 035 672,05
Razem	77 693 657,97

Struktura kosztów Fundacji

Struktura kosztów

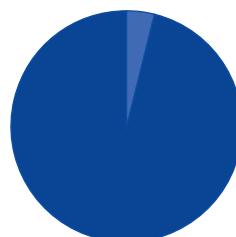

1,0%
koszty amortyzacji

3,0%
koszty administracyjne

96,0%
koszty programowe

Struktura kosztów programowych

4,0%
programy operacyjne

96,0%
programy dotacyjne

Bilans na dzień 31 grudnia 2015

	AKTYWA	Stan na dzień	
		31.12.2014	31.12.2015
A	Aktywa trwałe	42 048 239,85	44 690 416,03
I	Wartości niematerialne i prawne	92 066,55	79 470,16
II	Rzeczowe aktywa trwałe	20 703 873,30	20 050 565,87
	– grunty – prawo użytkowania wieczystego gruntu	3 450 805,08	3 450 805,08
	– budynek	17 024 342,40	16 364 354,04
	– urządzenia techniczne, maszyny i inne	228 725,82	235 406,75
III	Inwestycje długoterminowe – długoterminowe aktywa finansowe	21 252 300,00	24 560 380,00
B	Aktywa obrotowe	170 615 318,89	168 062 208,89
I	Należności krótkoterminowe	290 404,48	431 845,81
	– należności z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty do 12 miesięcy	136 888,80	66 780,58
	– inne	153 515,68	365 065,23
II	Inwestycje krótkoterminowe	170 291 785,95	167 586 453,26
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	170 291 785,95	167 586 453,26
	a) w pozostałych jednostkach	147 131 646,63	158 101 379,83
	– obligacje, lokaty, jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	146 697 330,43	157 584 629,83
	– inne krótkoterminowe aktywa (odsetki od obligacji)	434 316,20	516 750,00
	b) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	23 160 139,32	9 485 073,43
	– kasa i rachunki bankowe	4 217 532,07	4 653 450,48
	– inne środki pieniężne (lokaty)	18 942 607,25	4 831 622,95
III	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	33 128,46	43 909,82
	Aktywa razem	212 663 558,74	212 752 624,92

Bilans na dzień 31 grudnia 2015 (c.d.)

	PASYWA	Stan w zł na dzień	
		31.12.2014	31.12.2015
A	Fundusze własne	208 811 736,39	210 428 923,62
I	Fundusz statutowy	177 763 717,32	181 629 632,70
	- z rozliczenia wyniku finansowego	177 611 748,42	181 460 595,89
	- fundusz założycielski	151 968,90	169 036 81
II	Fundusz z aktualizacji wyceny	6 429 534,16	3 324 753,84
III	Zysk z lat ubiegłych	24 243 398,35	20 769 637,44
IV	Zysk netto	375 086,56	4 704 899,64
B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	3 851 822,35	2 323 701,30
I	Zobowiązania długoterminowe	307 087,76	424 799,86
II	Zobowiązania krótkoterminowe	3 544 734,59	1 898 901,44
1	- wobec pozostałych jednostek	3 409 706,60	1 744 903,72
	- z tytułu grantów	716 354 89	1 074 874,80
	- inne zobowiązania finansowe	2 057 889,70	38 162,97
	- z tytułu dostaw towarów i usług do 12 miesięcy	175 241,33	203 899,65
	- z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	320 355,82	316 031,58
	- z tytułu wynagrodzeń	59 866,57	106 298,00
	- zobowiązania inne	79 998,29	5 636,72
2	- fundusze specjalne	135 027,99	153 997,72
	Pasywa razem	212 663 558,74	212 752 624,92

Rachunek zysków i strat sporządzony za okres od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 (wariant kalkulacyjny)

	Wyszczególnienie	Dane w zł za rok	
		2014	2015
A	Przychody netto z podstawowej działalności operacyjnej, w tym:	63 657 903,13	78 213 200,97
	przychody z nieodpłatnej działalności statutowej pożytku publicznego	60 910 048,06	75 265 561,91
	pozostałe przychody określone statutem	2 747 855,07	2 947 639,06
B	Koszty podstawowej działalności operacyjnej	65 450 987,32	77 647 458,26
	koszty nieodpłatnej działalności statutowej pożytku publicznego	65 450 987,32	77 647 458,26
C	Zysk (strata) brutto z podstawowej działalności operacyjnej (A-B)	(1 793 084,19)	565 742,71
D	Koszty ogólnego zarządu	3 558 544,12	3 599 258,40
E	Zysk (strata) z podstawowej działalności operacyjnej (C-D)	(5 351 628,31)	(3 033 515,69)
F	Pozostałe przychody operacyjne	6 500,92	8 985,67
G	Pozostałe koszty operacyjne	4 112,73	2 211,92
H	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (E+F-G)	(5 349 240,12)	(3 026 741,94)
I	Przychody finansowe	6 042 071,02	7 920 631,60
	dywidendy i udziały w zyskach	—	41 262,92
	odsetki	690 413,41	906 561,69
	zysk ze zbycia inwestycji	2 847 663,18	5 229 983,40
	inne	2 503 994,43	1 784 086,51
J	Koszty finansowe	302 457,34	178 621,02
	odsetki	132,52	0,02
	inne	302 324,82	178 621,00
K	Zysk z działalności statutowej (H+I-J)	390 373,56	4 715 268,64
L	Podatek dochodowy	15 287,00	10 369,00
M	Zysk netto (K-L)	375 086,56	4 704 899,64

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Dla Rady Fundacji im. Stefana Batorego

Opinia o skróconym sprawozdaniu finansowym

Załączone skrócone sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie zbadanego sprawozdania finansowego Fundacji im. Stefana Batorego z siedzibą w Warszawie, ul. Sapieżyńska 10a (zwana dalej „Fundacją”) za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. („Sprawozdanie finansowe Fundacji”). W dniu 19 kwietnia 2016 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o Sprawozdaniu finansowym Fundacji. Sprawozdanie finansowe Fundacji, jak również skrócone sprawozdanie finansowe nie odzwierciedlają efektów zdarzeń, które miały miejsce po dniu wydania powyższej opinii.

Skrócone sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich ujawnień wymaganych zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity - Dz.U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm. – „Ustawa o rachunkowości”). Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej Fundacji na dzień 31 grudnia 2015 r., jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. oraz zakresu przeprowadzonego przez nas badania Sprawozdania finansowego, należy czytać pełne Sprawozdanie finansowe Fundacji, wraz z opinią i raportem z badania biegłego rewidenta dotyczącą tego sprawozdania finansowego.

Odpowiedzialność Zarządu za skróconą informację finansową

Zarząd Fundacji jest odpowiedzialny za sporządzenie skróconej informacji finansowej zgodnie z Ustawą o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o skróconym sprawozdaniu finansowym na podstawie procedur przeprowadzonych zgodnie z Krajowym Standardem Rewizji Finansowej 810 w brzmieniu Międzynarodowego Standardu Badania 810, *Zlecenie sporządzenia sprawozdania na temat skróconych sprawozdań finansowych*.

Opinia

Naszym zdaniem skrócone sprawozdanie finansowe sporządzone na podstawie zbadanego Sprawozdania finansowego Fundacji za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. jest spójne, we wszystkich istotnych aspektach, z tym sprawozdaniem, zgodnie z Ustawą o rachunkowości.

Sporządzający niniejszą opinię i przeprowadzający badanie Sprawozdania finansowego Fundacji w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

Tomasz Kociołek

Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 11920

Warszawa, 19 kwietnia 2016 r.

Fundacja im. Stefana Batorego

ul. Sapieżyńska 10a

00-215 Warszawa

tel. 48 22 536 02 00

fax 48 22 536 02 20

batory@batory.org.pl

www.batory.org.pl